

Παχιακή Εργασία
Μαρία Ρεντή

ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΥ

Ε.Δ.Ο.
ΕΧΟΛΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Τρανταρέλλου-Αίλου
Αθανασία

2009

Το αντικείμενο της εργασίας αφορά το θεσμό των τοπικών συμβουλίων πρόληψης παραβατικότητας. Αποτελεί νέο θεσμό στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο οποίος έχει στόχο την καταγραφή και την μελέτη της προβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο του ν3463/2006 (άρθρο 84).

Δυνατότητα για άσκηση και λειτουργία του θεσμού έχουν οι δήμοι με πληθυσμό άνω των 3000 κατοίκων. Αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία είναι επιστήμονες ψυχολόγοι, αστυνομικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, λειτουργοί με ειδικές γνώσεις στον τομέα της παραβατικότητας.

Η περίπτωση που μελετήθηκε στην εργασία είναι η λειτουργία του Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο Αγρινίου και Θέρμου. Για την εκπόνηση της εργασίας αναζητηθήκαν στοιχεία μέσω συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων αλλά και από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία ενδεικτικά αναφέρουμε:

-Τοπικά συμβούλια πρόληψης παραβατικότητας (Κουράκης Νέστωρ Ε.) Εκδόσεις (Σάκκουλας 2007).

-Παραβατικότητα και κοινωνικός έλεγχος των ανηλίκων (Φαρσεδάκης Ιάκωβος Ι.) Εκδοτικός οίκος (νομική βιβλιοθήκη 2005).

Με λίγα λόγια προσπαθήσαμε δια μέσω της έρευνας να ανακαλύψουμε την χρησιμότητα των τοπικών συμβουλίων πρόληψης παραβατικότητας και το πώς η λειτουργία αυτών θα συμβάλει στην καλύτερευση της καθημερινότητας μας.

Η Εργασία είναι χωρισμένη σε Κεφάλαια και Ενότητες:

Το **Πρώτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει μια μικρή εισαγωγή της έννοιας παραβατικότητας, παράγοντες εμφάνισης της παραβατικότητας, η Παραβατικότητα στην Ελλάδα και οι διαφορές της με τον Δυτικό Κόσμο, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το **Δεύτερο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τους τρόπους για την πρόληψη της παραβατικότητας, η ίδρυση - σύσταση των Τ.Σ.Π.Π, ο ρόλος – δραστηριότητες – έργο των Τ.Σ.Π.Π και συμπεράσματα επιστημόνων για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας.

Το **Τρίτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τα στοιχεία για την παραβατικότητα στον Δήμο Αγρινίου – Θέρμου.

Το **Τέταρτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τους τρόπους για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας.

Το **Πέμπτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει προτάσεις για την πρόληψη της παραβατικότητας.

Τέλος, το **Έκτο Κεφάλαιο** παρατίθενται τα τελικά συμπεράσματα.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Συντομογραφίες.....	1
Πρόλογος.....	3
Εισαγωγή.....	6

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1

Εισαγωγή - Η έννοια της Παραβατικότητας και οι παράγοντες εκδήλωσής της

1.1 Εισαγωγή.....	7
1.2 Η έννοια της Παραβατικότητας.....	9
1.3 Οι Παράγοντες εμφάνισης της Παραβατικότητας.....	11
1.4 Η Παραβατικότητα στην Ελλάδα.....	15
1.4.1 Οι διαφορές με τον Δυτικό κόσμο.....	15
1.4.2 Στήριγμα η οικογένεια.....	16
1.5 Γνώμες Κοινωνιολόγων για την προέλευση παραβατικής συμπεριφοράς.....	16
1.6 Νεανική παραβατικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	19
1.7 Η έκταση του φαινομένου της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα.....	20
1.8 Η αντιμετώπιση της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα.....	23
1.9 ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πρόληψη της παραβατικότητας.....	24
1.10 Συμπέρασμα Κεφαλαίου.....	28

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2

Έννοια – Σύσταση – Δραστηριότητες των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π)

2.1 Πρόληψη της Παραβατικότητας.....	30
2.2 Πως μπορεί ένας ενεργός πολίτης να βοηθήσει στην πρόληψη της Παραβατικότητας.....	31
2.3 Η έννοια των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π).....	31
2.4 Η ίδρυση των Τ.Σ.Π.Π.....	32
2.5 Η σύσταση των Τ.Σ.Π.Π.....	38
2.6 Ο ρόλος των Τ.Σ.Π.Π.....	38

2.7 Οι δραστηριότητες των Σ.Π.Ε.....	44
2.8 Οι δραστηριότητες των Τ.Σ.Π.Π.....	46
2.9 Συγκρότηση και Λειτουργία Συμβουλίων Πρόληψης Εγκληματικότητας	49
2.10 Η συνεργασία Συμβουλίων με αρχές και φορείς.....	50
2.11 Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας και Εθελοντισμός.....	51
2.12 Συμπεράσματα Επιστημόνων για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας.....	54
2.13 Συμπέρασμα Κεφαλαίου.....	55

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3

Στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη Παραβατικότητας στον Δήμο Αγρινίου – Θέρμου.

3.1 Τα στοιχεία εμφάνισης Παραβατικότητας στο Δήμο Αγρινίου.....	57
3.2 Τα στοιχεία εμφάνισης Παραβατικότητας στο Δήμο Θέρμου.....	59
3.3 Αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων.....	60
3.4 Η καλλιέργεια των ναρκωτικών.....	62
3.5 Το εμπόριο ναρκωτικών – χρήση ναρκωτικών.....	63
3.6 Δολοφονίες.....	64
3.7 Διαρρήξεις.....	64
3.8 Βία Τηλεπαιχνίδια.....	67
3.9 Σωματεμπορία – Εμπόριο λευκής σαρκός.....	67
3.10 Εκμετάλλευση ανηλίκων.....	68
3.11 Ξυλοδαρμοί.....	70
3.12 Δελτίο τύπου Αστυνομικής Διεύθυνσης Αιτωλοακαρνανίας.....	70
3.13 Οι Απαντήσεις Δημοτών Αγρινίου – Θέρμου για τον ρόλο των Τ.Σ.Π.Π. στην πρόληψη της Παραβατικότητας.....	72
3.14 Τα συνοπτικά συμπεράσματα για τις πηγές εμφάνισης παραβατικότητας στους Δήμους Αγρινίου – Θέρμου.....	93
3.15 Συμπέρασμα Κεφαλαίου.....	93

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 4

Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας

4.1 Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας με την βοήθεια των Τ.Σ.Π.Π. στους Δήμους Αγρινίου και Θέρμου.....	94
4.2 Συνεργασία Δημοτικής Αστυνομίας – Αστυνομίας.....	96
4.3 Συνεργασία με την εκπαίδευση.....	100
4.4 Μέτρα για την αντιμετώπιση της μαθητικής παραβατικότητας.....	103
4.5 Συνεργασία με τον Ο.ΚΑ.ΝΑ (Οργανισμό Καταπολέμησης Ναρκωτικών) και με την πρόνοια.....	105
4.6 Συμπέρασμα Κεφαλαίου.....	106

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 5

Προτάσεις

5.1 Εισαγωγή.....	107
5.2 Γονείς.....	108
5.3 Κοινωνιολόγοι.....	108
5.4 Εκπαιδευτικοί.....	110
5.5 Φοιτητές.....	112
5.6 Αστυνομικοί.....	112
5.7 Προτάσεις επιμελητών ανηλίκων για την πρόληψη παραβατικής συμπεριφοράς.....	114
5.8 Άμεση λειτουργία των Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο Αγρινίου.....	115
5.9 Άλλες προτάσεις.....	116
5.10 Προτάσεις της Χαρ. Ουσουλιτζόγλου (αρχηγός της μειοψηφίας στο Δημοτικό Συμβούλιο της Βέροιας) για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίαιης συμπεριφοράς των νέων.....	118
5.11 Προτάσεις από την Πρόνοια - παιδική προστασία του Συνηγόρου του Παιδιού.....	119
5.12 Συμπέρασμα Κεφαλαίου.....	121

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 6

Συμπέρασμα

6.1 Ερωτηματολόγιο Αγρινίου – Θέρμου.....	122
6.2 Τελικές Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Αγρινίου - Θέρμου.....	126
6.3 Τελικό Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου Δήμου Θέρμου.....	133
6.4 Τελικό Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου Δήμου Αγρινίου.....	134
6.5 Τελικό συμπέρασμα Πτυχιακής Εργασίας.....	135

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σ Υ Ν Τ Ο Μ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Ε Σ

Τ.Σ.Π.Π: Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας.

EUCPN (European Crime Prevention Network): Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος.

Μ.Μ.Ε: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Κ.Ο.Κ: Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

ΚΕ.ΜΕ.Α: Κέντρο Μελετών Ασφάλειας

Κ.Ε.Δ.Κ.Ε: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος

Σ.Π.Ε: Συμβούλια Πρόληψης Εγκληματικότητας

Κ.Ε.Κ: Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ο.ΚΑ.ΝΑ: Οργανισμός Καταπολέμησης Ναρκωτικών

Ο.Α.Ε.Δ: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΥΠΕΧΩΔΕ: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

Ο.Τ.Α: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Υ.Δ.Τ: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης

Κ.Α.Π.Η: Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Δ.Κ.Κ: Δημοτικός / Κοινοτικός Κώδικας

Υ.Α: Υπουργική Απόφαση

ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Ν.Π.Δ.Δ: Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

Ι.Κ.Α: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

ΕΟΤ: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού

Κ.Υ.Α: Κοινή Υπουργική Απόφαση

Π.Κ: Ποινικός Κώδικας

ΕΛ.ΑΣ.: Ελληνική Αστυνομία

Γ.Α.Δ.Α: Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής

Η.Σ.Α.Π: Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών - Πειραιώς

Σ.Δ.Ο.Ε: Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος

ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ: Κεντρικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας

Ε.Σ.Υ.Ε: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος

ΕΠΑ: Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων

ΟΠ.Κ.Ε: Ομάδες Πρόληψης και Καταστολής Εγκλήματος

ΕΚΑΒ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας

Ν.Δ: Νέα Δημοκρατία

ΝΟΔΕ: Νομαρχιακή Διοικούσα Επιτροπή

Π.Δ: Προεδρικό Διάταγμα

ΑΥΚΥ: Αρχικών Υπηρεσιών Κωδικοποίησης Υλικών

Β.Δ: Βασιλικό Διάταγμα

Γ.Γ. ΕΟΤ: Γενικός Γραμματέας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού

Ε.Ε: Ευρωπαϊκή Ένωση

EMCDDA: Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

ΕΚΤΕΠΝ: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία.

Ε.Ο.Π: Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας

Π.Σ: Παραβατική συμπεριφορά

Δ.Σ: Δημοτικό Συμβούλιο

Κ.Ε: Κεντρική Εξουσία

Τ.Α: Τοπική Αυτοδιοίκηση

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ζούμε σε μια εποχή, όπου το μέλλον πλέον ανήκει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η διαπίστωση αυτή είναι κοινή στον Ευρωπαϊκό μας χώρο, ο οποίος έχει προ πολλού ξεπεράσει την έννοια του συγκεντρωτισμού. Αυτό αποτυπώνεται σαφέστατα τόσο στο Σύνταγμά μας, όσο και στα υπόλοιπα χαμηλότερης τυπικής ισχύος θεσμικά μας κείμενα¹.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως πρωτογενές κύτταρο της δημοκρατίας αλλά και ως σημαντική συνιστώσα του διοικητικού μας συστήματος έχει αναπτύξει μία πληθωρική δράση, η οποία διέπεται στο σύνολό της, από τις αρχές της εγγύτητας και της δημοκρατικής συμμετοχής. Η δράση αυτή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σηματοδοτεί ουσιαστικά και συμβολικά την αναβάθμισή της και προσδιορίζει τον καινούριο ρόλο της που δεν αφορά μόνο την διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων που έχουν τοπικό χαρακτήρα, αλλά όλων εκείνων των υποθέσεων που προσιδιάζουν στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της και στην άμεση δημοκρατική της νομιμοποίηση¹.

Κορωνίδα όλων αυτών των υποθέσεων είναι η άσκηση από μέρους της κοινωνικής πολιτικής. Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύχθηκε σταδιακά και βασίζεται στην αναγνώριση των κοινωνικών δικαιωμάτων και τη διαρκή μέριμνα για την ενίσχυση και την προστασία τους. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ επιβεβαιώνει την προσήλωση της Ε.Ε. στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για τη βελτίωση της θέσης των πολιτών κυρίως σε ότι αφορά τους όρους και τις συνθήκες εργασίας.

Το τμήμα **Κοινωνικής Πολιτικής** ενεργεί κατά τρόπο που να δημιουργούνται και να παρέχονται ίσες ευκαιρίες σε άτομα, ομάδες και κοινότητες χωρίς διακρίσεις τόσο για την κάλυψη βιολογικών, συναισθηματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών τους όσο και για την ανάπτυξη και αξιοποίηση των δικών τους δυνατοτήτων

Η κοινωνική πολιτική όμως για να αποδώσει τα αναμενόμενα δεν μπορεί να ασκείται με ενέργειες χωρίς συνέπεια και συνέχεια, που δημιουργούν την αίσθηση πως η δράση της συνδέεται με την προχειρότητα και τον αυτοσχεδιασμό. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση για να ασκήσει μία αποτελεσματική κοινωνική πολιτική θα πρέπει να

δημιουργήσει τις υποδομές εκείνες, που να μπορούν να διαμορφώσουν τους όρους μιας μακροπρόθεσμης κοινωνικής δράσης με προοπτικές ανάπτυξης ¹.

Ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας προσφέρει ένα ευρύτατο φάσμα κοινωνικών δραστηριοτήτων. Μια από τις σπουδαιότερες κοινωνικές δραστηριότητες, η οποία για πρώτη φορά περιλαμβάνεται μεταξύ των αρμοδιοτήτων κοινωνικού περιεχομένου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μάλιστα σε ειδικό άρθρο (άρθρο 84), είναι η σχεδίαση, οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με την δημιουργία **Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π)** ¹.

Η αντίληψη πλέον είναι κοινή, πως το κράτος μόνο του δεν μπορεί να προλάβει την εγκληματικότητα και ιδιαίτερα την «μικρομεσαία». Με τον όρο «μικρομεσαία» εννοούμε την εγκληματικότητα εκείνη που πλήττει τις λαϊκές τάξεις και η οποία τροφοδοτείται από τη διακίνηση και χρήση των ναρκωτικών, όπως είναι κλοπές, ληστείες του δρόμου, διαρρήξεις, περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας κλπ., η οποία κλονίζει σοβαρά το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών, δημιουργεί το φόβο του εγκλήματος και αποτελεί σημαντικότερη παράμετρο της αποτελεσματικότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης και της Αστυνομίας ¹.

Ο φόβος που προκαλεί η μικρομεσαία εγκληματικότητα στις τοπικές κοινωνίες δεν θεραπεύεται με καταστολή ή στιγματισμό. Προτείνεται νέα αντεγκλητική πολιτική με πρόληψη, κοινωνική αλληλεγγύη και κυρίως, συμμετοχή του πολίτη. Ωστόσο, χρειάζεται συντονισμός τόσο της δημόσιας, όσο και της δημοτικής ή κοινοτικής καθώς και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Η πρόληψη είναι αδύναμη σήμερα, διότι το κράτος δεν μπορεί να παρακολουθήσει κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής. Θα έπρεπε το κράτος να λάβει σοβαρά υπόψη του τα μέτρα αντιμετώπισης της εγκληματικότητας που έχουν σαν σκοπό την προστασία των πολιτών. Αυτό μπορεί να το επιτύχει με τη σωστή ενημέρωση των πολιτών πάνω σε θέματα παραβατικότητας – εγκληματικότητας και φυσικά με την δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας στις περισσότερες πόλεις της χώρας μας που θα είναι στελεχωμένα

με το κατάλληλο προσωπικό (π.χ. δικηγόρους, κοινωνιολόγους, εγκληματολόγους, ψυχολόγους, αστυνομικούς κλπ).

Τα γενικά μέτρα που χρησιμοποιεί η τοπική αυτοδιοίκηση δεν μπορούν να συμπεριλάβουν τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζει κάθε τοπική κοινωνία ώστε να αποφευχθεί η θυματοποίηση των ατόμων. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα μεγάλος και η συμβολή της πρέπει να είναι άμεση και αποτελεσματική. Αυτό όμως το οποίο προέχει είναι η οργάνωση για την πρόληψη¹.

Η σύσταση των Τ.Σ.Π.Π. προβλέφθηκε για πρώτη φορά στο Ν. 2713/99, όπως αυτός τροποποιήθηκε από το άρθρο 13 του Ν. 3387/2005¹.

*1. Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης. Πρακτικά συνεδρίου Αθήνα 17 Μαΐου 2006. ΚΟΥΡΑΚΗΣ ΝΕΣΤΩΡ
Εκδοτικός Οίκος: ΑΝΤ. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ*

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Στην παρούσα Εργασία γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης της έννοιας της παραβατικότητας και των παραγόντων εκδήλωσής της, καθώς και τον ρόλο των Τ.Σ.Π.Π. Η εργασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη και Κεφάλαια:

Το **Πρώτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει μια μικρή εισαγωγή για την έννοια της παραβατικότητας, τους παράγοντες εμφάνισης της παραβατικότητας, οι διαφορές της με τον Δυτικό κόσμο. Επίσης περιλαμβάνει γνώμες Κοινωνιολόγων για την προέλευση παραβατικής συμπεριφοράς, τον ορισμό της Παραβατικότητας.

Το **Δεύτερο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τους τρόπους εκείνους για την πρόληψη της παραβατικότητας, η έννοια των Τ.Σ.Π.Π (Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας), η ίδρυση - σύσταση των Τ.Σ.Π.Π, ο ρόλος – δραστηριότητες – έργο των Τ.Σ.Π.Π, συμπεράσματα επιστημόνων για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας.

Το **Τρίτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει στοιχεία για την Παραβατικότητα στους Δήμους Αγρινίου – Θέρμου.

Το **Τέταρτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τους τρόπους για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας.

Το **Πέμπτο Κεφάλαιο**, περιλαμβάνει τις προτάσεις για την πρόληψη της παραβατικότητας.

Στο **Έκτο Κεφάλαιο**, παρατίθενται τα τελικά συμπεράσματα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1 °

Εισαγωγή – Η έννοια της Παραβατικότητας και οι παράγοντες εκδήλωσής της

1.1 Εισαγωγή

Το φαινόμενο της αντικοινωνικής αποκλίνουσας συμπεριφοράς, γνωστό στον χώρο της ψυχολογίας ως **διαταραχή διαγωγής** ή ως **επιθετικότητα** έχει απασχολήσει, ως ένα συνεχώς αυξανόμενο κοινωνικό πρόβλημα με ποικίλες διαστάσεις, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και σε πρακτικό- εκπαιδευτικό επίπεδο τις ανθρωπιστικές επιστήμες ².

Ειδικότερα, η εκδήλωση της επιθετικότητας ως μορφής κοινωνικά ανεπιθύμητης συμπεριφοράς στο σχολικό κι ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον προκαλεί συνήθως οδυνηρές συνέπειες όχι μόνο στα άτομα που αυτή απευθύνεται αλλά είναι συχνά επιζήμια και για τα άτομα που την προκαλούν για το λόγο ότι καθιστά προβληματική την **κοινωνικοποιητική διαδικασία**, ιδίως όταν αυτή αφορά στο αναπτυσσόμενο άτομο ².

Θεωρείται γενικά αποδεκτό από ειδικούς επιστήμονες όπως π.χ. ψυχολόγους, ότι η λειτουργία της κοινωνικοποίησης από την πρώτη κιόλας στιγμή της γέννησης του παιδιού βασίζεται σε αλυσιδωτές διαδικασίες μάθησης που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του κοινωνικο-πολιτιστικού περιγύρου του ανθρώπου που τον διευκολύνουν κατά την περίοδο της ανάπτυξής του στην **προσαρμογή** του στο περιβάλλον, φυσικό και κοινωνικό.

Ο James Drever ορίζει την προσαρμογή ως την κατάσταση εκείνη, κατά την οποία το άτομο επιτυγχάνει να αντιμετωπίσει με επιτυχία ειδικές συνθήκες με την κατάλληλη διαρρύθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών. Η διαδικασία αυτή όμως τις περισσότερες φορές τον φέρνει αντιμέτωπο με αλληλοσυγκρουόμενες καταστάσεις υπό την επήρεια δύο αντίρροπων δυνάμεων:

- των **εξωτερικών πιέσεων** από τη μια που επιβάλλουν την πλήρη συμμόρφωσή του στις εκάστοτε περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες και ²

- των εσωτερικών του δυνάμεων από την άλλη που ενεργοποιούνται για την ικανοποίηση των βασικών του αναγκών.

Κατά συνέπεια το άτομο αναγκάζεται να μετέρχεται νέες κάθε φορά μεθόδους και στρατηγικές προκειμένου να εναρμονίσει τις ανάγκες του με τις εξωτερικές απαιτήσεις για να επιτύχει την ομαλή προσαρμογή του σε μεγαλύτερο ή μικρότερο ικανοποιητικό βαθμό. Η μη ικανοποιητική προσαρμογή του διαταράσσει την επιδιωκόμενη και ομολογουμένως εύθραυστη ισορροπία με αποτέλεσμα τη **δυσπροσαρμοστία** και την επακόλουθη εκδήλωση ανεπιθύμητης κοινωνικά συμπεριφοράς ².

Αυτό έχει ως συνέπεια το άτομο με διαταραχές στην συμπεριφορά να προβαίνει ενσυνείδητα ή ασυνείδητα σε ενέργειες που εμποδίζουν την κοινωνικοποίησή του, την συναισθηματική και ψυχική του ανάπτυξη και που συχνά προκαλούν σοβαρά προβλήματα στους άλλους ανθρώπους ².

Έτσι κάθε κοινωνική ομάδα προσπαθεί να κρατά σε ένα ανεκτό επίπεδο ελέγχου την επιθετικότητα των μελών της για να διατηρεί την κοινωνική της συνοχή. Η οικογένεια και το σχολείο είναι οι δυο πιο βασικές πρωτογενείς ομάδες κοινωνικοποίησης που αποβλέπουν στον εξανθρωπισμό του νέου ατόμου και στην διαπίστωσή του σε κοινωνικοπολιτιστική προσωπικότητα ².

Η κοινωνική προσαρμογή του ανθρώπου αρχίζει με την οικογένεια και συνεχίζεται έξω απ' αυτή με τους συνομηλίκους του, το σχολείο και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η σπουδαιότητα της οικογένειας είναι πρωταρχικής σημασίας γιατί εκεί μπαίνουν τα θεμέλια της προσωπικότητας του ατόμου και της μελλοντικής προσαρμογής του. Η επαφή του παιδιού με τους φίλους και συνομηλίκους του, στην γνώμη των οποίων δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία, δεν μπορεί να παραγνωριστεί. Στην συνέχεια ακολουθεί σε σπουδαιότητα το σχολείο. Το σχολικό πρόγραμμα και η συμμετοχή του στη σχολική ζωή συμβάλλουν αποφασιστικά στην προώθηση της προσαρμοστικής προσπάθειας που καταβάλλει το άτομο προκειμένου να ανταποκριθεί στις κοινωνικές επιταγές από τη μια και τις εσωτερικές του ανάγκες και προτεραιότητες από την άλλη ².

Η διαδικασία της κοινωνικοποίησης στην οικογένεια και στο σχολείο δεν λειτουργεί όμως πάντα θετικά ². Πετυχαίνουν πολλές φορές το αντίθετο και οδηγούν το παιδί στην εκτροπή, την αποκλίνουσα και επιθετική συμπεριφορά. Η ίδια η κοινωνικοποίηση μπορεί να είναι το αίτιο της επιθετικής συμπεριφοράς. Και τούτο διότι η κοινωνική προσαρμογή του ατόμου, συνεπάγεται αναπόφευκτα **περιορισμό της ελευθερίας** του για να εισέλθει σε μια οργανωμένη κοινωνία. Αν και οι αιτιάσεις κατά της κοινωνίας θα μπορούσαν ενδεχομένως να θεωρηθούν και δικαιολογημένες ωστόσο καμία ανθρώπινη κοινωνία δεν διεκδίκησε ποτέ την τελειότητα, και αφετέρου το άτομο έχει πάντοτε ανάγκη της παρουσίας των άλλων για να μπορέσει να ικανοποιήσει τόσο τις βιολογικές του όσο και τις κοινωνικές του ανάγκες, που καμιά φορά έχουν μεγαλύτερη ισχύ κι από την δύναμη των ενστίκτων ².

Παράλληλα και συγχρονικά με τους τρεις βασικούς συντελεστές της κοινωνικής προσαρμογής του ατόμου λειτουργούν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό αθροιστικά ή και συμπληρωματικά κι άλλα πρόσωπα (ενήλικες του άμεσου ή ευρύτερου περιβάλλοντος), τα Μ.Μ.Ε. η συμμετοχή του ατόμου σε κοινωνικές εκδηλώσεις, αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες κ.ά ².

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι με τον όρο **επιθετικότητα** εννοούμε μια μορφή ανισορροπίας που εκδηλώνεται ως διάθεση του ατόμου εχθρική και καταστρεπτική για το περιβάλλον του. Επίσης μπορεί να θεωρηθεί και ως βίαιη αντίδραση του παιδιού σε καταστάσεις που τις θεωρεί ανεπιθύμητες και μη συμβατές με τις ιδιαίτερες ανάγκες του και την ατομικότητά του ².

1.2 Η έννοια της Παραβατικότητας

Με τον όρο **«παραβατικότητα»** χαρακτηρίζουμε την συμπεριφορά εκείνη που στοχεύει στην παραβίαση τυπικών και άτυπων κανόνων. Οι μορφές της μπορεί να είναι από ανώδυνες (πχ τροχαίες παραβάσεις, μικροκλοπές) έως σοβαρές (πχ ανθρωποκτονίες, σεξουαλικά εγκλήματα, κλοπές κλπ) ³.

2. Η παιδική παραβατικότητα στη σχολική τάξη – Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση, αναφέρεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.zepen.gr/files/84.pdf>. 3. Απόσπασμα ομιλίας της Αγγελικής Αρακά Κοινωνικής Ανθρωπολόγου - Συμβούλου Κινητής Μονάδας Κέντρου Στήριξης Οικογένειας Χίου για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.alkistis-equal.gr

Η «παραβατικότητα» με τις ποικίλες συνιστώσες της και βαθμούς εκδήλωσης εκφράζει την απόκλιση και έκτροπη συμπεριφορά ανηλίκων εφήβων και ενηλίκων ατόμων, η οποία εμφανίσθηκε και διογκώθηκε κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Η αποκλίνουσα αυτή συμπεριφορά δεν λαμβάνει πάντοτε την μορφή αξιόποινης εγκληματικής πράξης, ενώ σε μεγάλη έκταση δεν αποκαλύπτεται και δεν «καταγγέλλεται» από τα θύματά της, από τις οικογένειες των δραστών και το κοινωνικό περιβάλλον (διδασκτικό προσωπικό, τοπική κοινωνία). Από χρόνο σε χρόνο ωστόσο, κατά γεωγραφικές περιοχές, τοπικές κοινωνίες και ομάδες, όπως επίσης και κατηγορίες αυτής της έκτροπης συμπεριφοράς, επαυξάνεται ο εγκληματικός χαρακτήρας της, είτε αυτή αποκαλύπτεται κατ' έγκληση των θυμάτων είτε προκύπτει από αυτεπάγγελτη δίωξη των αρμοδίων οργάνων. Τούτο βέβαια και στις δύο περιπτώσεις συμβαίνει σπανιότατα, γιατί ο χώρος διάπραξης των αξιόποινων πράξεων των ανηλίκων (οικογένεια, σχολείο, τοπική κοινωνία) αποκρύπτει και συγκαλύπτει αυτή την παράνομη συμπεριφορά λόγω ένοχης συνυπευθυνότητας (οικογένεια), προβαλλόμενης αναρμοδιότητας (σχολική κοινότητα), ανεύθυνης στάσης της τοπικής κοινωνίας και καιροσκοπικής πολιτικής των λοιπών φορέων κοινωνικοποίησης των ανηλίκων³.

Οι κώδικες ποινικού δικαίου και δικονομίας όλων των ευνοούμενων χωρών και της Ελλάδας βέβαια, προβλέπουν την δίωξη, εκδίκαση με ειδική σύνθεση του δικαστηρίου και καταδίκη της εγκληματικότητας των ανηλίκων κατόπιν επιμελούς εξακρίβωσης των συνθηκών, προσωπικών και οικογενειακών, διαβίωσης των κατηγορουμένων, εκτίμησης των αποδεικτικών στοιχείων και το είδος και την επιμέτρηση της ποινής. Ευκαιριακές αλλά και συστηματικές έρευνες και μελέτες, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στην Ελλάδα, έχουν προσεγγίσει την βία, την παραβατικότητα και την εγκληματικότητα των ανηλίκων, προβαίνοντας σε επιστημονικές διαπιστώσεις αυτής της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς, των αιτιών της (ψυχολογικών και κοινωνικών) και της ποινικής καταστολής. Μία δεύτερη κοινωνιολογική και όχι μόνον μελέτη της εγκληματικής παραβατικότητας γενικότερα είναι το πασίγνωστο έργο του Alex Thio για την «Παρεκκλίνουσα Συμπεριφορά»³.

Η παρούσα κατάσταση της παιδικής και εφηβικής παραβατικότητας προσλαμβάνει γενικευμένο χαρακτήρα εγκληματικότητας μέσα και έξω από την οικογένεια, μέσα

και πέρα από τα σχολικά ιδρύματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ενώ και στους εξωτερικούς χώρους (δρόμοι, πάρκα, αυλές) των αστικών κέντρων, μεγάλων και μικρών, εκτυλίσσονται καθημερινά ατομικές και συλλογικές αξιόποινες πράξεις (κλοπές, ληστείες, βιασμοί, επιθέσεις), οι οποίες χαρακτηρίζονται από πρωτόγνωρη βιαιότητα και αντικοινωνικό πάθος. Δεδομένου ότι οι ανήλικοι δράστες διανύουν ακόμη το στάδιο της πρωτεύουσας και δευτερεύουσας κοινωνικοποίησης η οποία λαμβάνει χώρα μέσα στον οικογενειακό και εκπαιδευτικό χώρο και βαθμό, πριν εξέλθουν στην περιβάλλουσα ανοιχτή κοινωνία και πριν προφτάσουν να εκμάθουν και να παίξουν τους συνήθεις κοινωνικούς ρόλους των ενηλίκων (απασχόληση, κυρίως) κατά την διάρκεια των οποίων ορισμένα άτομα οδηγούνται στην αποκλίνουσα και εγκληματική συμπεριφορά, ερωτάται ευλόγως, γιατί οι μέχρι τότε διαδικασίες κοινωνικοποίησης, το περιεχόμενό της και οι φορείς της (πρωταρχικές κοινωνικές ομάδες) δεν κατορθώνουν να διαπαιδαγωγήσουν και να παράσχουν στους ανήλικους την κατάλληλη παιδεία και να τους εμφυσήσουν και εμπνεύσουν τις απαραίτητες κοινωνικές και ηθικές αξίες; Και τούτο, γιατί για άτομα αυτών των τριών πρώτων ηλικιακών ομάδων (νηπιακή, παιδική, εφηβική) εξ' ορισμού αποκλειστικοί φορείς της κοινωνικοποίησης είναι η οικογένεια, το σχολείο και δευτερευόντως οι ηθοπλαστικές ομάδες³.

1.3 Οι παράγοντες εμφάνισης της Παραβατικότητας

Η συζήτηση γύρω από τους *παράγοντες εμφάνισης της παραβατικότητας* παραμένει σε πολλά σημεία της, ανοικτή ακόμη και σήμερα, κυρίως όσον αφορά το ρόλο των ενδογενών ή «έμφυτων» παραγόντων (κληρονομικότητα, βιολογικό υπόστρωμα) και τον αντίστοιχο ρόλο παραγόντων του περιβάλλοντος (οικογένεια κυρίως, αλλά και σχολείο, παρέες, τηλεόραση κλπ). Οι μελέτες γύρω από τις πρώιμες αλληλεπιδράσεις γονίων-βρεφών μπορούν να φωτίσουν την παθογένεια με ένα διαφορετικό τρόπο, προτείνοντας ευρηματικές διεξόδους απέναντι στα συχνά ψευδή διλήμματα μεταξύ έμφυτου και επίκτητου, καθώς εισάγουν τους κλινικούς ερευνητές στην λογική μιας δυναμικής αλληλουχίας παραγόντων από την αρχή της ζωής που περιλαμβάνει τόσο τα δεδομένα του «ταμπεραμέντου» του παιδιού όσο και την οικογενειακή ιστορία του σε περισσότερες από μία γενιές. Το σύμπτωμα «διαταραχές της διαγωγής» μπορεί έτσι να γίνει κατανοητό ως το αποτέλεσμα της δημιουργίας

πολλαπλών φαύλων κύκλων στα πλαίσια μιας οικογενειακής ιστορίας (πχ. οργάνωση της οικογενειακής ζωής γύρω από τον παθογόνο πυρήνα ενός οικογενειακού μυστικού)⁴.

A. Οικογενειακοί παράγοντες

Η λειτουργία και η ποιότητα της οικογενειακής ζωής αποτελούν σίγουρα τους κεντρικότερους αιτιολογικούς παράγοντες. Οι οικογένειες με πτωχή συναισθηματική επικοινωνία, με ασαφή όρια ως προς τους ρόλους και τις ευθύνες, με συγκεχυμένες στάσεις ως προς τη διαφορά των γενεών και την ευθύνη των ενηλίκων, με χαμηλό επίπεδο σεβασμού και αλληλοεκτίμησης και κυρίως με απουσία σεβασμού ως προς τις ιδιαίτερες συναισθηματικές ανάγκες των παιδιών, με σαφείς τιμωρητικές τάσεις που δεν συνοδεύονται σχεδόν ποτέ από διάθεση ανταμοιβής και επαίνου ως προς τα παιδιά, αποτελούν ένα «φυτώριο» όπου πολύ πιθανόν θα εμφανιστούν οι διαταραχές στη συμπεριφορά των παιδιών τους. Τα ίδια ισχύουν για διαλυμένες οικογένειες που χαρακτηρίζονται από ανεξέλεγκτες εντάσεις μεταξύ των γονιών, στις οποίες αυτοί τείνουν να εμπλέξουν τα παιδιά τους καθιστώντας τα εχθρούς ή συμμάχους της κάθε αντιμαχόμενης πλευράς, θυσιάζοντάς τα κατά κάποιο τρόπο στη σύγκρουση των ενηλίκων. Ισχύουν επίσης για έντονα δυσαρμονικές «ενωμένες» οικογένειες, με υπόγειους ανταγωνισμούς και ασυνάρτητη-χαώδη συναισθηματική συνδιαλλαγή μεταξύ των μελών τους, που παγιδεύουν τα παιδιά τους σε δυσεπίλυτες και αντιφατικές συναισθηματικές καταστάσεις. Η κατάθλιψη ενός ή και των δύο γονιών, ή γενικότερα η καταθλιπτική ατμόσφαιρα της οικογενειακής ζωής, δείχνουν να αποτελούν σημαντικούς παράγοντες κινδύνου, ιδιαίτερα αν συμπέσουν με ευαίσθητες φάσεις της ζωής του παιδιού. Αντίθετα η αντικοινωνική συμπεριφορά ενός από τους δύο γονείς δεν δείχνει να επηρεάζει ιδιαίτερα την εξέλιξη του παιδιού προς αυτή την κατεύθυνση. Τα παιδιά κάποιων πολυμελών οικογενειών επίσης μπορούν να θεωρηθούν σε κίνδυνο, εφόσον όμως συντρέχουν παράγοντες ανεπαρκούς φροντίδας και ελλιπούς συναισθηματικής κάλυψης⁴.

B. Κοινωνικοί παράγοντες

Κοινωνικά χαρακτηριστικά οικογενειών έχουν μελετηθεί⁴ ως πιθανοί παράγοντες κινδύνου για αντικοινωνική εξέλιξη των παιδιών. Η κοινωνική κατάσταση των οικογενειών θεωρήθηκε αρχικά ως πιθανός αιτιολογικός παράγοντας. Κυρίως

μελετήθηκαν κοινωνικά χαρακτηριστικά των οικογενειών, όπως η φτώχεια, η μετανάστευση, η ένταξη σε μειονότητες. Οι έρευνες αυτές είναι συχνά διαποτισμένες από κοινωνικές προκαταλήψεις που αντανακλώνται και στη μεθοδολογία τους (πχ δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη το γεγονός του «στιγματισμού» και τα επακόλουθά του, όπως τη μετατροπή ενός αδύναμου κοινωνικά ατόμου σε εύκολο στόχο για τις υπηρεσίες, ή την «έλξη» που ασκούν στους ερευνητές οι δικές τους προκαταλήψεις). Δεν έχουν όμως παρόλα αυτά αποδείξει κάποιο σημαντικό ρόλο του κοινωνικού στάτους ως προς το θέμα αυτό. Ο μόνος παράγοντας που θα είχε νόημα σε αυτές τις περιπτώσεις είναι οι υπερβολικά δύσκολες συνθήκες ζωής, όταν αυτές έχουν επίπτωση στη φροντίδα του παιδιού. Μπορούμε να αντιληφθούμε ότι αντίστοιχες κοινωνικά και ψυχικά τραυματικές συνθήκες, με επίπτωση στη φροντίδα των παιδιών, μπορούν να επικρατήσουν και σε εύπορες οικογένειες μετά από μία οικονομική καταστροφή. Επίσης θα άξιζε να δοθεί περισσότερη ερευνητική προσοχή σε κοινωνικούς παράγοντες όπως η απότομη κοινωνική άνοδος, η ασύδοτη κοινωνική ευμάρεια κλπ. και η αντανάκλασή τους στη φροντίδα των παιδιών (δηλαδή κατά κάποιο τρόπο οι υπερβολικά «εύκολες» συνθήκες ζωής)⁴.

Ένα κοινωνικό και πολιτισμικό γεγονός που απασχολεί ιδιαίτερα το ερευνητικό ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια είναι το θέμα της τηλεόρασης και η επίδρασή της στα παιδιά και στις συμπεριφορές τους. Θα άξιζε να τονιστεί ότι η «λειτουργία» της τηλεόρασης σε ένα σπίτι δεν είναι ανεξάρτητη από το σύνολο της λειτουργίας της οικογενειακής ζωής του σπιτιού, αλλά και ότι τα πρότυπα που καλλιεργεί η σύγχρονη τηλεόραση ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα, προωθούν μεταξύ άλλων την συνεχή υπερδιέγερση, την βία ως κοινωνική αξία, το σκάνδαλο σε βάρος της αξιοπρέπειας και σίγουρα δεν αφήνουν ανεπηρέαστα ούτε τα παιδιά ούτε τους γονείς τους. Πρόκειται για ένα μεγάλο θέμα πολιτισμού και κοινωνίας, το οποίο ξεπερνά και πρέπει να ξεπερνά τα στενά παιδοψυχιατρικά πλαίσια. Οι ομάδες εφήβων έχουν επίσης μελετηθεί ως παράγοντες επικινδυνότητας, κυρίως στις ακραίες μορφές τους του «χουλιγκανισμού». Στις περιπτώσεις αυτές σύνθετοι κοινωνιολογικοί παράγοντες συμπίπτουν με την ψυχοπαθολογία ενός ηγέτη που οδηγεί όλη την ομάδα σε αντικοινωνικές δράσεις⁴.

4. Αναφέρονται στο Βιβλίο Διαταραχές Διαγωγής Γ. Αμπατζόγλου ή στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.mentalhealthpromotion.co.uk/umsprk11ds0mpk12udf9smirs3mknd8mprs4nk.pdf>

Γ. Ηλικία

Οι επιθετικές συμπεριφορές των παιδιών μειώνονται μετά την ηλικία των 8-9 χρόνων. Υπάρχει πολλές φορές μια έξαρση μεταξύ 13-15 χρόνων⁴.

Δ. Φύλο

Στις μικρές ηλικίες (μέχρι 3 χρόνων) δεν υπάρχει διαφορά ως προς τις επιθετικές ή «άτακτες» συμπεριφορές μεταξύ των δύο φύλων. Μετά την ηλικία των 4 χρόνων υπερισχύουν τα προβλήματα διαγωγής στα αγόρια. Στην εφηβεία οι καταδίκες για αντικοινωνική συμπεριφορά βαραίνουν 7 φορές περισσότερο τα αγόρια από τα κορίτσια⁴.

Ε. Ατομικοί παράγοντες

Οι γενετικοί παράγοντες δείχνουν να έχουν μικρή επίδραση, εκτός ίσως από τις ελάχιστες περιπτώσεις που συνεχίζουν να εμφανίζουν επιθετικές ή εγκληματικές συμπεριφορές στην ενήλικη ζωή παρόλες τις θεραπευτικές προσπάθειες. Το ταμπεραμέντο του βρέφους αποτελεί έναν από τους παράγοντες που μελετάται ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, κυρίως σε συνάρτηση με τις πρώιμες αλληλεπιδράσεις γονιών-βρέφους. Τα «δύσκολα» μωρά περιπλέκουν πολλές φορές με το ταμπεραμέντο τους τις συνθήκες δημιουργίας πρώιμων δεσμών, ιδιαίτερα αν για κάποιους λόγους οι γονείς δυσκολεύονται με τη σειρά τους να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες ανάγκες του παιδιού τους, πχ σε καταστάσεις πρόσφατου πένθους των γονιών ή υπερβολικής αγωνίας ως προς την εξέλιξη του παιδιού (αν έχει προηγηθεί μία δύσκολη εγκυμοσύνη, περιγεννητικά συμβάντα, ιατρικοί λόγοι ανησυχίας κλπ.). Πάνω σε αυτές τις αρχικές δυσκολίες της εγκατάστασης μιας επαρκώς καλής πρώιμης αλληλεπίδρασης, μπορούν στη συνέχεια να δημιουργηθούν σχέσεις υπερπροστασίας και υπερδιέγερσης, ή αντίθετα κενά στη φροντίδα και καταστάσεις παραμέλησης, κυρίως όμως συνθήκες *ασυνέχειας* της γονεϊκής φροντίδας που πολλές φορές εκφράζονται με επιθετικές συμπεριφορές του παιδιού ή με άλλου είδους διαταραχές της συμπεριφοράς του⁴.

ΣΤ. Σχολικοί παράγοντες

Η σχολική αποτυχία αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα επιβάρυνσης των διαταραχών διαγωγής, κυρίως λόγω των συναισθημάτων υποτίμησης που τη

συνοδεύουν ή εντείνονται από αυτήν. Και στη περίπτωση αυτή υπάρχει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός φαύλου και δυσεπίλυτου κύκλου, καθώς η παρορμητικότητα και η ευερεθιστότητα που χαρακτηρίζουν τις διαταραχές διαγωγής μπορούν να αποτελέσουν αρνητικούς παράγοντες ως προς τη μάθηση⁴.

1.4 Η Παραβατικότητα στην Ελλάδα

Τα ποσοστά παραβατικότητας στην Ελλάδα (σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης και Αμερικής) σύμφωνα με επίσημα⁴ στατιστικά στοιχεία είναι σχετικά χαμηλά και δεν παρουσιάζεται ανησυχητική εικόνα για έξαρση του φαινομένου. Οι βασικότερες κατηγορίες αδικημάτων που διαπράττονται από νεαρά άτομα είναι παραβιάσεις ειδικών ποινικών νόμων, όπως ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ), του νόμου περί ναρκωτικών, καθώς και της επαιτείας ενώ ακολουθούν οι κλοπές και οι «κλοπές χρήσης» δικύκλων ή αυτοκινήτων. Τα σοβαρά αδικήματα (ανθρωποκτονίες, σωματικές βλάβες, βιασμοί και ληστείες) κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα. Οι παραβάτες έφηβοι είναι στην πλειονότητά τους Ελληνόπουλα αγόρια, προέρχονται από προβληματικές οικογένειες και είναι χρήστες ουσιών⁴.

Συμπερασματικά θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η χρήση ποινικών κυρώσεων ως μέσο σωφρονισμού θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη επιφυλακτικότητα. Το στίγμα του εγκλεισμού και η απόδοση της ταυτότητας του εγκληματία ακολουθεί τους νεαρούς παραβάτες σε όλη τους τη ζωή και συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας εγκληματικής πορείας⁴.

1.4.1 Οι διαφορές με τον Δυτικό κόσμο

Το σημαντικό στοιχείο όμως που προκύπτει ως συμπέρασμα από τις έρευνες⁵ και τις μελέτες των επιστημόνων είναι ότι υπάρχει μια τεράστια διαφορά ανάμεσα στην χώρα μας και τις υπόλοιπες χώρες του δυτικού κόσμου. Στην Αμερική, στην Αγγλία, στην Γαλλία, αλλά και σε άλλα κράτη, είναι σύνηθες το φαινόμενο ανήλικοι, ακόμα και παιδιά κάτω των δέκα ετών, να οδηγούνται σε αποτρόπαια εγκλήματα. «Αυτά τα τρία παιδιά κάνουν τη Γαλλία να ανατριχιάζει», έγραφε η Monde όταν το 1993 τρία ανήλικα παιδιά από 8 έως 10 ετών ξυλοκόπησαν έναν άστεγο ρακοσυλλέκτη με ξύλινο αντικείμενο και στην συνέχεια έσυραν το πτώμα του σε φρεάτιο όπου και το

ανακάλυψε η αστυνομία. Την ίδια χρονιά στην Αγγλία δύο παιδιά 10 και 11 ετών απήγαγαν τον δίχρονο Τζέιμς Μπάλτζερ και κατόπιν τον σκότωσαν ⁵.

Στην Ελλάδα τέτοια περιστατικά, τουλάχιστον έως την στιγμή που μιλάμε είναι σπάνια. Ίσως το πιο αποτρόπαιο έγκλημα που έγινε στη χώρα μας από έφηβο ήταν αυτό που συνέβη στα τελευταία 15 χρόνια σε μια επαρχιακή πόλη, όταν ένας έφηβος σκότωσε με μαχαίρι τους δύο γονείς του ⁵.

1.4.2 Στήριγμα η οικογένεια

Βασικό ρόλο που στην χώρα μας συναντά κανείς την παραβατικότητα των εφήβων σε ήπιες μορφές κατά τους επιστήμονες, παίζει το γεγονός ότι η οικογένεια παραμένει ακόμα ένας θεσμός που δεν έχει διασπαστεί. Παρ' όλα αυτά, οι ειδικοί κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και υποστηρίζουν ότι σιγά - σιγά η υφή της οικογένειας αρχίζει να αλλάζει ιδιαίτερος στα αστικά κέντρα. Γι' αυτό προτείνουν την λήψη άμεσων κοινωνικών μέτρων για βοήθεια και στήριξη των προβληματικών οικογενειών.

Όπως και να έχει, τα ερωτήματα που μπορούν να προκύψουν είναι πολλά όπως: Τι μπορεί άραγε να φταίει όταν ένα παιδί πυροβολεί και αφαιρεί την ζωή ενός άλλου παιδιού και μάλιστα με ιδιαίτερα σκληρό τρόπο; Τι μπορεί να ευθύνεται που ανήλικα παιδιά παρανομούν και παραβατούν με πολύ μεγάλη ευκολία; Βιολογικά ή κοινωνικά είναι τελικά τα αίτια της παραβατικότητας; Η οικογένεια, η κοινωνία, η τηλεόραση, οι εκπαιδευτικοί ή μήπως το DNA φταίνε γι' αυτές τις πράξεις; Ειδικοί επιστήμονες έχουν αναφερθεί ακόμη και στην διατροφή ⁵.

1.5 Γνώμες Κοινωνιολόγων για την προέλευση παραβατικής συμπεριφοράς

Η πλήρης έλλειψη υπηρεσιών για μέριμνα των ανήλικων παραβατών στην χώρα μας είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που υπάρχει αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα και αφορά στην παραβατικότητα των ανηλίκων, που ως πρόβλημα υπάρχει, αλλά δεν είναι τόσο σοβαρό όσον αφορά στη φύση των αδικημάτων ⁵.

5. Ημερίδα «Νομοθεσία και Ψυχική Υγεία», Φεβρουάριος 2005. Παιδοψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών (Από δημοσίευμα της Ελευθεροτυπίας, 9-4-2005) Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και από τις έρευνες των επιστημόνων, δείχνουν ότι στην Ελλάδα υπάρχει παραβατικότητα, χωρίς όμως αυτή να αγγίζει ανησυχητικά όρια, όπως στο δυτικό κόσμο και ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Επισημαίνεται ότι η νομοθεσία που υπάρχει στην χώρα μας δίνει την δυνατότητα να προσφερθούν τα μέτρα μέριμνας, αλλά υστερούμε στο δίκτυο υπηρεσιών και κυρίως στο θέμα της υπηρεσίας επιμελητών ανηλίκων, στο θέμα της βοήθειας του ίδιου του ανήλικου παραβάτη και των οικογενειών του και επίσης στο θέμα πρόληψης στην πολύ πρώιμη ηλικία, γιατί γενικά στην Ελλάδα υπάρχει μια τεράστια έλλειψη στις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης σε σχέση με την πρόληψη σε θέματα ψυχοκοινωνικής διαταραχής⁵.

Η **οικογένεια** είναι ο θεσμός αυτός που παίζει το σημαντικότερο ρόλο στην πρόληψη. Για το λόγο αυτό, πρέπει να υπάρχουν καλά στελεχωμένες, με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, κοινωνικές υπηρεσίες, κατάλληλα οργανωμένες και στελεχωμένες παιδοψυχιατρικές υπηρεσίες, οι οποίες πρέπει να συνδέονται με τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε θέματα ψυχοκοινωνικής υγείας του παιδιού, του εφήβου και της οικογένειας⁵.

Όπως έχουν δείξει έρευνες και σε άλλες χώρες, η παραβατικότητα, που στην Ελλάδα μέχρι στιγμής τουλάχιστον είναι ήπια, συνδέεται πάρα πολύ με χρήση ουσιών, με μαθησιακές δυσκολίες, με προβλήματα ψυχικής υγείας. Επίσης, σε παιδιά παραβατικά παρατηρείται πολύ συχνά κατάθλιψη. Εάν λοιπόν, έχεις ένα νέο που είναι καταθλιπτικός (μένει άπλυτος, δεν πάει σχολείο γιατί βαριέται, δεν βγαίνει έξω) και δεν το έχεις πάρει είδηση, μπορεί να εμφανίσει και μια παραβατική συμπεριφορά ή και να συνυπάρχει με την παραβατικότητα. Αυτό το παιδί, εάν δεν μπορέσει να βρει στήριγμα από τη οικογένειά του, θα αναζητήσει στήριξη και υποστηρίγματα έξω από την οικογένεια, όπως σε ομάδες που ανήκουν σε υποκουλτούρες (υποομάδες που κάνουν χρήση ουσιών, που σχηματίζουν μικρές συμμορίες), άτομα που θα τον ψευτοϋποστηρίξουν αρχικά, αλλά στην συνέχεια θα τον χρησιμοποιήσουν οργανώνοντας τον στην συμμορία ή και στην διακίνηση ναρκωτικών⁵.

Στην Αγγλία και σε κάποιες άλλες χώρες⁵ οι δεσμοί με την οικογένεια σπάνε από πολύ νωρίς και γενικά υπάρχει μια τάση να σπρώχνουν τους εφήβους να ανεξαρτητοποιηθούν και να φύγουν από την οικογένεια πριν νιώσουν έτοιμοι. Βέβαια, και στην χώρα μας έχουμε πλέον φαινόμενα ανησυχητικά, γεγονός που δείχνει ότι η υφή της ελληνικής οικογένειας αλλάζει, οι δεσμοί διασπώνται

περισσότερο, η οικογένεια στις μεγάλες πόλεις είναι απομονωμένη κοινωνικά, εργάζονται και οι δύο γονείς, η μητέρα αποχωρίζεται από πολύ νωρίς τα παιδιά, τα υποκατάστατα φροντίδας που έχουμε (παιδικοί σταθμοί που μερικές φορές δεν λειτουργούν ικανοποιητικά, τηλεόραση που λειτουργεί ως υποκατάστατο μητέρας ή διάφορες νταντάδες που μπορεί να μην έχουν κατάλληλη προσωπικότητα) δεν είναι ότι καλύτερο και επομένως αρχίζει και η ελληνική οικογένεια να μοιάζει, ιδίως στις πόλεις με αυτές που βλέπουμε στο εξωτερικό ⁵.

Ένα άλλο επίσης σημαντικό στοιχείο είναι ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει αύξηση στα ζητήματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης της τάξης του 200%, παρατηρείται δηλαδή μια αύξηση της κοινωνικής παθολογίας και πιο πολλά προβλήματα στις σχέσεις των ανθρώπων. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να ωθούνται τα παιδιά στην παραβατικότητα ⁵.

Η ιδρυματική μεταχείριση των ανήλικων παραβατών οφείλει να εξαλειφθεί ως μέσο σωφρονισμού. Το στίγμα του εγκλεισμού και η απόδοση της ταυτότητας του εγκληματία σε ανήλικους παραβάτες, τους ακολουθεί σε όλη τους την ζωή και συμβάλλει στην διαμόρφωση μιας εγκληματικής καριέρας.

Αναδρομικές έρευνες σε δείγμα ενηλίκων δείχνουν ότι ελαφρές παραβατικές συμπεριφορές που δεν στιγματίστηκαν ως εγκληματικές και δεν επέσυραν την επίσημη κοινωνική αντίδραση ήταν εντελώς παροδικές και δεν επηρέασαν την μετέπειτα ζωή των ανηλίκων. Αντίθετα, έρευνα σε δείγμα ενηλίκων εγκλειστων σε συγκεκριμένη φυλακή της χώρας μας, έδειξε ότι στην πλειονότητα τους υπήρξαν μακρόχρονα έγκλειστοι ανήλικοι παραβάτες ⁵.

Πρέπει να προτιμηθεί η εφαρμογή εναλλακτικών τρόπων παρέμβασης και μεταχείρισης των ανήλικων παραβατών καθώς και η εφαρμογή προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας ή άλλων σε τοπικό κυρίως επίπεδο. Για παράδειγμα, θα ήταν πολύ πιο αποδοτικό και ωφέλιμο για έναν ανήλικο ο οποίος έβλαψε άτομο τρίτης ηλικίας να υπηρετήσει προσφέροντας τις υπηρεσίες του για ένα διάστημα σε έναν οίκο ευγηρίας, βιώνοντας από κοντά τα προβλήματα της ηλικίας αυτής, το σωματικό και ψυχικό πόνο αυτών των ανθρώπων και κατανοώντας τελικά το κακό ή τη ζημιά που προξένησε στο θύμα, παρά να εγκλειστεί σε φυλακή ανηλίκων ⁵.

Εάν θέλουμε ως κοινωνία να διατηρήσουμε ακόμα τη διαφορετική μεταχείριση των ανηλικών παραβατών, ακριβώς επειδή εκτιμούμε ότι οι ανήλικοι είναι «υπό διαμόρφωση» προσωπικότητες και δεν θέλουμε να τους εξομοιώσουμε με τους ενήλικους εγκληματίες (κάτι που συμβαίνει τελευταία στην Αμερική) στο πλαίσιο μιας νεοσυντηρητικής και τιμωρητικής πολιτικής, τότε θα πρέπει η όποια παρέμβαση να είναι «έγκαιρη» (ίσον πρόληψη), «ελάχιστη» (ίσον αποφυγή στιγματισμού) και «έγκυρη» (ίσον κατάλληλη, ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό). Σε κάθε άλλη περίπτωση, διαμορφώνουμε εγκληματίες καριέρας γιατί προ πολλού έχουμε πάψει να πιστεύουμε στον παιδαγωγικό χαρακτήρα του σωφρονισμού και του εγκλεισμού⁵.

1.6 Νεανική Παραβατικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Όλο και περισσότερο γίνεται μνεία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την νεανική παραβατικότητα και τον τρόπο που πρέπει να καταπολεμηθεί. Ιδιαίτερα στην Γερμανία το φαινόμενο έχει πάρει πολύ μεγάλη πολιτική και κοινωνική διάσταση, αφού γίνεται εδώ και κανένα εξάμηνο εκτενής διάλογος για το εάν πρέπει να γίνουν οι ποινές σκληρότερες ή η παιδεία καλύτερη⁶.

Το πρόβλημα στην Γερμανία είναι ότι η νεανική παραβατικότητα συνδέεται έντονα με το ρατσιστικό και το θρησκευτικό φαινόμενο, αφού υποβόσκειται σε νέους ξένης καταγωγής που χρησιμοποιούν ρατσιστικές εκφράσεις για να καταφερθούν κατά νέων Γερμανικής καταγωγής. Το αποτέλεσμα είναι μερικές γειτονιές του Βερολίνου να έχουν γίνει ζώνες στις οποίες δεν υπάρχει κανένας έλεγχος, σύμφωνα πάντα με τις τοπικές κυβερνήσεις. Και αυτό έχει ρίξει την Γερμανία σε μια βαθιά μελαγχολία για τον τρόπο με τον οποίο έχει αφομοιώσει τους ξένους της και την παιδεία που έχει καταφέρει να δώσει⁶.

Είναι πολύ σημαντικό σαν ώριμη κοινωνία που είμαστε, να μπούμε στον κόπο του διαλόγου και να βρούμε τα αληθινά αίτια της αύξησης της παραβατικότητας. Μόνο έτσι θα βοηθήσουμε αληθινά τα παιδιά μας.

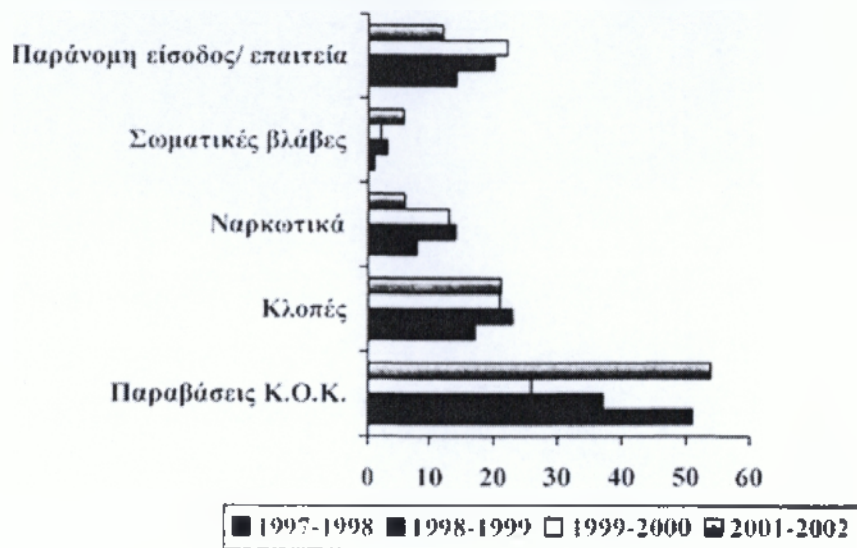
⁶ Η συνέχεια του παραπάνω αποσπάσματος αναφέρεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.triantaphyllides.org/index.php?id_250

1.7 Η έκταση του φαινομένου της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία της Υποδιεύθυνσης Προστασίας Ανηλίκων του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης κατά τη δεκαετία 1990-1999 δεν παρατηρείται αξιοσημείωτη αύξηση της νεανικής παραβατικότητας. Παρόλα αυτά η συμμετοχή των ανηλίκων στη συνολική εγκληματικότητα εμφανίζει μια σταθερά ανοδική τάση, από το 12.9% (1990) στο 16.7% (1999), χωρίς όμως να φτάνει στα επίπεδα των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών. Για παράδειγμα, το 1993 ο αριθμός των νέων κάτω των 21 ετών, που καταδικάστηκαν για πράξεις ποινικών αδικημάτων, αντιστοιχούσε περίπου στο 14% του συνολικού αριθμού των καταδικαστικών αποφάσεων ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν το 46%⁷.

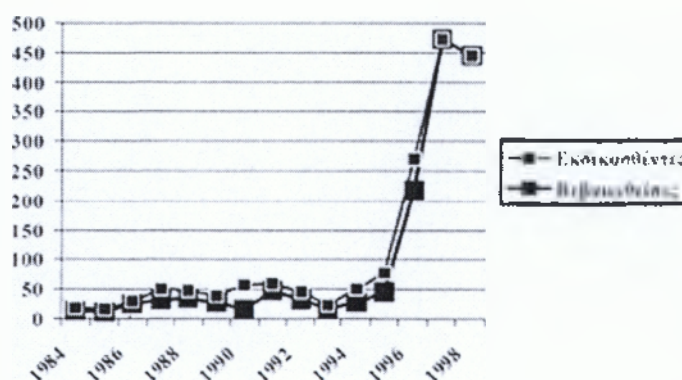
Τρεις είναι οι βασικότερες κατηγορίες αδικημάτων που διαπράττονται από εφήβους (13-17 ετών) και μετεφήβους (18-20 ετών). Το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στις παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων, όπως του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.), του νόμου περί των ναρκωτικών, της παράνομου εισόδου στη χώρα καθώς και η επαιτεία. Αυτές οι παραβάσεις συνήθως ξεπερνούν το 70% του συνόλου των περιπτώσεων. Ακολουθούν τα αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας - ιδίως, οι κλοπές και οι "κλοπές χρήσης" δικύκλων ή αυτοκινήτων - περί το 20% και έπεται ως τρίτη κατηγορία η πρόκληση σωματικών βλαβών σε ποσοστό από 2 έως 10% (βλέπε *Διάγραμμα 1*)⁷. Ο κ. Κουράκης σε μια συστηματική επισκόπηση των στατιστικών στοιχείων από το 1984 έως το 1995, σημειώνει, ειδικότερα για την ηλικιακή ομάδα των 13-17 ετών, μια ελαφρά ανοδική τάση στο ποσοστό πρόκλησης σωματικών βλαβών καθώς και στο ποσοστό φθοράς/ιδιοποίησης ξένης ιδιοκτησίας. Επισημαίνει επίσης μια αυξητική τάση στις παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων, που οφείλεται κυρίως στις παραβάσεις Κ.Ο.Κ, οι οποίες όμως δεν μπορούν από μόνες τους να αποτελέσουν σοβαρή ένδειξη για τη διαχρονική αύξηση της "εγκληματικότητας" των εφήβων. Για τα δε σοβαρά αδικήματα (ανθρωποκτονίες και σωματικές βλάβες από πρόθεση, βιασμούς και ληστείες) συμπεραίνει ότι η εγκληματικότητα των εφήβων δεν εμφανίζει αυξητική ή φθίνουσα τάση, κυμαίνεται δε σε χαμηλά επίπεδα. Ανάλογα συμπεράσματα βγαίνουν από την επισκόπηση των στοιχείων για την ένδικη παραβατικότητα που δόθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) για την περίοδο 1992-1996. Τα στοιχεία δεν εμφανίζουν στατιστικά

σημαντικές αυξομειώσεις στην αποτύπωση των αδικημάτων, ούτε απεικονίζουν μια ανησυχητική έξαρση της νεανικής παραβατικότητας ⁷.

Διάγραμμα 1: Ποσοστό καταδικασθέντων ανηλίκων κατά κυριότερες κατηγορίες αδικημάτων (Δικαστήριο Ανηλίκων Αθηνών 1997-2002).

Παρά το γεγονός ότι με την ψήφιση της νέας νομοθεσίας περί ναρκωτικών (1987) υπάρχει μια γενικότερη τάση να αποφεύγεται στην πράξη η σύλληψη ή/και η ποινική αντιμετώπιση των απλών χρηστών, αξίζει να επισημανθεί η σαφής αυξητική τάση των εφήβων που υποκλύπουν σε παραβάσεις της νομοθεσίας περί ναρκωτικών μετά το 1996 (βλέπε *Διάγραμμα 2*) ⁷. Σημειώνεται ότι η χρήση ουσιών από τους μαθητές είναι αρκετά υψηλή και τοποθετείται περίπου στο μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁷.

Διάγραμμα 2: Βεβαιωθείσες και Εκούσιες Παραβάσεις Νομοθεσίας περί Ναρκωτικών (αηλικοί παραβάτες 13-17 ετών).

Η καταγεγραμμένη παραβατικότητα των ανηλίκων στην Ελλάδα δεν υποδηλώνει την ύπαρξη οργανωμένων ομάδων ("συμμοριών"). Συγκεκριμένα από τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν την περιοχή της Αττικής προκύπτει, ότι τα αδικήματα διαπράττονται από έναν μόνο ανήλικο σε ποσοστό 83.7%, οι δράστες ανά αδίκημα είναι δύο σε ποσοστό 12.5%, ενώ σε ένα πολύ μικρό ποσοστό (3.9%) οι δράστες ανά αδίκημα είναι τρεις και άνω ⁷.

Εντούτοις, μία πρόσφατη έρευνα στο λεκανοπέδιο Αττικής έδειξε ότι αφενός μεν το 7.1% των ερωτηθέντων μαθητών Λυκείου θεωρούσαν ότι ανήκαν σε μία "οργανωμένη" ομάδα με συλλογική παραβατική δράση, αφετέρου δε ότι το 47.6% του συνολικού δείγματος ανέφερε ότι είχε δεχθεί απειλή επίθεσης ή και επίθεση (bullying) από περισσότερους από έναν συνομήλικούς τους με στόχο τον εκφοβισμό ή τον εκβιασμό ή την απόσπαση χρηματικού ποσού. Το δε 60% δήλωσε ότι γνωρίζει κάποιο άλλο πρόσωπο που έχει δεχθεί ανάλογη επίθεση. Κατά την έρευνα αυτή κανένα από τα θύματα επίθεσης δεν ανέφερε τέτοιο γεγονός στις αρχές του σχολείου, γεγονός που υποδηλώνει κατά κάποιο τρόπο φόβο των συνεπειών αυτής της γνωστοποίησης καθώς και τις αδυναμίες επιτήρησης στο σχολικό σύστημα. Είναι γνωστό ότι το φαινόμενο bullying στα σχολεία είναι αναγνωρισμένο ως αντικείμενο διεπιστημονικής διερεύνησης και άπτεται της παραβατικής συμπεριφοράς (οργανωμένης ή μη) των νέων ⁷.

Η εντύπωση λοιπόν που δημιουργείται από τις επίσημες στατιστικές όσον αφορά την περιορισμένη έκταση της νεανικής παραβατικότητας μεταβάλλεται, εάν επικεντρωθούμε σε έρευνες αυτό-ομολογούμενης παραβατικότητας. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας της ομάδας Σπινέλλη στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας ⁷.

7. Τα αποσπάσματα αυτά αναφέρονται στην διεύθυνση: <http://www.enkephalos.gr/full/42-2-02g.htm>. Νεανική Παραβατικότητα στην Ελλάδα ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Ι. (Παιδοψυχίατρος, Κ.Ψ.Υ. Περιστερίου, Επίτιμη Λέκτορας του Ινστιτούτου Ψυχιατρικής του Λονδίνου), ΤΣΟΜΠΑΝΟΓΛΟΥ Γ. (Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου).

1.8 Η αντιμετώπιση της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα

Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο προέβλεπε μέχρι σήμερα για τους ανήλικους που αναπτύσσουν ανεπιθύμητη/αντικοινωνική συμπεριφορά τα ακόλουθα: μέτρα διοικητικά (νόμος 2724/1940) για τους ανηλικούς ηλικίας 7 έως 17 ετών, μέτρα ασφαλείας (αναμορφωτικά και θεραπευτικά) καθώς και μέτρα ποινικού σωφρονισμού (άρθρο 54 του Π.Κ.) για τους εφήβους 12 έως 17 ετών. Ενδεικτικά κατά το 1996, στις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί στους καταδικασθέντες εφήβους (13-17 ετών) την πρώτη θέση κατείχαν τα διοικητικά - έξω-ιδρυματικά θεραπευτικά μέτρα (81%) ⁷.

Παρότι η ελληνική νομοθεσία δίνει τη διακριτική ευχέρεια στους Δικαστές να επιβάλλουν αναμορφωτικά ή και θεραπευτικά μέτρα, η εφαρμογή αυτών προσκρούει σε ελλείψεις υλικο-τεχνικής υποδομής, εκπαιδευμένου προσωπικού και ελλιπούς χρηματοδότησης. Αφενός μεν οι υπηρεσίες που καλούνται να σηκώσουν το βάρος της επιμέλειας των ανηλίκων και της εφαρμογής των αναμορφωτικών μέτρων δεν έχουν τις δυνατότητες να προσφέρουν ουσιαστικό και θεραπευτικό έργο, αφετέρου δε οι συνθήκες διαβίωσης των ανηλίκων μέσα στα "αναμορφωτικά" ιδρύματα και ο τρόπος οργάνωσης αυτών δεν έχουν γίνει αντικείμενο επιστημονικής έρευνας, παραμένοντας στην ουσία "κλειστά" ιδρύματα ⁷. Τα τελευταία χρόνια φαίνεται πως η προσπάθεια για το μη εγκλεισμό παραβατικών νέων σε ιδρύματα αγωγής ή σωφρονιστικά καταστήματα δεν είναι αρκετή για τη δημιουργία επαρκών συνθηκών που θα οδηγούσαν τους νέους προς τις υπηρεσίες που έχουν ανάγκη. Ιδιαίτερα περιορισμένες είναι οι δημόσιες δαπάνες για τις υποδομές για εκπαίδευση, αθλητισμό, αναψυχή για τους νέους, για την ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών για την υποστήριξη οικογενειών, για την ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων και γενικά για τις παροχές που ενδυναμώνουν την κοινοτική συνοχή ⁷.

Οι *Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων (ΕΠΑ)* είναι Ν.Π.Δ.Δ., ιδρύθηκαν με το νόμο 2724/1940 αμέσως μετά την ίδρυση του θεσμού των Δικαστηρίων Ανηλίκων, λειτουργούν στην έδρα κάθε Πρωτοδικείου και εποπτεύονται από τη Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Με την ίδρυση της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων (1958) οι δραστηριότητες των ΕΠΑ προσανατολίστηκαν (χωρίς να υπάρχει θεσμικό πλαίσιο) σε δραστηριότητες προνομιακού τύπου. Οι πόροι των ΕΠΑ προέρχονται από επιχορηγήσεις του

Υπουργείου Δικαιοσύνης καθώς και από δωρεές και κληροδοτήματα. Οι ΕΠΑ ιδρύουν Στέγες Φιλοξενίας Ανηλίκων (όταν έχουν εξασφαλίσει τους πόρους) για παιδιά και εφήβους που βρίσκονται σε "ηθικό" κίνδυνο αλλά δεν εμφανίζουν ψυχιατρική διαταραχή ή παραπτωματική συμπεριφορά. Στέγες φιλοξενίας διαθέτουν σήμερα οι ΕΠΑ Αθήνας (δυναμικότητας μέχρι 20 αγοριών), Πειραιά και Ηρακλείου Κρήτης ⁷.

1.9 Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πρόληψη της παραβατικότητας

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι τοπικοί φορείς αναλαμβάνουν στη σύγχρονη κοινωνία μας όλο και περισσότερο ενεργό ρόλο στη διασφάλιση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στην ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής ⁷.

Η αντίληψη ότι χρειάζεται να μετατοπιστεί το κέντρο βάρους της άσκησης κοινωνικής πολιτικής από το κεντρικό κράτος προς την τοπική αυτοδιοίκηση, άρχισε να διαμορφώνεται μόλις τα τελευταία χρόνια και αυτό γίνεται εμφανέστατο με την ίδρυση των τοπικών συμβουλίων ⁷.

Η μετατόπιση αυτή, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ωριμότητα και στη διάθεση των τοπικών φορέων να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο για ένα καλύτερο, πιο ανθρώπινο αύριο και παράλληλα στην αδυναμία του κεντρικού κράτους να παρέχει αποτελεσματικές, ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας ⁷. Η αδυναμία αυτή του κράτους είναι εμφανέστατη λόγω του ότι οι δυνατότητες και οι ανάγκες κάθε τοπικής κοινωνίας διαφέρουν και το κράτος δεν μπορεί να γνωρίζει την κάθε ξεχωριστή πτυχή σε μεγαλύτερο βαθμό από τους τοπικούς φορείς.

Οι τοπικές κοινωνίες και η ενίσχυση του ρόλου τους αποτελούν αναγκαία συνθήκη για την ομαλή και παραγωγική σε όφελος του πολίτη λειτουργία του δημοκρατικού μας συστήματος, για την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας στο σύνολό της, καθώς και για την υπέρταση των αναγκών της καθημερινότητας του πολίτη και την αναβάθμιση του βιοτικού του επιπέδου ⁷.

Προκειμένου να υπάρξει μια σωστά οργανωμένη πρόληψη η πολιτεία οφείλει να προχωρήσει σε μια σειρά μέτρων. Ένα από αυτά θα ήταν αρχικά η οργάνωση διαδικασιών και θεσμών καλής συνεργασίας από τα λιγότερο σύνθετα επίπεδα κοινωνικής οργάνωσης (όπως είναι η οικογένεια) μέχρι και το κράτος. Αυτό απαιτεί **τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης**, τους γονείς, κοινωνικούς επιστήμονες, ψυχολόγους, εκπαιδευτικούς, κρατικά ιδρύματα απεξάρτησης κλπ. Όλα αυτά όμως πρέπει να ενταχθούν σε ένα γενικότερο πλάνο πρόληψης της παραβατικότητας κάθε είδους. Επίσης, πρέπει να τοποθετηθούν ειδικοί στα σχολεία που θα λειτουργούν ως παρατηρητές αρχικά και μετέπειτα θα επεμβαίνουν όπου χρειάζεται προκειμένου να προλαμβάνουν παραβατικές συμπεριφορές που κάποια παιδιά τυχόν αναπτύξουν. Ο ρόλος τους πρέπει να είναι **παιδαγωγικός**, αλλά και **συμβουλευτικός** ως προς τα παιδιά και τους γονείς τους ⁷.

Συνοψίζοντας, με δεδομένο τη σπουδαιότητα της πρόληψης, η πολιτεία και η τοπική αυτοδιοίκηση επιβάλλεται να προχωρήσει σε μια σειρά από μέτρα. Εξαιτίας της έξαρσης του προβλήματος τα μέτρα αυτά πρέπει να σχεδιαστούν προσεκτικά, αλλά και να εφαρμοσθούν άμεσα ⁷. Κάτι τέτοιο θα συμβεί αν όλοι μας κινητοποιηθούμε προς αυτή τη κατεύθυνση.

Ορισμένοι από τους λόγους που τεκμηριώνουν αυτήν την αντίληψη, ότι η Τ.Α. χρειάζεται να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στην άσκηση κοινωνικών πολιτικής, είναι:

□ Η αρχή της εγγύτητας που και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καθορίζει την πολιτική για την πρόνοια. Άλλωστε στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, τα θέματα κοινωνικής φροντίδας και ψυχικής υγείας, εδώ και πολλά χρόνια εμπεριέχονται στις αρμοδιότητες της Τ.Α. και ασκούνται με εξαιρετική επιτυχία ⁸.

□ Η αρχή της αποκέντρωσης, που αφορά σαφώς και την ποιότητα ζωής των πολιτών σε θέματα κοινωνικής φροντίδας, αγωγής υγείας, προληπτικής ιατρικής και ψυχικής υγείας, και όχι μόνο τα τεχνικά έργα και την καθαριότητα ⁸.

□ Το γεγονός ότι η Τ.Α. έχει άμεση επαφή με τους πολίτες και είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος δέκτης καθημερινών προβλημάτων οποιασδήποτε μορφής ⁸.

□ Το γεγονός ότι η Τ.Α. έχει τη δυνατότητα να σχεδιάσει και να εφαρμόσει ευέλικτες δομές που να προσανατολίζονται στις ανάγκες των πολιτών της και να προσφέρουν επίκαιρες υπηρεσίες ⁸.

□ Κοινά αποδεκτό είναι επίσης, ότι η Τ.Α. έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει πιο αποτελεσματική και ποιοτική κοινωνική πολιτική με χαμηλότερο κόστος. Έτσι για παράδειγμα τα προγράμματα κοινωνικής μέριμνας, βοήθειας στο σπίτι, οι υπηρεσίες για άτομα με ειδικές ανάγκες, οι συμβουλευτικοί σταθμοί, τα παιδαγωγικά εργαστήρια και τα κέντρα πρόληψης, σε αντιδιαστολή με την κλειστή περίθαλψη και τα ιδρύματα πρόνοιας που προβλέπονται από το κεντρικό κράτος, σαφώς έχουν πολύ χαμηλότερο κόστος λειτουργίας, ενώ προσφέρουν πιο ευέλικτες υπηρεσίες με υψηλή ποιότητα ⁸.

□ Βέβαια η αναγνώριση ότι η Τ.Α. χρειάζεται να έχει αναβαθμισμένο ρόλο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής δεν έχει συνοδευτεί από την απαραίτητη θεσμική και οικονομική υποστήριξη, δεδομένο που επιφέρει και προβλήματα όπως γίνεται στην περίπτωση των Κέντρων Πρόληψης ⁸.

Θα ήθελα να αναφερθώ σε ορισμένα παραδείγματα που δείχνουν την πρόθεση μεν του κεντρικού κράτους, αλλά ταυτόχρονα και την ελλιπή υποστήριξη της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων:

□ Τα Κέντρα Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ), που όπως γνωρίζουμε είναι ένας από τους παλιότερους θεσμούς κοινωνικής φροντίδας της Τ.Α., που ενώ έχουν θεσμική κατοχύρωση ως ξεχωριστά νομικά πρόσωπα, χρηματοδοτούνται μόνο έμμεσα από το Υπουργείο Εσωτερικών μέσα από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) ⁸.

□ Για παράδειγμα το έτος 2001 έγινε μεταβίβαση των κρατικών παιδικών σταθμών από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας στην Τ.Α, η οποία συνοδεύτηκε από ξεχωριστή χρηματοδότηση χωρίς ωστόσο να ήταν επαρκής. Πολλοί Δήμοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες από την ελλιπή στελέχωση και τον ελάχιστο εξοπλισμό, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπάρχει πρόβλεψη για τη στέγαση των παιδικών σταθμών ⁸.

□ Επίσης, ένα άλλο παράδειγμα είναι η δυνατότητα χρηματοδότησης δραστηριοτήτων για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και τους άνεργους που έχει δοθεί στην Τ.Α. μέσα από τα Ευρωπαϊκά προγράμματα και την υποστήριξη του Υπουργείου Εργασίας. Τα προγράμματα αυτά, ενώ ανταποκρίνονται σε ουσιαστικές ανάγκες, συχνά δεν είναι βιώσιμα μετά λήξη της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης με αποτέλεσμα οι όποιες παρεμβάσεις να είναι αποσπασματικές⁸.

□ Πρέπει να παρθεί η απόφαση σε κεντρικό πολιτικό επίπεδο έτσι ώστε τα Κέντρα Πρόληψης να γίνουν πραγματικά θεσμός στην ελληνική κοινωνία, διότι τα Κέντρα Πρόληψης δίνουν ένα πλαίσιο για να αναλάβει ευθύνη και αρμοδιότητα η Τ.Α. ως προς την ποιότητα ζωής των πολιτών της, αποκλειστική τους ενασχόληση είναι η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και τα προγράμματα αγωγής υγείας για μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς, συμπληρώνονται όλα τα παραπάνω, δίνοντας ακόμα μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη και στην προσπάθεια να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα προστατέψουν τους νέους από το καταστροφικό μονοπάτι των ναρκωτικών. Ένα νέο δεδομένο για την Τ.Α. και ένα ιδιαίτερα δυνατό σημείο στη λειτουργία των Κέντρων Πρόληψης, είναι ότι προβλέπεται και δίνεται έμφαση στη συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα⁸.

□ Ήδη παρατηρούμε ότι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι Δήμοι αναπτύσσουν πρωτοβουλίες για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών. Μέσα από δράσεις όπως είναι η Σχολή Γονέων, Συμβουλευτικοί Σταθμοί, Δημοτικές Επιτροπές και μέσα από τη δημιουργία εθελοντικών ομάδων η Τ.Α. προσπαθεί να συμβάλλει στην πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και στην προαγωγή της υγείας⁸.

Στους σχεδιασμούς της πρόληψης πρέπει να συμμετέχουν όλοι όπως η τοπική Αυτοδιοίκηση, οι οργανωμένοι γονείς, οι ειδικοί ψυχικής υγείας του παιδιού, οι κοινωνιολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί και εθελοντικές οργανώσεις⁸.

Η πρόληψη προωθείται σε πολλά επίπεδα ξεκινώντας από το πιο γενικό μέχρι το πιο εξειδικευμένο. Στο γενικό επίπεδο περιλαμβάνονται οι διορθωτικές παρεμβάσεις στο φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον. Το σχολείο θα πρέπει να αναλάβει ένα πιο αποτελεσματικό ρόλο στην ανατροφή και διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Είναι δυστυχώς πολλά τα παιδιά που προέρχονται από αδύνατες οικογένειες ή οικογένειες

στις οποίες υπάρχει ψυχική αρρώστια, αλκοολισμός, ναρκωτικά, γονείς με ποινικό μητρώο και τόσα άλλα ⁶. Είναι σ' αυτές τις περιπτώσεις που η οικογένεια δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στο ρόλο της στη διαμόρφωση και ανάπτυξη του χαρακτήρα του παιδιού. Η μόνη απάντηση που μπορεί να δοθεί περνά μέσα από τον συμπληρωματικό ρόλο του σχολείου ⁸.

Γιατί βέβαια μια εθνική στρατηγική που προβλέπει όλες τις παραμέτρους και θέτει γερές βάσεις για το μέλλον, είναι η βασική προϋπόθεση για οποιεσδήποτε δράσεις και πρωτοβουλίες της Τ.Α., ιδιαίτερα όταν αφορούν ένα πρόβλημα το οποίο έχει πάρει δυστυχώς ήδη εθνικές διαστάσεις ⁸.

Βεβαίως, θεωρούμε την υποστήριξη και επιστημονική εποπτεία από έναν κατεξοχήν επιστημονικό φορέα όπως είναι ο ΟΚΑΝΑ, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση της δύσκολης αυτής εκστρατείας ενάντια στην επικράτηση των ναρκωτικών.

Για το σκοπό αυτό πιστεύουμε ότι χρειάζεται μεγαλύτερη ανάπτυξη το τμήμα πρόληψης του ΟΚΑΝΑ, ώστε και η υπηρεσία συντονισμού των Κέντρων Πρόληψης, που πρόσφατα δημιουργήθηκε στην κάθε πόλη από τον ΟΚΑΝΑ, να αποκτήσει περισσότερες αρμοδιότητες και περισσότερα στελέχη ⁴.

1.10 Συμπέρασμα Κεφαλαίου

Σε αυτό το Κεφάλαιο προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε την έννοια της παραβατικότητας και τους παράγοντες εμφάνισης της Παραβατικότητας. Επικεντρωθήκαμε κυρίως στους παράγοντες που αφορούν το οικογενειακό περιβάλλον, την κοινωνία, το φύλο, την ηλικία, τους ατομικούς παράγοντες (που μπορεί να περιλαμβάνουν τους γενετικούς παράγοντες οι οποίοι έχουν μικρή επίδραση, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις), το σχολικό περιβάλλον κλπ.

Η νεανική παραβατικότητα στην Ελλάδα όπως είδαμε κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης και Αμερικής. Η διαφορά παραβατικής συμπεριφοράς της χώρας μας και με τον Δυτικό κόσμο είναι μεγάλη και προς όφελος μας βλέπουμε ότι η οικογένεια που είναι το σπουδαιότερο στήριγμα παραμένει ακόμα ένας θεσμός που δεν έχει διασπαστεί και αυτός που παίζει το σημαντικότερο ρόλο στην πρόληψη της παραβατικότητας.

Αναπτύξαμε σχεδόν όλα τα επίπεδα παραβατικότητας ώστε να γίνει αντιληπτό ότι για την αποτελεσματικότερη πρόληψη απαιτείται ενεργή συμμετοχή όλων μας και σε συνεργασία σε όλους τους τομείς με την τοπική αυτοδιοίκηση.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2 °

Έννοια – Σύσταση – Δραστηριότητες των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π)

2.1 Πρόληψη της Παραβατικότητας

Η εγκληματικότητα και η παραβατικότητα είναι δύο έννοιες που στη συνείδηση του πολίτη είναι συνυφασμένες με την αστυνομία και την προσπάθεια καταστολής τους. Πριν όμως φτάσουμε στο σημείο της καταστολής τους, αφού δηλαδή έχει λάβει χώρα η πράξη πρέπει να αναρωτηθούμε τι μπορούμε να κάνουμε για να προλάβουμε τέτοιου είδους παραβατικές συμπεριφορές ξεκινώντας μάλιστα από τοπικό επίπεδο ⁹.

Η πρόληψη της παραβατικότητας αποτελεί έναν νέο τρόπο σκέψης και αντιμετώπισης των καθημερινών προβλημάτων για την ελληνική πραγματικότητα και κάθε Δήμος αναλαμβάνει ενεργό ρόλο μέσω των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας που έχουν συσταθεί ⁷. Θα πρέπει να υπάρξει ενεργότερη συμμετοχή των πολιτών στην πρόληψη του εγκλήματος και να εμπεδωθεί έτσι με ουσιαστικότερο τρόπο το αίσθημα ασφαλείας, που προφανώς αποτελεί προϋπόθεση για μια καλύτερη ποιότητα ζωής ⁹.

Τα Τοπικά Συμβούλια αποτελούν μια πρόκληση, καταρχήν για τους πολίτες όπου οι ίδιοι με το βαθμό συμμετοχής τους θα αποδείξουν το πόσο ενεργά συμμετέχουν στις πρωτοβουλίες για την ασφάλειά τους. Επίσης θα φέρουν κοντά τον πολίτη με την τοπική αυτοδιοίκηση, ενώ ο δημότης θα εμπεδώσει την αίσθηση ότι ο ίδιος συμμετέχει σε μια πρωτοβουλία που τον αφορά και συναποφασίζει ⁹.

Για π.χ. σε συνεργασία με τις Επιτροπές Εθελοντισμού του Δήμου Αθηναίων δίνεται η δυνατότητα στους δημότες να έλθουν σε επαφή με τους υπεύθυνους του Τ.Σ.Π.Π. κάθε διαμερίσματος, ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στα προγράμματα και στις δράσεις του κάθε Τ.Σ.Π.Π. Τα Συμβούλια με τη σειρά τους θα μπορούν να παρέχουν πιστοποιητικά συμμετοχής σε όσους επιθυμούν εθελοντικά να ενισχύσουν το έργο και τις δράσεις των Τ.Σ.Π.Π ⁹.

Η συμμετοχή των πολιτών στην προσπάθεια του Δήμου Αθηναίων για την πρόληψη του εγκλήματος κρίνεται απαραίτητη, αφού οι ίδιοι οι πολίτες χρειάζεται σε πολλές

περιπτώσεις να μεριμνούν για την προφύλαξη τους, ώστε να ελαττώνεται η περίπτωση θυματοποίησής τους, αλλά και να λειτουργούν σε συλλογικό και συμμετοχικό επίπεδο λαμβάνοντας μέρος στις δράσεις που εκπονούνται από τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να δίνεται η ιδέα στους συμμετέχοντες ότι ασκούν εξουσία, έχουν δικαιώματα αυτοδικίας ή ότι λειτουργούν κάτω από την έννοια του "χαφιεδισμού"⁹.

2.2 Πώς μπορεί ένας ενεργός πολίτης να βοηθήσει στην πρόληψη της παραβατικότητας;

Σίγουρα η συμμετοχή των πολιτών στην πρόληψη της παραβατικότητας δεν μπορεί να έχει τη μορφή της αυτοδικίας ή του «χαφιεδισμού», αφού τέτοιες συμπεριφορές δεν επιτρέπονται σε μια δικαιοκρατούμενη κοινωνία¹⁰. Κυρίως η συμμετοχή αυτή πραγματοποιείται:

- Είτε με τη λήψη από τον πολίτη ουσιαστικών πρωτοβουλιών και μέτρων, ώστε να αποφεύγει σε ατομικό επίπεδο τη θυματοποίησή του (π.χ. να μην αφήνει την τσάντα του στο κάθισμα του συνοδηγού ή στο πίσω κάθισμα όταν οδηγεί το αυτοκίνητό του).
- Είτε με την ενεργό εθελοντική δράση του σε ομαδικό επίπεδο για την προώθηση του έργου ενός Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας, στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης¹⁰.

2.3 Η έννοια των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π.)

Ο Θεσμός των Τοπικών Συμβουλίων Παραβατικότητας αποτελεί μια καινοτόμο πρωτοβουλία εκ μέρους της Ελληνικής Πολιτείας προς την κατεύθυνση της χάραξης μιας αντεγκληματικής πολιτικής και του ρόλου που μπορεί να παίξει ο πολίτης στην αντιμετώπιση της τοπικής παραβατικότητας¹¹.

Ενώ η πολιτεία δίδει τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών πανελληνίας εμβέλειας, οι πολίτες σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την τοπική Αστυνομία και τους κοινωνικούς φορείς, αναλαμβάνουν

πρωτοβουλίες για την εφαρμογή δράσεων και πρωτοβουλιών στα όρια των Δήμων και κοινοτήτων.

Η συμμετοχή του πολίτη στην προσπάθεια αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική γιατί επικουρεί στην πρόληψη του εγκλήματος αλλά και στην εμπέδωση του «δικαιώματος στην ασφάλεια» που ο καθένας από εμάς οφείλει να εισπράττει για τον ίδιο και την οικογένεια του. Η ενεργός εθελοντική δράση των κατοίκων ενός Δήμου στην προώθηση του έργου του Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας αποτελεί τον τοπικό διάυλο προς την κατεύθυνση της αρμονικότερης και λειτουργικότερης συνεργασίας όλων των κοινωνικών φορέων αλλά και των ατόμων που δραστηριοποιούνται μέσα στην τοπική κοινωνία για την πρόληψη της παραβατικότητας ¹¹.

Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας είναι εκείνα που εστιάζουν την δράση τους στην πρόληψη του εγκλήματος και της παραβατικότητας. Έχουν **προληπτικό, συμβουλευτικό και ενημερωτικό χαρακτήρα** που επικεντρώνεται στην μείωση του αισθήματος φόβου των πολιτών αλλά και στην μείωση των ευκαιριών που ευνοούν τη δράση του εγκληματία και παραβάτη ¹².

Η **ευαισθητοποίηση των δημοτών** αποτελεί άμεση προτεραιότητα των Συμβουλίων. Η διαρκής και συνεπής παρουσία των μελών στις κλήσεις των πολιτών είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία των συμβουλίων. Πρέπει να γίνει γνωστό ότι τα μέλη των Συμβουλίων έχουν επλεγεί βάσει της ιδιότητάς τους και έχουν άμεση και πλήρη γνώση του αντικειμένου.

Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων με το άρθρο 84 ορίζει την λειτουργία των ανωτέρω Συμβουλίων σύμφωνα με τον Ν. 2713/1999 "Υπηρεσία Εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες Διατάξεις" και το άρθρο 16 ¹².

2.4 Η ίδρυση των Τ.Σ.Π.Π (Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας)

Η ιδέα για την ίδρυση Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας και την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στην πρόληψη του εγκλήματος, είναι σχετικά νέα και εμφανίσθηκε στην Ευρώπη και αλλού κατά την δεκαετία του '80 τόσο μέσα στους

κόλπους του Συμβουλίου της Ευρώπης ¹³, όσο και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες που αντιμετώπισαν την ανάγκη να προλαμβάνουν φαινόμενα και κρούσματα παραβατικότητας σε τοπικό επίπεδο όπως π.χ. στην Αγγλία και Γαλλία, από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Επίσης τα τελευταία χρόνια έχει συγκροτηθεί ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Εγκλήματος (EUCPN, δηλ. EU Crime Prevention Network), που παίζει το ρόλο του συντονιστικού οργάνου των δράσεων των κρατών στον τομέα αυτόν, αλλά και κάνει ευρύτερα γνωστές τις μεθόδους που ακολουθούν οι επιμέρους χώρες για την πρόληψη της Παραβατικής συμπεριφοράς ¹³.

Εάν π.χ. σε κάποιο Δήμο παρατηρούνται αυξημένα κρούσματα βίας μεταξύ μαθητών μέσα στο σχολείο ή και εκτός αυτού, το εκεί Τοπικό Συμβούλιο Παραβατικότητας, πέρα από την συνεργασία που θα πρέπει να έχει με εμπλεκόμενους γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς για την λήψη κάποιων άμεσων μέτρων «κατευνασμού των παθών» και «εποπτείας των χώρων», δυνατόν χωρίς παρέμβαση της αστυνομίας και μηνύσεις, θα μπορούσε επιπλέον να ενθαρρύνει την οργάνωση από τους μαθητές θεατρικών παραστάσεων με έργα που παρουσιάζουν τις επιπτώσεις της βίας και ακόμη, να αναθέσει σε κάποιους ήδη απόφοιτους του σχολείου, που παλαιότερα είχαν παρόμοια βίαιη συμπεριφορά αλλά ήδη εμφανίζουν απόλυτα ικανοποιητική κοινωνική ζωή, να λειτουργήσουν ως ενδιάμεσος κρίκος και «διαμεσολαβητής» ανάμεσα στους ατίθασους μαθητές και στα πιθανά θύματά τους ¹³.

9. Για περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.citnoathens.gr/el/astafeia/prohlpsi-parabatikoititas>. 10. Ανατρέξτε στην πηγή: <http://www.niotho-axfalis.gr/na/down.htm>. 11. Χαιρετισμός του Δημάρχου Μοσχάτου κ. Ταξιάρχη Γ. Παπαντώνη και αναφέρει τον θεσμό των Τ.Σ.Π. για περισσότερες λεπτομέρειες ανατρέξτε στην διεύθυνση: <http://isppdm.blogspot.com>. 12. Τα αποσπάσματα αυτά υπάρχουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.citnoathens.gr/el/astafeia/prohlpsi-parabatikoititas>. 13. Βλ. ιδίως: Σύσταση (83)7 για τη συμμετοχή του κοινού στην αντεγκληματική πολιτική. Σύσταση R (87)19 για την οργάνωση της πρόληψης του εγκλήματος, καθώς και Συστάσεις 80 (2000) και 21 (2003) για τη δημιουργία δικτύων πρόληψης και συνεργασίας από δημοτικές υπηρεσίες, κοινωνικούς φορείς και πολίτες. Για την πλευρά αυτή δράσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης βλ. και Council of Europe. Urban crime prevention. A guide for local authorities. Strasbourg, July 2002

Μία ακόμη σημαντική πτυχή της όλης προσπάθειας είναι και αυτή της κοινωνικής διαμεσολάβησης, με την έννοια της ανάληψης πρωτοβουλιών από τους Δήμους, ώστε οι πολίτες που έχουν προβλήματα γειτονίας μεταξύ τους (π.χ. διαπληκτισμοί, αμφισβητήσεις δικαιωμάτων κλπ.) να μπορούν προτού υποβάλουν μήνυση ή προτού ζητήσουν άλλη δικαστική προστασία, να απευθύνονται σε συναινετικές διαδικασίες σε κάποιο κοινό αποδεκτό πρόσωπο για επίλυση των διαφορών τους. Σημειώνεται ότι ο θεσμός αυτός της διαμεσολάβησης προβλέπεται ήδη σε εισαγγελικό και αστυνομικό επίπεδο από το α'.25 §4 περ. α' του Οργανισμού Δικαστηρίου (Ν.1756/1988 και ως προς τους ανηλίκους: α' 45^Α Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) και όπως προκύπτει από έρευνες τα αποτελέσματα τέτοιων διαμεσολαβήσεων είναι ιδιαίτερα θετικά (ποσοστό επίλυσης διαφορών σε αστυνομικό και εισαγγελικό επίπεδο: 80%) ¹⁴.

Ενόψει αυτών των εξελίξεων αντίστοιχες πρωτοβουλίες έλαβε και ο Έλληνας Νομοθέτης, αρχικά με την σύσταση ενός πολυπληθούς Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας (Ν. 1738/1988), που όμως δεν μπόρεσε να λειτουργήσει και στη συνέχεια με τη νομοθετική πρόβλεψη για ίδρυση τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας σε Δήμους και Διαμερίσματα όλης της χώρας (ά. 16 ν. 2713/1999 και ΥΑ 3002/1/14-στ' του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ΦΕΚ Β' 12/14.1.2002) καθώς και ενός Κεντρικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (ά. 13 ν.3387/2005), για να συντονίζει την δράση των τοπικών Συμβουλίων ¹⁴.

Οι προσπάθειες για την ενθάρρυνση ίδρυσης και τον συντονισμό λειτουργίας τοπικών Συμβουλίων χρονολογούνται από τον Απρίλιο του 2002, οπότε συστήθηκε στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης μία Ομάδα Διοίκησης Έργου υπό τον Καθηγητή Γιάννη Πανούση (ΦΕΚ Β' 521/29.4.2002 και Β' 452/5.3.2004. Την σκυτάλη ανέλαβε από τον Σεπτέμβριο 2004 μία 15μελής Ομάδα Διοίκησης Έργου για την Πρόληψη της Παραβατικότητας.

Στην Ομάδα αυτή, η οποία τον Νοέμβριο 2005 μετεξελίχθηκε σε ένα 11μελές Κεντρικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας¹⁴ (ά. 13 ν. 3387/2005), ανατέθηκε ως αποστολή να προωθήσει τη σύσταση Τοπικών Συμβουλίων σε

βασικούς Δήμους της χώρας. Ήδη προετοιμάστηκε ένα λεπτομερές αλλά και εύκολο στην χρήση του Εγχειρίδιο ¹⁵ με:

- ❖ Οδηγίες για την σύσταση και λειτουργία Τοπικών Συμβουλίων.
- ❖ Συμβουλές στους πολίτες για το πώς να αποφεύγουν την θυματοποίησή τους.
- ❖ Καταγραφή χρησιμών διευθύνσεων και τηλεφώνων για έγκαιρη επίλυση προβλημάτων που μπορούν να οδηγήσουν στην παραβατικότητα (π.χ. κέντρα και συμβουλευτικοί σταθμοί για αντιμετώπιση της ουσιοεξάρτησης), καθώς και
- ❖ Συγκεκριμένες ιδέες και προτάσεις για τις παρεμβάσεις στις οποίες μπορούν να προβαίνουν τα τοπικά Συμβούλια, ώστε να μειώσουν, κατά το δυνατόν, την παραβατικότητα στις περιοχές τους ¹⁴.

Εξάλλου, το ίδιο το Τοπικό Συμβούλιο θα έχει ως βασικό του έργο να προχωρεί σε μια αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων με μεθόδους κοινωνικής πρόληψης, χωρίς δηλ. μηνύσεις και χωρίς γενικότερη εμπλοκή της Ποινικής Δικαιοσύνης. Προς τον σκοπό αυτό απαιτείται να ενεργεί το Τοπικό Συμβούλιο σε συνεννόηση με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, τις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές (όταν αυτές ενεργούν, όπως σημειώθηκε ήδη πιο πάνω, για εξωδικαστηριακή επίλυση διαφορών), συλλόγους γονέων, θεραπευτικές κοινότητες και φορείς για την πρόληψη των ναρκωτικών ουσιών, γραφεία ΟΑΕΔ, ομοειδή Συμβούλια άλλων (όμορων) Δήμων, Δικηγορικούς Συλλόγους, Πανεπιστημικά Τμήματα κλπ ¹⁶.

Μάλιστα, εκπρόσωποι αυτών των φορέων ή και πολίτες με ειδικές γνώσεις σ'αυτά τα θέματα μπορούν να αποτελέσουν τα μέλη ενός τέτοιου Τοπικού Συμβουλίου, που κατά νόμο κυμαίνονται από 5 έως 11 ¹⁶.

¹⁴. Βλ. Δεσπ. Γ. Σακκαλή, *Διευθετήσεις. Μια προσέγγιση στα θέματα συμφιλίωσης και αποζημίωσης από αζιόποινες πράξεις*, εις: Ν. Ε. Κουράκη (επιμ.), *Αντεγκληματική Πολιτική*, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας (σειρά «Ποινικά», αρ. 42), 1994, σελ. 205-236: 222.

¹⁵. Το κείμενο του Εγχειριδίου, αναφέρεται ολοκληρωμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.miotho-asfalis.gr/na/>, με θέμα: *Η συμμετοχή των πολιτών στην αντιμετώπιση του εγκλήματος και τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας του Νέστορα Ε. Κουράκη. Καθηγητή Νομικής Σχολής Αθηνών.*

¹⁶. Βλ. την έκδοση «*Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πρόληψη τη θυματοποίησης από το έγκλημα*». Αθήνα: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1997, σελ. 91 επ., όπου γίνεται αναφορά σε τέτοια προγράμματα εκείνης της περιόδου.

Κοντά στον προαναφερθέντα επιστήμονα, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια ολόκληρη ομάδα εθελοντών που θα λειτουργούν επί καθημερινής βάσεως ως αποδέκτες πληροφοριών για προβλήματα παραβατικότητας με κοινωνικές προεκτάσεις (π.χ. προβλήματα σχολικής και εξωσχολικής βίας) και που θα προσπαθούν να επιλύσουν τα προβλήματα αυτά με συναινετικό τρόπο. Ορισμένοι από αυτούς τους εθελοντές θα μπορούσαν να βοηθούν, ανάλογα με την επαγγελματική τους εξειδίκευση και εμπειρία (π.χ. ψυχολόγοι) ως σύμβουλοι των μαθητών και γονέων στα σχολεία για τυχόν προβλήματα στις γονεϊκές σχέσεις, ως «διαμεσολαβητές» σε αστυνομικά τμήματα (π.χ. πρώην δικαστικοί λειτουργοί) για την επίτευξη προσέγγισης δράστη και θύματος (κυρίως όσον αφορά τα κατ'έγκληση διωκόμενα εγκλήματα), ως «επόπτες» των εξωτερικών χώρων στα σχολεία, ως συμπαραστάτες στην εξεύρεση εργασίας νεαρών ανέργων ή και αποφυλακισμένων, ως διοργανωτές εκδηλώσεων για καταπολέμηση της ξενοφοβίας π.χ. διοργάνωση ενός φεστιβάλ λαϊκών χωρών και μουσικής από περισσότερες γειτονικές χώρες) κλπ¹⁶.

Μπορούν επίσης οι Δήμοι να προωθήσουν προγράμματα για την στήριξη οικογενειών και παιδιών που έχουν εμπλακεί στην περιπέτεια των ουσιών (Δήμος Ζωγράφου), για την λειτουργία κέντρου νέων ευκαιριών και υποστήριξης γυναικών ιδίως κακοποιημένων (Δήμος Αιγάλεω), καθώς και για την απασχόληση ειδικού παιδοψυχολόγου στα σχολεία (Δήμος Αγίων Αναργύρων) ¹⁶.

Ευνόητο είναι ότι τέτοιου είδους πρωτοβουλίες μπορούν να χρηματοδοτηθούν και από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο κοινοτικών προγραμμάτων για τον κοινωνικό αποκλεισμό. Μάλιστα υπάρχουν ειδικοί επιστήμονες που δέχονται να καταρτίσουν την σχετική πρόταση και να πληρωθούν μόνον εφόσον εγκριθεί το πρόγραμμα ¹⁶.

Το 1999 ακολούθησε ο νόμος 2713 αρθρ. 16, που δίνει τη δυνατότητα πλέον σε όλους τους Δήμους και Διαμερίσματα της χώρας να ιδρύσουν Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Εγκληματικότητας ¹⁶.

Στην χώρα μας, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 3387/12.9.2005 («Κέντρο Μελετών Ασφάλειας – ΚΕ.ΜΕ.Α»), ρυθμίστηκε σε νέα και περισσότερο ολοκληρωμένη βάση

το θέμα των Τ.Σ.Π.Π και του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ο πολίτης στην αντιμετώπιση κοινωνικών καταστάσεων παραβατικής συμπεριφοράς. Ο κάθε Δήμος αφού είχε αποτυπώσει την «κοινωνική εικόνα» της πόλης του, αφουγκραζόμενος τις ανάγκες και ανησυχίες των δημοτών πάνω στα θέματα της ασφάλειας και της κοινωνικής συνοχής συγκρότησε με την υπ' αριθμ 68/2003 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας όπου μετέχουν ειδικοί επιστήμονες, Δικαστικοί και εκπρόσωποι φορέων ¹⁶.

Ο θεσμός αυτός διαπνέεται από τρεις κυρίως βασικές ιδέες:

- Την αντιμετώπιση του εγκλήματος, όσο το δυνατόν με πρόληψη και όχι με καταστολή (πριν δηλαδή συμβεί το κακό) και μάλιστα, ακόμη και σε περιοχές με μειωμένη εγκληματικότητα.
- Την πρόληψη του εγκλήματος, που μπορεί να αφορά τη λήψη μέτρων είτε για την εξάλειψη των ευκαιριών που ευνοούν τη δράση του εγκληματία, είτε και για την καταπολέμηση των κοινωνικών παραγόντων, που ευνοούν την εξώθηση προς το έγκλημα ορισμένων συμπολιτών μας, κυρίως όσων ανήκουν στις λεγόμενες «ευπαθείς» κοινωνικές ομάδες, όπως αποφυλακισμένοι, εξαρτημένοι από ναρκωτικές ουσίες ή απεξαρτημένοι, αλλοδαποί, άνεργοι, εγκαταλειμμένα παιδιά, νεαρά παραβατικά άτομα, κακοποιημένες γυναίκες κ.λπ. (κοινωνική πρόληψη) ¹⁴.
- Το σημαντικό ρόλο πρόληψης που μπορεί να διαδραματίσει, πέρα από την επίσημη Πολιτεία και την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ο ίδιος ο πολίτης. Η συμμετοχή αυτή των πολιτών στην πρόληψη της εγκληματικότητας δεν μπορεί να έχει ασφαλώς την μορφή αυτοδικίας ή κακόβουλων ενεργειών αφού τέτοιες συμπεριφορές δεν αρμόζουν σε μια δικαιοκρατούμενη κοινωνία. Κυρίως, η συμμετοχή αυτή πραγματώνεται είτε με την λήψη από τον πολίτη ουσιαστικών πρωτοβουλιών και μέτρων, ώστε να αποφεύγει σε ατομικό επίπεδο τη θυματοποίησή του, είτε και με την ενεργό εθελοντική δράση του σε συλλογικό επίπεδο για την προώθηση του έργου ενός Τοπικού Συμβουλίου, που θα περιορίζει τα κοινωνικά αίτια, τα οποία προκαλούν την παραβατικότητα ¹⁴.

Η Πολιτεία δηλαδή χαράσσει τις γενικές κατευθύνσεις της αντεγκληματικής πολιτικής και οι πολίτες, σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την τοπική Αστυνομία και τους κοινωνικούς φορείς, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης Παραβατικότητας σε επιμέρους περιοχές ¹⁴.

2.5 Η σύσταση των Τ.Σ.Π.Π.

Η αύξηση της εγκληματικότητας στην εποχή μας δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον της κοινωνίας μας. Είναι κοινή αντίληψη όλων, πως το κράτος δεν μπορεί να προλάβει την αξιόποινη πράξη¹⁷.

Ο νόμος 2713/99 προβλέπει την σύσταση Συμβουλίων Πρόληψης της Εγκληματικότητας με 5-11 μέλη σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα που έχουν πληθυσμό άνω των 3.000 κατοίκων, τα οποία απαρτίζονται από επιστήμονες και λειτουργούς που διαμένουν μόνιμα στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας και διαθέτουν ειδικές γνώσεις στον τομέα της εγκληματικότητας και της νεανικής παραβατικότητας, όπως δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, αστυνομικοί, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ. Σκοπός τους είναι η καταγραφή και μελέτη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο, καθώς και η υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπισή της¹⁷.

Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π) αποτελούν γνωμοδοτικά όργανα για την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής και αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών¹⁷.

2.6 Ο ρόλος των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας

Ο ρόλος των Συμβουλίων Πρόληψης της Εγκληματικότητας είναι γνωμοδοτικός και συμβουλευτικός και η θέση των μελών τους τιμητική και άμισθη. Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσω των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της

Παραβατικότητας (Τ.Σ.Π.Π) όπως μετονομάστηκαν, πρέπει να είναι άμεση και αποτελεσματική και αυτό που προέχει είναι η οργάνωση που επιτρέπει παρακολούθηση των προβληματικών καταστάσεων και κοινωνικών φαινομένων με σκοπό την προστασία της τοπικής κοινωνίας μέσω της πρόληψης ¹⁷.

Βασική επιδίωξη των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας είναι: η ενίσχυση των θεσμών της γειτονιάς για την ενδυνάμωση της συμμετοχικής, αντεγκληματικής πολιτικής. Τα Συμβούλια καλούνται, μέσα από τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν, να αντιμετωπίσουν τα κοινωνικά αίτια που προκαλούν την μικρομεσαία κυρίως – παραβατικότητα και όχι να ασκούν αστυνόμευση ¹⁷.

Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας είναι θεσμός που βασίζεται αποκλειστικά στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η οργάνωση και η λειτουργία τους γίνεται με απόφαση του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας, μετά από πρόταση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ¹⁷.

Συνεργάζονται, ωστόσο στο πλαίσιο της αποστολής τους για κοινωνική πρόληψη, με την Αστυνομία, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη της Εγκληματικότητας, καθώς και με άλλους αντίστοιχους φορείς ¹⁷.

Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια, στην κοινή συνάντηση εργασίας της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ) με τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου του Υ.Δ.Τ., τον Ιανουάριο του 2006, κοινή διαπίστωση αποτέλεσε το γεγονός ότι όσα Τοπικά Συμβούλια έχουν συσταθεί στους Ο.Τ.Α. βρίσκονται σε υπολειτουργία και για αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητο μια ολοκληρωμένη παρεμβατική πολιτική, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ¹⁸:

17. Το κείμενο προέρχεται από την εισήγηση της κας Ευρυδικής Μπέσιλα-Βήκα στην εκδήλωση του Ινστιτούτου Δημοκρατίας με θέμα: «ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ» που πραγματοποιήθηκε στην Νέα Φιλαδέλφεια, την Δευτέρα 3 Οκτωβρίου 2005. 18. Απόσπασμα της ηλεκτρονικής διεύθυνσης: <http://www.astynomia.gr>.

Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια, στην κοινή συνάντηση εργασίας της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ) με τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου του Υ.Δ.Τ., τον Ιανουάριο του 2006, κοινή διαπίστωση αποτέλεσε το γεγονός ότι όσα Τοπικά Συμβούλια έχουν συσταθεί στους Ο.Τ.Α. βρίσκονται σε υπολειτουργία και για αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητο μια ολοκληρωμένη παρεμβατική πολιτική, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ¹⁸:

- Την χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων των Τοπικών Συμβουλίων από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης (Πρόγραμμα Θησέας).
- Την κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας τους με σαφή προσανατολισμό και με μεθοδολογικά πρότυπα.
- Την διαρκή επιστημονική στήριξη των Τοπικών Συμβουλίων και
- Την ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ, αμέσως μετά την συνάντηση εργασίας, ανέθεσε στην Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής τη διερεύνηση για σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με Πανεπιστημιακό ή άλλο φορέα, για το σχεδιασμό και την οργάνωση των απαιτούμενων δράσεων, ώστε να είναι αποτελεσματική η λειτουργία τους ¹⁸.

Σήμερα, με την επιστημονική στήριξη και τον συντονισμό του κεντρικού Συμβουλίου Πρόληψης Παραβατικότητας και την παρότρυνση της ΚΕΔΚΕ έχουν συσταθεί και λειτουργούν με ουσιαστικό τρόπο τοπικά Συμβούλια σε αρκετούς Δήμους της χώρας με πρώτους το Δήμο Αθηναίων και Πειραιά. Κάποιοι δε από αυτούς εφαρμόζουν πρωτοπόρες ιδέες και δράσεις στον τομέα της πρόληψης με πολύ καλά αποτελέσματα όπως της Ηλιούπολης, Κορυδαλλού, της Αγίας Βαρβάρας, Ζακύνθου κλπ ¹⁸.

Με την λειτουργία του τοπικού συμβουλίου στο Δήμο Κορυδαλλού αντιμετωπίστηκαν σε αξιοσημείωτο βαθμό ορισμένα από τα θέματα που αφορούν τους πολίτες. Όπως για π.χ. Ανεργία, εκπαίδευση, Φυλακές-Ελεύθεροι Χώροι, έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων, ενίσχυση του πρασίνου, χώροι στάθμευσης, ανακύκλωση, διαχείριση απορριμμάτων, ηχορύπανση, εύκολες και γρήγορες

μετακινήσεις με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, λειτουργικά και ποιοτικά σχολικά κτίρια, πολιτιστική έκφραση των νέων-δημιουργικός ελεύθερος χρόνος ¹⁸.

Με την ίδρυση του τοπικού συμβουλίου στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας αναπτύχθηκε συνεργασία με τα μέλη της Δημοτικής Αστυνομίας που βρίσκονται στα επτά διαμερίσματα για τα προβλήματα παραβατικότητας που αντιμετωπίζουν οι Δημοτικοί αστυνομικοί στην καθημερινή άσκηση των καθηκόντων τους. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι οι προϊστάμενοι της Δημοτικής Αστυνομίας ήταν ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένοι σε θέματα τοπικής παραβατικότητας και ήδη έχουν λάβει αποφάσεις στήριξης του έργου των Τ.Σ.Π.Π, εκτελώντας πεζές περιπολίες γύρω από τα σχολεία και τις πλατείες όπου έχουν εντοπιστεί σημαντικά προβλήματα¹⁸.

Επίσης, υπήρξε σχεδιασμός και υλοποίηση αξιόπιστων προγραμμάτων πρόληψης ο οποίος αποτέλεσε ουσιώδη πυλώνα της πολιτικής κατά της εξάρτησης από τα ναρκωτικά. Η παρέμβαση γίνεται πριν εμφανιστεί το πρόβλημα της χρήσης ουσιών, γι' αυτό το λόγο πραγματοποιούνται παρεμβάσεις στη μαθητική κοινότητα, ξεκινώντας από το Δημοτικό σχολείο, με ενημέρωση εκπαιδευτικών και γονέων. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών κρίθηκε αναγκαία η συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον ΟΚΑΝΑ. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνέβαλλε στην ενεργοποίηση των κοινωνιών και ο ΟΚΑΝΑ στην επιστημονική στήριξη του έργου. Επιπλέον, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτέλεσε βασικό φορέα για την ίδρυση, χρηματοδότηση, διοίκηση των δομών πρόληψης σε πανελλαδικό επίπεδο, διασφάλιση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών ¹⁸.

Η προστασία της κοινωνίας απαιτεί την πρόληψη, εφόσον η καταστολή όχι μόνο δεν ωφελεί αλλά μόνο προβλήματα δημιουργεί. Δυστυχώς, σήμερα η πρόληψη μιας παραβατικής συμπεριφοράς ασθενεί, διότι δεν αποκαλύπτονται τα περισσότερα από τα τελούμενα εγκλήματα, αφού το κράτος δεν μπορεί να παρακολουθήσει κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής. Τα γενικά μέτρα που χρησιμοποιεί δεν μπορούν να περιλάβουν τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζει κάθε τοπική περιφέρεια για να μπορέσει να προλάβει το έγκλημα και ν' αποφευχθεί η θυματοποίηση των ατόμων. Ο φόβος που προκαλεί η μικρομεσαία εγκληματικότητα στις τοπικές κοινωνίες δεν θεραπεύεται με καταστολή

ή στιγματισμό. Προτείνεται νέα αντεγκληματική πολιτική με πρόληψη, κοινωνική αλληλεγγύη και κυρίως, συμμετοχή του πολίτη¹⁷.

Υπάρχουν πολλές δράσεις που μπορεί να αναπτύξει ο Δήμος και των οποίων ο συντονισμός μπορεί να γίνει μέσα από τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας. Η σημασία του θεσμού αυτού, ιδιαίτερα στη δημιουργία κοινωνικής συνοχής, οδήγησε στην αναφορά του θεσμού στα άρθρα του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Τα Συμβούλια αυτά έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο με στόχο την πρόληψη του εγκλήματος και τη συνδρομή των πολιτών στο κοινωνικό έργο της αστυνομίας¹⁷.

Είναι αλήθεια, πως ο θεσμός αυτός που έχει δοκιμαστεί με επιτυχία σε άλλες χώρες και έχει αποδώσει καρπούς στον τομέα πρόληψης της παραβατικότητας, στην Ελλάδα, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, θα λέγαμε επεικώς πως δεν απέδωσε τα ανάλογα. Από την πρόβλεψή τους στο νόμο πέρασαν περίπου 6 χρόνια και ο απολογισμός είναι αποκαρδιωτικός. Αλλού δεν συστάθηκαν καθόλου Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας, αλλού συστάθηκαν αλλά δεν λειτούργησαν, αλλού αδρανοποιήθηκαν μετά από μερικούς μήνες λειτουργίας και αλλού παρέμειναν μόνο στα χαρτιά. Η αποτυχία για πολλούς οφείλεται κυρίως στην έλλειψη κατάλληλων προσώπων που θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν και τους υπόλοιπους για να υπάρξει έργο¹⁷.

Η Ομάδα Διοίκησης Έργου, που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης για την μελέτη και ενίσχυση του θεσμού, έχει συστήσει έναν οδηγό όχι μόνο για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας αλλά και χρήσιμες συμβουλές για την πρόληψη της καθημερινής παραβατικότητας. Πιστεύουμε πως είναι ένα πολύτιμο βοήθημα κατεύθυνσης για την έναρξη λειτουργίας ενός τέτοιου θεσμού, σε συνδυασμό με την λειτουργία ενός Κεντρικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας, που έχει ως έργο τον συντονισμό της δράσης των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας καθώς και την παροχή σ' αυτά επιστημονικών κατευθύνσεων και οδηγιών¹⁸.

Οι λόγοι της μη ικανοποιητικής λειτουργίας των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας μέχρι σήμερα, πιστεύουμε πως κατά πολύ οφείλεται στην έλλειψη

ενός επαγγελματία υπάλληλου του Δήμου, ο οποίος θα έχει την φροντίδα συντονισμού, κατεύθυνσης, γραμματειακής στήριξης και εμπύχωσης του έργου των υπολοίπων μελών του Τ.Σ.Π.Π. Είναι απαραίτητη η συμμετοχή σε αυτά του Δημάρχου ή ενός μέλους του Δημοτικού Συμβουλίου που θα μπορούν να μεταφέρουν στο Δημοτικό Συμβούλιο τα προβλήματα, την πορεία και την αποτελεσματικότητα του έργου της ομάδας για να ληφθούν οι ανάλογες αποφάσεις ¹⁷.

Η ίδρυση των ΤΣΠΠ είναι προαιρετική για τους ΟΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 84 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α 114/30.6.2006). Λόγω όμως της αποστολής και του έργου τους πρέπει να ενταχθούν μέσα, όχι μόνο στον κοινωνικό ιστό αλλά και στο πακέτο των υπηρεσιών που προσφέρει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στους πολίτες της, ιδιαίτερα αυτούς των μεγάλων αστικών κέντρων. Γι' αυτό θα πρέπει η σύσταση των δομών αυτών να ξεπεράσει τον απλό και αόριστο χαρακτήρα άσκησης μέρους της κοινωνικής πολιτικής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά να ενταχθεί δυναμικά στην εσωτερική δομή του Δήμου. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με τη σύστασή τους υπό μορφή ενός Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου, είτε με τη σύσταση ενός αντίστοιχου γραφείου υπό τη στέγη του Αυτοτελούς Γραφείου Δημάρχου, όταν αυτό προβλέπεται από τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου, είτε ως γραφείο υπό τη Διεύθυνση των Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου, είτε ως γραφείο υπό τη σκέπη ενός Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών, εφόσον υπάρχει ένα τέτοιο τμήμα στο Δήμο, είτε τέλος να ενταχθεί ως ένα αυτοτελές γραφείο κάτω από οποιαδήποτε Διεύθυνση ¹⁷.

Η ένταξη μιας τέτοιας δομής υπό τη Διεύθυνση της Δημοτικής Αστυνομίας, έστω κι αν εκ πρώτης όψεως φαίνεται να έχει η Διεύθυνση αυτή περισσότερη συνάφεια με το αντικείμενο των Τ.Σ.Π.Π. από οποιαδήποτε άλλη κρίνεται αδόκιμη, εφόσον στόχος και σκοπός των δομών αυτών είναι η πρόληψη, ενώ ο ρόλος της Αστυνομίας είναι συνδεδεμένος στη συνείδηση του μέσου Έλληνα με την καταστολή ¹⁷.

Δυσκολίες υπήρξαν στο παρελθόν και με άλλες δομές, όπως τα ΚΑΠΗ, οι βρεφονηπιακοί σταθμοί κ.α. και σήμερα οι δομές αυτές αποτελούν κύτταρα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επομένως, η αποκαρδιωτική εικόνα που κατά καιρούς διατυπώνεται για τη σύσταση των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας μπορεί και πρέπει να ανατραπεί, διότι βελτιώνουν την ποιότητα

ζωής της τοπικής κοινωνίας μέσα από την πλαισίωση και το συντονισμό τοπικών κοινωνικών φορέων, όπως των συλλόγων γονέων, θεραπευτικών κοινοτήτων, τοπικών ή περιφερειακών γραφείων του ΟΑΕΔ, τοπικών συναφών συλλόγων, εκκλησίας, προσκοπισμού – οδηγισμού, δημοτικής αστυνομίας ή τοπικών αστυνομικών τμημάτων¹⁷.

Μέσα από τις δομές αυτές αναδεικνύεται η αξία της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη διαμόρφωση ενός ειρηνικού και ήσυχου κοινωνικού περιβάλλοντος για να ζήσουν με ασφάλεια οι ίδιοι και τα παιδιά τους¹⁷.

2.7 Οι δραστηριότητες των Σ.Π.Ε.

Τα Σ.Π.Ε. αποτελούν αποκεντρωμένα όργανα αντεγκληματικής πολιτικής και διαχείρισης του προβλήματος της εγκληματικότητας, σε τοπικό επίπεδο με βασική επιδίωξη την ελαχιστοποίηση του φόβου των πολιτών. Για την εκπλήρωση της προβλεπόμενης από το άρθρο 16 του Ν. 2713/2006 αποστολής τους, τα Τ.Σ.Π.Π. ασκούν τις ακόλουθες δραστηριότητες¹⁹:

- Καταγραφή και η μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο.
- Κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας που λειτουργούν¹⁹.
- Διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και συναφών εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης¹⁹.
- Συντονισμό και εφαρμογή πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς φορείς της περιοχής κατάλληλων να προλάβουν ή να περιορίσουν ορισμένες μορφές της μικρομεσαίας εγκληματικότητας και της εν γένει παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο την εμπέδωση της ασφάλειας των κατοίκων και δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης¹⁹.
- Ευαισθητοποίηση και η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών φορέων και των πολιτών σε προγράμματα πρόληψης¹⁹.
- Πρόταση δημιουργίας κέντρων βοήθειας, αρωγής και πληροφόρησης για τα θύματα εγκληματικών πράξεων σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς.
- Ανάπτυξη της κοινοτικής διαμεσολάβησης¹⁹.
- Εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων παροχής κοινωφελούς εργασίας.

- Υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς (Περιφέρεια, Νομαρχία, ΥΠΕΧΩΔΕ) με στόχο την βελτίωση των πιθανών συνθηκών δημιουργίας παραβατικής συμπεριφοράς¹⁹.
- Σύσταση δικτύου «στελεχών πρόληψης» σε τομείς όπως η οδική συμπεριφορά, η σχολική-εξωσχολική βία, η χρήση ναρκωτικών, η κακοποίηση ανηλίκων κλπ.
- Σχεδιάζουν και προωθούν ειδικές δράσεις για την πρόληψη της παραβατικότητας και την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας, της βίας στην οικογένεια, του κοινωνικού αποκλεισμού και της κοινωνικής ανασφάλειας¹⁹.
- Φροντίζουν για τη σύσταση δικτύων βοήθειας, αρωγής και πληροφόρησης των θυμάτων, εγκληματικών πράξεων, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, ιδίως δικηγορικούς συλλόγους, ιατρικούς συλλόγους, κοινωνικού χαρακτήρα ιδρύματα και συλλόγους¹⁹.
- Ενισχύουν τα προγράμματα μέριμνας των εγκαταλειμμένων παιδιών και των ατόμων που χρήζουν βοήθειας¹⁹.
- Βοηθούν τους αποφυλακισμένους στην εξεύρεση εργασίας ή δημιουργικής απασχόλησης και γενικά στην ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό περιβάλλον.
- Σχεδιάζουν την εφαρμογή μέτρων, σε συνεργασία με τη Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, για την πρόληψη της βίας και της διακίνησης ναρκωτικών μέσα στο σχολείο ή στις γύρω περιοχές¹⁹.
- Μεριμνούν για τη δημιουργία χώρων υποδοχής και ανάπτυξης πρωτοβουλιών νέων, ιδίως εργαστηρίων θεάτρου, ζωγραφικής, μουσικής, πίστας αγώνων¹⁹.
- Σχεδιάζουν για την εφαρμογή ειδικών επιμορφωτικών προγραμμάτων για γονείς, δασκάλους και καθηγητές¹⁹.
- Μεριμνούν για την εκπαίδευση στελεχών πάνω σε θέματα όπως π.χ. η πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων, η σχολική και εξωσχολική βία, η χρήση ναρκωτικών, η κακομεταχείριση και εκμετάλλευση γυναικών και ανηλίκων¹⁹.
- Διοργανώνουν αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις για νέους, σε συνεργασία με φυσιολατρικούς, πολιτιστικούς, αθλητικούς και άλλους τοπικούς συλλόγους¹⁹.
- Μεριμνούν, ώστε να καταχωρίζονται στις τοπικές εφημερίδες οδηγίες για τον τρόπο προστασίας των πολιτών από την παραβατικότητα. Για τον ίδιο σκοπό μπορούν να εκδίδουν και ενημερωτικά φυλλάδια και έντυπα με ανάλογο περιεχόμενο¹⁹.

- Συντάσσουν την ετήσια έκθεση για την κατάσταση της παραβατικότητας στον χώρο δράσης τους και αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων πρόληψης¹⁹.
- Προτείνουν αρμοδίως μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής¹⁹.
- Μεριμνούν για την καθιέρωση «Ημέρας Προβληματισμού» της τοπικής κοινωνίας για τα προβλήματα παραβατικότητας της περιοχής τους¹⁹.
- Μεριμνούν για τη βράβευση αστυνομικών, άλλων δημοσίων λειτουργών και ιδιωτών που εκδηλώνουν ιδιαίτερο ζήλο και καταβάλλουν ιδιαίτερες προσπάθειες στην πρόληψη και καταστολή της παραβατικότητας στην περιοχή τους¹⁹.

2.8 Οι δραστηριότητες των Τ.Σ.Π.Π.

Το κάθε Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας αναλαμβάνει ορισμένες δραστηριότητες για την διεξαγωγή, ανάπτυξη, προβολή του έργου του με στόχο την μείωση ή εξάλειψη του αισθήματος ανασφάλειας των πολιτών και την δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης για την ικανότητα του Κράτους να προστατεύει αποτελεσματικά τα έννομα και κοινωνικά αγαθά τους. Για την εκπλήρωση της προβλεπόμενης από το άρθρο 84 του Ν. 3463/2006 αποστολής τους, τα Τ.Σ.Π.Π. ασκούν τις ακόλουθες δραστηριότητες¹⁹:

- **Καθιέρωση ημερίδων** από τα μέλη των Τ.Σ.Π.Π με αφορμή τις Διεθνείς Ημέρες σχετικές με την παραβατικότητα και την εγκληματικότητα¹⁹.
- **Ανταλλαγή ενημερωτικού εγγράφου για θέματα τεχνογνωσίας** μεταξύ των όμορων Συμβουλίων Παραβατικότητας που λειτουργούν ανά την επικράτεια¹⁹.
- Σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας και με το τμήμα Κοινωνικής Υποστήριξης Σχολείων τα μέλη του κάθε Τ.Σ.Π.Π δραστηριοποιούνται για τη **δημιουργία ενός ενημερωτικού φυλλαδίου για παιδιά** κατά της παραβατικότητας συνδυάζοντας συμβουλές για την προφύλαξή τους από τους καθημερινούς κινδύνους εντός και εκτός σχολικού χώρου¹⁹.
- **Προβολή** των Τ.Σ.Π.Π μέσω τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων και γνωστοποίηση της ύπαρξής τους στο ευρύ κοινό των δημοτών¹⁹.

- Η προβολή των Τ.Σ.Π.Π από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) θα μπορούσε να ακολουθείται από ένα **ενδεικτικό σήμα αναγνώρισης των Συμβουλίων** όπως συμβαίνει σε αντίστοιχες περιπτώσεις στο εξωτερικό¹⁹.
- Σε **συνεργασία με τις Επιτροπές Εθελοντισμού του Δήμου Αθηναίων** δίνεται η δυνατότητα στους δημότες να έλθουν σε επαφή με τους υπεύθυνους του Τ.Σ.Π.Π κάθε διαμερίσματος, ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στα προγράμματα και στις δράσεις του κάθε Τ.Σ.Π.Π. Τα Συμβούλια με τη σειρά τους θα μπορούν να παρέχουν πιστοποιητικά συμμετοχής σε όσους επιθυμούν εθελοντικά να ενισχύσουν το έργο και τις δράσεις των Τ.Σ.Π.Π¹⁹.
- **Δημιουργία μηνιαίου ενημερωτικού φύλλου** από τα Τ.Σ.Π.Π του κάθε δημοτικού διαμερίσματος με αναφορές σε παραβατικές και εγκληματικές συμπεριφορές που διεπράχθησαν στο κάθε διαμέρισμα, ύστερα από ενημέρωσή τους από τα τοπικά Αστυνομικά Τμήματα μέσω δελτίου τύπου αλλά και τα προβλήματα που οι ίδιοι κατέγραψαν. Παράλληλα, εμπεριέχονται συμβουλές πρόληψης για τους δημότες του κάθε διαμερίσματος και σχετικές πληροφορίες με τηλέφωνα και διευθύνσεις. Επιστούνε την προσοχή τους για τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα αλλά και μέσω των φυλλαδίων ενημερώνουνε και για τις νέες εγκληματικές τάσεις που παρατηρούνται π.χ. δημιουργία συμμορίας ανηλίκων σε κάποια γειτονιά ή σχολείο που δεν αντιμετώπιζε έως τώρα το συγκεκριμένο πρόβλημα. Το ενημερωτικό αυτό φύλλο διατίθεται από τα Διαμερίσματα¹⁹.
- Σύνδεση των επιμέρους διαμερισμάτων τόσο με τη **Δημοτική Αστυνομία** όσο και με τα **Αστυνομικά τμήματα** της κάθε περιοχής για καθημερινή ενημέρωση και επικοινωνία των μελών για ένα εύστοχο σχέδιο δράσης των Συμβουλίων και επαρκής ενημέρωση των πολιτών του κάθε διαμερίσματος¹⁹.
- Είναι αναγκαία η επικοινωνία όλων των Τ.Σ.Π.Π μεταξύ τους και με εκείνα της περιφέρειας καθώς επίσης και με τα κατά τόπους Αστυνομικά Τμήματα και τη Δημοτική Αστυνομία. Έτσι λοιπόν κρίνεται απαραίτητη η **δημιουργία μίας ηλεκτρονικής διεύθυνσης** αποκλειστικά για το Τ.Σ.Π.Π του κάθε διαμερίσματος¹⁹.

• **Καθιέρωση επισκέψεων των μελών Τ.Σ.Π.Π σε σχολεία** το μήνα σε κέντρα ηλικιωμένων, λέσχες φιλίας, τοπικούς συλλόγους όπου ενημερώνουν και ενημερώνονται για τυχόν παραβατικές συμπεριφορές, αναπαράγουν βίντεο με θεματικές ενότητες που αναφέρονται ξεχωριστά στην κάθε ομάδα στόχου αναφέροντας και τα ανάλογα προστατευτικά μέτρα. Ο ρόλος τους είναι συμβουλευτικός και καθοδηγητικός, ενώ παράλληλα δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την αφύπνιση του αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης στις Δημοτικές και Αστυνομικές αρχές¹⁹.

• Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας σε συνεργασία με τοπικούς, σχολικούς συλλόγους κ.ά. θα δύνανται να πραγματοποιήσουν **θεατρικές, μουσικές εκδηλώσεις κ.ά.** με αφορμή θεματικές ενότητες που σχετίζονται με την **παραβατικότητα** όπως οι προαναφερθείσες παγκόσμιες ημέρες καλώντας να συμμετάσχουν άτομα όλων των ηλικιών¹⁹.

• **Σύσταση και συντονισμός δικτύου εθελοντών - στελεχών πρόληψης** σε κάθε Τ.Σ.Π.Π κατά τομείς όπως¹⁹:

- ✓ Οδική συμπεριφορά
- ✓ Παραβατική συμπεριφορά
- ✓ Σχολική και εξωσχολική βία
- ✓ Χρήση ναρκωτικών
- ✓ Κακοποίηση, εκμετάλλευση ανηλίκων
- ✓ Κακοποίηση, εκμετάλλευση γυναικών

19. Πλαίσιο Βασικών Αρχών Λειτουργίας για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Εγκληματικότητας, το απόσπασμα αναφέρεται στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.astynomia.gr>, 20. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ), Άρθρο 1 Συγκρότηση και λειτουργία Συμβουλίων Πρόληψης Εγκληματικότητας (Σ.Π.Ε.).

2.9 Συγκρότηση και Λειτουργία Συμβουλίων Πρόληψης Εγκληματικότητας (Σ.Π.Ε.)

1. Τα Συμβούλια Πρόληψης Εγκληματικότητας του άρθρου 16 του Ν. 2713/1999 συγκροτούνται με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας, ύστερα από πρόταση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου²⁰.

2. Για την συγκρότηση των Σ.Π.Ε., την σύνθεση, τις συνεδριάσεις, την λειτουργία και τον τρόπο λήψης των αποφάσεών τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 13, 14 και 15 του Ν. 2690/99²⁰.

3. Η επιλογή και ο ορισμός των εν ενεργεία αστυνομικών που συμμετέχουν στα Σ.Π.Ε. γίνεται με απόφαση του οικείου αστυνομικού διευθυντή ή διευθυντή αστυνομίας, μετά από σχετικό αίτημα του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας²⁰.

4. Οι συνεδριάσεις των Σ.Π.Ε. είναι δημόσιες. Σ' αυτές δύνανται να καλούνται να παραστούν και να εκφέρουν τη γνώμη τους εκπρόσωποι τοπικών φορέων, συλλόγων και δημόσιων υπηρεσιών ή και μεμονωμένοι πολίτες. Οι συνεδριάσεις ανακοινώνονται υποχρεωτικά στην τοπική αστυνομική αρχή, η οποία δύναται να παρίσταται σ' αυτές με εκπρόσωπό της. Είναι δυνατόν το Συμβούλιο να αποφασίζει ότι ορισμένη συνεδρίαση αυτού θα γίνει κεκλεισμένων των θυρών, αν κρίνει ότι υφίστανται προς τούτο λόγοι δημοσίου συμφέροντος²⁰.

5. Τα Σ.Π.Ε. συνεδριάζουν τακτικά μια φορά το μήνα και έκτακτα, όταν ζητήσει τούτο ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας ή το 1/3 τουλάχιστον των τακτικών μελών τους²⁰.

6. Οι αποφάσεις των Σ.Π.Ε. εγκρίνονται από το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο και κοινοποιούνται στην τοπική αστυνομική αρχή²⁰.

7. Η γραμματειακή εξυπηρέτηση των Σ.Π.Ε. γίνεται από τις Υπηρεσίες του οικείου Δήμου ή Κοινότητας²⁰.

2.10 Η συνεργασία Συμβουλίων με αρχές και φορείς

1. Τα Σ.Π.Ε. (Συμβούλια Πρόληψης Εγκληματικότητας) για την εκπλήρωση της αποστολής τους συνεργάζονται ²⁰:

α. Με τα ομοειδή Συμβούλια των άλλων και ιδίως των όμορων Δήμων και Κοινοτήτων ²⁰.

β. Με δημόσιες Υπηρεσίες και ιδίως τις τοπικές αστυνομικές αρχές και την Αστυνομική Επιτροπή Νομού, με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας καθώς και με τους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ²⁰.

γ. Με Οργανισμούς όπως ο Ο.ΚΑ.ΝΑ., με Ινστιτούτα Αντεγκληματικής Πολιτικής και μη κυβερνητικές οργανώσεις ²⁰.

δ. Με επιστημονικούς, επαγγελματικούς και κοινωνικούς φορείς και ιδίως συλλόγους γονέων, θεραπευτικές κοινότητες, δικηγορικούς και ιατρικούς συλλόγους, πανεπιστήμια και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ²⁰.

ε. Με σωφρονιστικά καταστήματα και κέντρα ή ιδρύματα αποκατάστασης και θεραπείας ²⁰.

στ. Με τα Μ.Μ.Ε.

ζ. Με τους εθνικούς εκπροσώπους της χώρας μας σε διεθνείς οργανισμούς ή όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της πρόληψης του εγκλήματος και εφόσον κληθούν από αυτούς, συμμετέχουν στις συνεδριάσεις των τελευταίων αναπτύσσοντας τις απόψεις τους ²⁰.

2. Στα πλαίσια της ως άνω συνεργασίας τους τα Σ.Π.Ε. μπορούν:

α. Να αλληλογραφούν απ' ευθείας με τους προαναφερόμενους φορείς και ιδιώτες και να δέχονται τις προτάσεις και προσφορές τους ²⁰.

β. Να οργανώνουν από κοινού μ' αυτούς έρευνες και μελέτες συγκεκριμένων θεμάτων, που σχετίζονται με την εκπλήρωση της αποστολής τους ²⁰.

γ. Να ζητούν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, οργανισμούς και φορείς, πληροφορίες και στοιχεία, σχετικά με το αντικείμενο της αποστολής τους, καθώς και την λήψη μέτρων που εντάσσονται στα Προγράμματα δράσης τους και αφορούν την πρόληψη της εγκληματικότητας ²⁰.

δ. Να διοργανώνουν εκπομπές και ειδικά προγράμματα ενημέρωσης του κοινού στα Μ.Μ.Ε., με μηνύματα και οδηγίες για την προστασία των πολιτών από εγκληματικές πράξεις και την παροχή βοήθειας στα θύματα τέτοιων πράξεων ²⁰.

3. Ειδικά, τα Σ.Π.Ε. στα πλαίσια της συνεργασίας τους με τις τοπικές αστυνομικές αρχές, υποχρεούνται να γνωστοποιούν σ' αυτές τα προγράμματα δράσης τους και τα μέτρα που σχεδιάζουν, καθώς και πληροφορίες και στοιχεία που περιέχονται σ' αυτά και σχετίζονται με την εγκληματικότητα ²⁰.

4. Τα Σ.Π.Ε. δύνανται για την καλύτερη εκπλήρωση της αποστολής τους να ζητούν από τα αρμόδια όργανα και υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας την παροχή οδηγιών, συμβουλών, κατευθύνσεων, επιστημονικής τεκμηρίωσης καθώς και κάθε συνδρομή που τα όργανα και οι Υπηρεσίες αυτές δύνανται, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να παράσχουν σ' αυτά ²⁰.

2.11 Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας και Εθελοντισμός

Για την καλύτερη λειτουργία των Τοπικών Συμβουλίων χρήσιμο είναι να επιτευχθεί μια συνεχής επικοινωνία τους με την Κοινωνική Υπηρεσία του κάθε Δήμου ²² και να ορισθεί από την εν λόγω Υπηρεσία κάποιος κοινωνικός λειτουργός, κοινωνιολόγος ή ψυχολόγος (συνήθως ονομάζεται «εμπυχωτής») ως σύνδεσμός της με το τοπικό Συμβούλιο. Ο ειδικός αυτός επιστήμονας (κατά προτίμηση κάποιος που ασχολείται στην Κοινωνική Υπηρεσία με τις «ευπαθείς ομάδες» της περιοχής, έστω και εναλλάξ με άλλα καθήκοντα, δηλ. προστασία ηλικιωμένων, αναπήρων και οικογένειας παιδιού) θα έχει ως αποστολή του ²¹:

21. Βλ. π.χ. τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Αρτέμιδας Αττικής, 4.Α.4. ΦΕΚ Β' 1115/8.8.2003, σελ. 15523, όπου το Γραφείο του Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας εντάσσεται στη Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου.

- αφενός να παρακολουθεί τη γενική εικόνα της μικροεγκληματικότητας/ παραβατικότητας στην περιοχή του και να θέτει υπόψη του Συμβουλίου τα κοινωνικά εκείνα προβλήματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης, ώστε να μην οδηγήσουν σε παραβατικότητα (π.χ. περιοχές με εγκαταλειμμένα ή κακοποιημένα παιδιά σε κάποιες οικογένειες) και
- αφετέρου να μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεων του Τοπικού Συμβουλίου σε συνεργασία με τις Δημοτικές Αρχές ²¹.

Σε ομιλίες, μάλιστα, που έγιναν κατά καιρούς στον Πειραιά, την Καλαμάτα, στη Σχολή Εθνικής Ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας κ.α. αναπτύχθηκε ιδιαίτερα η ανάγκη επέκτασης της λειτουργίας των τοπικών Συμβουλίων και στην υπόλοιπη χώρα, με παράλληλη ευαισθητοποίηση των εκεί τοπικών κοινωνιών, ώστε να γίνει ενεργότερη η συμμετοχή των πολιτών στην πρόληψη του εγκλήματος και να εμπεδωθεί έτσι με ουσιαστικότερο τρόπο το αίσθημα ασφάλειας, που προφανώς αποτελεί βασική προϋπόθεση για να απολαύσουμε οποιοδήποτε από τα θεμελιώδη δικαιώματά μας, αλλά και για να έχουμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής ²¹.

Η ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών σε συλλογικές δράσεις που βασίζονται στην εθελοντική προσφορά μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην πρόληψη της παραβατικότητας στο επίπεδο της τοπικής κοινωνίας. Οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να συνδράμουν οι εθελοντές ποικίλουν ²¹:

- Συμμετέχοντας στην ενημέρωση των κατοίκων για θέματα πρόληψης παραβατικότητας (οδική συμπεριφορά, χρήση ναρκωτικών ουσιών, ενδοοικογενειακή βία, σχολική βία, κακοποίηση παιδιών κλπ) ²¹.
- Συμμετέχοντας σε προγράμματα στήριξης και κοινωνικής ένταξης ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων ²¹.
- Συμμετέχοντας σε κοινωνικές δράσεις αλληλεγγύης και υποστήριξης συμπολιτών ²¹.
- Αναπτύσσοντας πρωτοβουλίες για πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες προσφέροντας δημιουργικές διεξόδους ²¹.
- Συμμετέχοντας σε πρωτοβουλίες κοινωνικών φορέων του Δήμου με στόχο την πρόληψη της παραβατικής συμπεριφοράς ²¹.

➤ Υποστηρίζοντας διοικητικά ή γραμματειακά το συμβούλιο ²¹.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ – ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 75 του Δ.Κ.Κ. στις αρμοδιότητες του Ο.Τ.Α. περιλαμβάνεται και η συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους, με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με την δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους. Για την υλοποίηση της αρμοδιότητας αυτής τα όργανα των Ο.Τ.Α. θα πρέπει να έχουν υπόψη τους και την σχετική ισχύουσα νομοθεσία: Ν. 3369/2005 (ΦΕΚ Α' 171) ²².

Οι παρακάτω αρμοδιότητες έχουν εφαρμοστεί πριν από το έτος 2006 ²², οπότε εφαρμόστηκε ο νέος κώδικας δήμων και κοινοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 75:

«Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις», Υ.Α. Αριθμ. Οικ. 110327/2005 (ΦΕΚ Β' 230) ²².

«Σύστημα Πιστοποίησης Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ)», Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ Α' 258) ²².

«Αναδιάρθρωση Ο.Α.Ε.Δ. και άλλες διατάξεις» ²², Ν. 2639/1998 (ΦΕΚ Α' 205).

«Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις», Υ.Α. 115372/1994 (ΦΕΚ Β' 854) ²².

«Κριτήρια Πιστοποίησης Κέντρων Άτυπης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης», Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ Α' 286) ²².

«Προώθηση της απασχόλησης και άλλες διατάξεις», Ν. 3227/2004 ²².

«Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας»²².

2.12 Συμπεράσματα Επιστημόνων για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας

Τα συμπεράσματα από την απογευματινή συνεδρίαση της Ημερίδας συνόψισε ο Διευθυντής του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών Καθηγητής κ. Κουράκης, που είναι ταυτόχρονα και ο Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας²³.

Ο κ. Κουράκης τόνισε ότι ένα Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας επιδιώκει πρωτίστως την κοινωνική αντιμετώπιση των προβλημάτων που οδηγούν κάποιες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες πολιτών στην παραβατικότητα. Τέτοιες ομάδες, που χρειάζονται στήριξη από όλους μας, είναι π.χ. οι αποφυλακισμένοι, οι ουσιοεξαρτημένοι, οι οικονομικά εξαθλιωμένοι, κάποιες κατηγορίες αλλοδαπών, παιδιά κακοποιημένα ή εγκαταλειμμένα από τους γονείς τους ή παιδιά εξαιρετικά ατίθασα, κακοποιημένες γυναίκες κλπ. Σ' αυτές τις περιπτώσεις το Τοπικό Συμβούλιο στελεχώνεται κατά προτίμηση από ανθρώπους με γνώση τέτοιων προβλημάτων (π.χ. δικαστικούς, δικηγόρους, ψυχολόγους, εκπροσώπους (δημοτικής) αστυνομίας, γονέων ή θεραπευτικών κοινοτήτων). Επίσης επεσήμανε κάποιες ειδικότερες δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει ένα Τοπικό Συμβούλιο²³:

❖ Να οργανώσει δυνατότητες διαμεσολάβησης (π.χ. με πρώην Δικαστικούς του Τοπικού Συμβουλίου) σε αστυνομικά τμήματα, για την επίτευξη προσέγγισης δράστη και θύματος σε περιπτώσεις μικρής σημασίας εγκλημάτων (εξυβρίσεις, σωματικές βλάβες κλπ.)²³.

❖ Να έλθει σε συνεννόηση με εκπαιδευτικούς και γονείς στα σχολεία (π.χ. σε συνεργασία με ψυχολόγους του Τοπικού Συμβουλίου), ώστε να βοηθηθούν έγκαιρα κάποια παιδιά που έχουν προβλήματα στο σπίτι τους ή/και αποφεύγουν το σχολείο²³.

22. Άρθρο 75 του Δ.Κ.Κ. στις αρμοδιότητες του Ο.Τ.Α. 23. Απόσπασμα από την Ημερίδα με θέμα την πρόληψη της παραβατικότητας σε τοπικό επίπεδο, για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://kapodistriako.uoa.gr/stories/prmi.php?id=091_sy_01.

- ❖ Να διαμορφώσει σε συνεργασία με τον Δήμο χώρους άθλησης, απασχόλησης και ψυχαγωγίας για παιδιά και νεαρούς που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο ή που έχουν προβλήματα μοναξιάς/απομόνωσης, και που διαφορετικά θα μπορούσαν να οργανωθούν σε παραβατικές ομάδες ²³.
- ❖ Να βοηθήσει στην περιφρούρηση των σχολικών χώρων από άτομα που προωθούν ναρκωτικές ουσίες ή εμφανίζουν άλλες μορφές παραβατικότητας. Το ίδιο μπορεί να γίνει για προστασία δασών και περιοχών φυσικής καλλονής ²³.
- ❖ Να οργανώσει για τους μαθητές των σχολείων, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς, σεμινάρια κυκλοφοριακής αγωγής, καθώς επίσης ομιλίες και προβολή ταινιών με συζήτηση για θέματα που αφορούν την παραβατικότητα ανηλίκων και τους παράγοντες που οδηγούν σ' αυτήν ²³.
- ❖ Να οργανώσει μουσικές, θεατρικές ή άλλες εκδηλώσεις για την καταπολέμηση παραγόντων που οδηγούν στην παραβατικότητα και την ξενοφοβία (π.χ. διοργάνωση ενός φεστιβάλ λαϊκών χορών και μουσικής με συμμετοχή καλλιτεχνών από περισσότερες γειτονικές χώρες) ²³.
- ❖ Να βοηθήσει σε προσπάθειες για εξεύρεση εργασίας, κυρίως όσον αφορά νεαρούς ανέργους, αποφυλακισμένους ή άλλα άτομα που ανήκουν στις λεγόμενες ομάδες «κοινωνικού αποκλεισμού» ²³.
- ❖ Να παρέχει μία πρώτη νομική ή άλλη βοήθεια σε θύματα εγκλημάτων, σε συνεργασία με τους δικηγόρους του Τοπικού Συμβουλίου ²³.

2.13 Συμπέρασμα Κεφαλαίου

Σε αυτό το Κεφάλαιο ασχοληθήκαμε περισσότερο με ποιους τρόπους μπορεί να αντιμετωπιστεί η παραβατικότητα, όπου για την ελληνική πραγματικότητα και για κάθε Δήμο ενεργό ρόλο διαδραματίζουν τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας που έχουν συσταθεί.

Το σπουδαιότερο ρόλο για τον θεσμό των Τ.Σ.Π.Π, μπορεί να παίξει ο πολίτης στην αντιμετώπιση της τοπικής παραβατικότητας. Η συμμετοχή του πολίτη στην προσπάθεια αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική γιατί συμμετέχει στην πρόληψη του εγκλήματος αλλά και στην εμπέδωση του «δικαιώματος στην ασφάλεια» που ο

καθένας από εμάς οφείλει να εισπράττει για τον ίδιο και την οικογένεια του. Ο θεσμός αυτός έχει δοκιμαστεί με επιτυχία σε άλλες χώρες και έχει αποδώσει καρπούς στον τομέα πρόληψης της παραβατικότητας και στην Ελλάδα, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις.

Τα Τ.Σ.Π.Π έχουν προληπτικό, συμβουλευτικό και ενημερωτικό χαρακτήρα. Η εμφάνιση των Τ.Σ.Π.Π. είναι σχετικά νέα και εμφανίσθηκε στην Ευρώπη και αλλού κατά την δεκαετία του '80, που είχαν την ανάγκη να προλαμβάνουν φαινόμενα και κρούσματα παραβατικότητας σε τοπικό επίπεδο.

Η αύξηση της εγκληματικότητας στην εποχή μας δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον της κοινωνίας μας. Είναι κοινή αντίληψη όλων, πως το κράτος δεν μπορεί να προλάβει την αξιόποινη πράξη. Γι' αυτό τον λόγο έχουν συσταθεί τα Τ.Σ.Π.Π. που αποτελούνται από 5-11 μέλη σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα που έχουν πληθυσμό άνω των 3.000 κατοίκων, τα οποία αποτελούνται από επιστήμονες, κοινωνικούς λειτουργούς, δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, αστυνομικοί, κ.λπ.

Κύριο έργο των Τ.Σ.Π.Π, είναι: η καταγραφή και η μελέτη της εγκληματικότητας σε τοπικό επίπεδο, καθώς και η υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπισή της, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και συναφών εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, η ευαισθητοποίηση και η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών φορέων και των πολιτών σε προγράμματα πρόληψης, η υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς (Περιφέρεια, Νομαρχία, ΥΠΕΧΩΔΕ) με στόχο την βελτίωση των πιθανών συνθηκών δημιουργίας παραβατικής συμπεριφοράς κλπ.

Τα Συμβούλια αυτά συνεργάζονται και με άλλους φορείς όπως με τα ομοειδή Συμβούλια των άλλων και ιδίως των όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με δημόσιες Υπηρεσίες όπως με την Αστυνομία, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, με οργανισμούς όπως ο Ο.ΚΑ.ΝΑ, με συλλόγους γονέων, με ιδρύματα αποκατάστασης και θεραπείας, κ.α.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3 °

Στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη Παραβατικότητας στον Δήμο Αγρινίου – Θέρμου

3.1 Τα στοιχεία εμφάνισης Παραβατικότητας στον Δήμο Αγρινίου

Στοιχεία Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας

Κατόπιν προσωπικής έρευνας και σε συνεργασία με τον *αστυφύλακα* της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας *Παναγιώτη Καλαντζή* παρουσιάζονται παρακάτω στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν την ύπαρξη παραβατικότητας στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας ²⁴.

Έτη 2007-2008

Ναρκωτικά

	<i>Υποθέσεις</i>	<i>Κατηγορούμενοι</i>	<i>Κατασχέσεις</i>	<i>Ηρωίνη</i>	<i>Ινδική κάνναβη</i>	<i>Κοκαΐνη</i>	<i>Δενδρόλλια κάνναβης</i>
<i>2007</i>	105	157	330,8 gr Ηρωίνης	977 gr	261.772,8 gr	32,5 gr	50
<i>2008</i>	134	193	537 gr Ηρωίνης	330,8 gr	107.635,1 7 gr	7,4 gr	67

Είναι απαραίτητο στο σημείο αυτό να πούμε πως για τις παραβάσεις που προαναφέρθηκαν συμμετείχαν σε υποθέσεις ναρκωτικών 157 άτομα το 2007 και 193 άτομα το 2008. Στις υπόλοιπες υποθέσεις συγκεντρωτικά ενεπλάκησαν 127 άτομα εκ των οποίων 7 αλλοδαποί και είχαμε 64 συλλήψεις για το 2008, υπήρξαν 139 άτομα εμπλεκόμενα εκ των οποίων 8 αλλοδαποί και 76 συλλήψεις ²⁴.

²⁴. Στοιχεία Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας (Βιβλίο συμβάντων 2007-2008) και προσωπική επικοινωνία με τον αστυφύλακα της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας *Παναγιώτη Καλαντζή*.

²⁵. Στοιχεία Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας (Βιβλίο συμβάντων 2007-2008) υποκατάστημα Θέρμου, Προσωπική συνομιλία με έναν από τους αστυνομικούς σχετικά με την εμφάνιση Παραβατικότητας στο Δήμο.

Εγκληματικότητα

	Απόπειρες	Τετελεσμένες	Εξιχνιασθείσες
<i>Κλοπές/διαρρήξεις</i>	7	222	84
Έτος 2007			
Έτος 2008	1	287	118
<i>Πλαστογραφίες</i>	0	4	4
Έτος 2007			
Έτος 2008	0	5	5
<i>Ανθρωποκτονίες</i>	1	36	37
Έτος 2007			
Έτος 2008	5	24	29
<i>Απάτες</i>	1	2	2
Έτος 2007			
Έτος 2008	1	2	2

Επίσης, παρακάτω αναφέρονται και άλλα στοιχεία που απασχόλησαν τις υπηρεσίες Αιτωλίας & Ακαρνανίας για το έτος **2008** τα οποία είναι ²⁴:

➤ **995 ατυχήματα υλικών ζημιών**

- 11.585 διοικητικά πρόστιμα
- 791 αφαιρεθείσες άδειες και παραβάσεις Κ.Ο.Κ.
- 154 άδειες κυκλοφορίας για το ίδιο λόγο
- 171 πνακίδες κυκλοφορίας

➤ **Παραβάσεις**

- 5.319 ταχύτητα (αύξηση 5,14 % από το έτος 2007)
- 714 ζώνη (μείωση 14,28 %)
- 689 κράνος (μείωση 17,68 %)
- 12.350 έλεγχοι για μέθη (μείωση 3,86 %)
- 726 αντίθετο ρεύμα (αύξηση 76,64 %)

- 1.020 άδεια ικανότητας (μείωση 11,91 %)
- 122 παραβάσεις για ΚΤΕΟ

- **162 τροχαία ατυχήματα**
- 32 θανατηφόρα
- 16 σοβαρά
- 114 ελαφρά
- 39 άτομα έχασαν τη ζωή τους (αύξηση 12 % από το έτος 2007)
- 21 τραυματίστηκαν σοβαρά (μείωση 22 %)
- 197 τραυματίστηκαν ελαφρά (μείωση 15 %)

- **Λαθρομετανάστες**
- 26 λαθροδιακινητές συνελήφθησαν
- 29 οχήματα κατασχέθηκαν
- 215 άτομα απελάθηκαν

Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία και άλλα που δεν παρουσιάζονται η Αστυνομική Διεύθυνση Ακαρνανίας δίνει πρωταρχική σημασία²⁴:

1. Καταπολέμηση ναρκωτικών
2. Καταπολέμηση διακίνησης λαθρομεταναστών στην Εθνική Οδό Αγρινίου – Ιωαννίνων.
3. Αντιμετώπιση κρουσμάτων διαφθοράς
4. Αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος που έχει αρχίσει να ανθίζει στην περιοχή²⁴.

3.2 Τα στοιχεία εμφάνισης Παραβατικότητας στο Δήμο Θέρμου

Στο Δήμο Θέρμου λόγω της υπάρχουσας γεωγραφικής θέσης αλλά και του πληθυσμού, η παραβατικότητα είναι πολύ μικρή σε συνολικά που είχα με έναν από τους αστυνομικούς του τμήματος Θέρμου, παρατηρήσαμε ότι η εγκληματικότητα βρίσκεται σε χαμηλό ακόμη επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα παρακάτω στοιχεία²⁵:

Στοιχεία Εμφάνισης Παραβατικότητας στο Δήμο Θέρμου	
Κλοπές	8
Ναρκωτικά	2
Λαθρομετανάστες	Από τα 7 άτομα, τα 2 άτομα κρίθηκαν ύποπτοι.
Συλλήψεις	4
Αυτοκτονίες	1
Ανθρωποκτονίες	1
Τροχαία δυστυχήματα	11

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία δεν πρέπει να επισυχαζόμαστε αλλά αντιθέτως ο αστυνομικός, μας τόνισε πως αν και είναι χαμηλό το ποσοστό εγκληματικότητας δεν πρέπει να το προσπερνάμε. Η πρόληψη μπορεί να βοηθήσει το Δήμο να κρατήσει χαμηλά τα επίπεδα εγκληματικότητας, ώστε η εμφάνιση έντονης παραβατικής συμπεριφοράς που έδωσε ένα «δυνατό χτύπημα» το περασμένο εξάμηνο στα όρια του Δήμου, να παραμείνει σε ελεγχόμενο βαθμό ²⁵.

Με βάση όλα τα παραπάνω διεξάγαμε έρευνα για το εάν οι πολίτες πιστεύουν περισσότερο πως ένα Συμβουλευτικό Όργανο είναι απαραίτητο στην τοπική κοινωνία. Τα αποτελέσματα θα αναλυθούν παρακάτω ²⁵.

3.3 Αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων

Σύμφωνα με το άρθρο 75 Ν. 3463/2006 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, με βάση τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Ορισμένες από τις **αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων** είναι οι παρακάτω²⁷:

✓ Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο

έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων²⁷.

✓ Η ίδρυση και λειτουργία ιδρυμάτων όπως βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κλπ. Καθώς και την μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων²⁷.

✓ Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας²⁷.

✓ Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα²⁷.

✓ Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας²⁷.

✓ Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας²⁷.

✓ Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης, η υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας²⁷.

✓ Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής²⁷.

✓ Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά²⁷.

3.4 Η καλλιέργεια των ναρκωτικών

Στην Αιτ/νία, σύμφωνα με δημοσιεύματα υπάρχει μεγάλη αύξηση συλλήψεων κατοίκων της περιοχής για καλλιέργεια ναρκωτικών (ιδιαίτερα δενδρυλλίων κάνναβης) σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές.²⁶

Το γεγονός ότι ο νόμος αποτελείται κατά βάση από αγροτικό πληθυσμό, η εμφάνιση της καλλιέργειας ναρκωτικών έχει αρχίσει και αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς στην περιοχή και για το λόγο αυτό εκτός από το ενδιαφέρον το οποίο παρουσιάζει για την ελληνική αστυνομία είναι και αποθαρρυντικό για την τοπική κοινωνία²⁶.

Μέρα με τη μέρα, το πρόβλημα των ναρκωτικών παίρνει ολοένα και μεγαλύτερες διαστάσεις και κρούει τον κώδωνα του κινδύνου σε φορείς, αλλά και στην κοινωνία της Αιτωλ/νίας²⁷.

Σε γενικές γραμμές το 2006 μπορεί να θεωρηθεί πιο επώδυνο, διότι οι αριθμοί των υποθέσεων, των κατηγορηθέντων, καθώς και των κατασχεμένων ποσοτήτων είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με το 2007²⁸.

Σύμφωνα με τον ετήσιο πίνακα προτεραιοτήτων δράσης σε θέματα ναρκωτικών του τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών Αγρινίου για το 2006, από την αρχή μέχρι το τέλος του έτους το τμήμα κλήθηκε να αντιμετωπίσει συνολικά 117 υποθέσεις ναρκωτικών, στις οποίες ενεπλάκησαν 178 άτομα. Για την ίδια περίοδο κατά το 2007, σύμφωνα με τον αντίστοιχο πίνακα, αντιμετωπίστηκαν 94 υποθέσεις, στις οποίες ενεπλάκησαν 140 άτομα. Αν λάβουμε υπόψη τις δυσμενείς συνθήκες υπό τις οποίες εργάζονται οι Αστυνομικοί του τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών Αγρινίου, θα αντιληφθούμε το πόσο σημαντικό είναι το έργο που επιτελούν²⁸.

Ο κ. Παύλος Γιαννιώτης, διοικητής του τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών Αγρινίου, μιλώντας στην "Π" αναφέρθηκε στο πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού που αντιμετωπίζει γενικότερα η Αστυνομική Διεύθυνση Ακαρνανίας, λέγοντας χαρακτηριστικά: "κάνουμε υπεράνθρωπες προσπάθειες για να κάνουμε σωστά τη δουλειά μας, χωρίς να έχουμε βοήθεια από τους πολίτες"³¹. Τονίζει δε, την ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών και ειδικά των νέων για τον θανάσιμο κίνδυνο των ναρκωτικών²⁸.

3.5 Το εμπόριο ναρκωτικών – χρήση ναρκωτικών

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις στο Νομό Αιτ/νίας μέσα από άρθρα τοπικών εφημερίδων παρατηρήθηκαν πολλαπλές συλλήψεις για εμπόριο και χρήση ναρκωτικών από άνδρες της ΟΠ.Κ.Ε (Ομάδες Πρόληψης και Καταστολής Εγκλήματος) της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ακαρνανίας²⁹.

Θέλοντας η κοινωνία να μένει αμέτοχη απέναντι στην σκληρή πραγματικότητα των ναρκωτικών αποδεικνύεται ιδιαίτερα αρνητική και αυτό φαίνεται από τον αριθμό όλο και περισσότερων ατόμων που εμπλέκονται σε τέτοιες υποθέσεις καθώς και από τις μεγάλες ποσότητες οι οποίες έχουν κατασχεθεί. Χαρακτηρίστηκα σύμφωνα με την εφημερίδα ΜΑΧΗΤΗΣ βρεθήκαν 75 κιλά αποξηραμένης ινδικής κάνναβης³⁰ και 90 κιλά χασίς³¹. Τα νούμερα αυτά είναι μία μικρή προσέγγιση για το ότι έχει επακολουθήσει. Το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα διαβάσαμε στον τύπο πώς συνελήφθησαν δύο ενήλικες να κατέχουν ποσότητα ηρωίνης βάρους 8,2 γρ³², Καθηγητής Αγγλικών για κατοχή ηρωίνης, χαπιών «έκστασι» και κοκαΐνης³³ όπως και πολλές άλλες συλλήψεις σε πολύ μικρό διάστημα στην περιοχή του Αγρινίου³⁴ αποτελεί ρουτίνα να βλέπουμε πρωτοσέλιδα με τίτλους όπως "Ακόμη μια επιτυχία της αστυνομικής Διεύθυνσης Αιτωλίας στη μάχη κατά των ναρκωτικών"³⁵.

28. Ολόκληρο το απόσπασμα της Ομιλίας του κ. Παύλου Γιαννιώτη διοικητή του τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών Αγρινίου. Θα το πληροφορηθείτε στην Εφημερίδα "Π". σελ. 15. Τετάρτη 17 Ιανουαρίου 2008. 29. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ», σελ. 7. Τετάρτη 25 Απριλίου 2007. 30. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ», σελ. 7. Τετάρτη 25 Απριλίου 2007. 31. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ», σελ. 18. Τετάρτη 25 Απριλίου 2007.

32. Πηγή από την Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ». Τρίτη 17 Φεβρουαρίου 2009. σελ. 16. 33. Πηγή από την Εφημερίδα «ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΗ», Πέμπτη 10 Ιανουαρίου 2008. σελ. 19. 34. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ». Πέμπτη 18 Νοεμβρίου 2008. σελ. 4. 35. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ». Πέμπτη 6 Σεπτεμβρίου 2007. σελ. 13.

3.6 Δολοφονίες

Αν και για την αστυνομική Δ/ση Αιτωλίας οι υποθέσεις ναρκωτικών είναι σε άμεση προτεραιότητα δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στο ολοσέλιδο άρθρο της Εφημερίδας ΜΑΧΗΤΗΣ³⁶ για την πρωτοφανή δολοφονία που συγκλόνισε την Τοπική Κοινωνία του Αγρινίου όταν δράστης αφαίρεσε τις ζωές πέντε συνανθρώπων μας. Όλοι μας αρνούμαστε να κατανοήσουμε ότι υπάρχει στ' αλήθεια κάποια αιτία που να στείλει στον άλλο κόσμο πέντε ζωές αθώων³⁶.

Εκτός από την σοκαριστική αυτή δολοφονία δημοσιεύματα μιας άλλης τοπικής εφημερίδας ΤΑ ΝΕΑ³⁷ φέρνουν στο φώς άλλες δύο περιεργές χωρίς κίνητρο δολοφονίες δείχνοντας μας για ακόμη μια φορά πώς τα μεγάλα εγκλήματα έχουν αρχίσει και στην περιοχή μας να αυξάνονται δραματικά.

3.7 Διαρρήξεις

Οι διαρρήξεις στην περιοχή του Αγρινίου και όμορων Δήμων όπως ο Δήμος Θέρμου έχουν λάβει πλέον χαρακτηριστικό γενικευμένης κατάστασης, οι οποίες συνεχίζονται με αμείωτη ένταση. Υπάρχουν μάλιστα περιπτώσεις που ιδιοκτήτες παθαίνουν ζημιά χιλιάδων ευρώ, δεδομένου ότι σε αγροτικές περιοχές όπως η δίκη μας υπάρχουν γεωργικά μηχανήματα μεγάλης αξίας. Οι πολίτες πρέπει συνεπώς να πάρουν τα μέτρα τους και να κάνουν ότι είναι δυνατόν για να προστατεύσουν μόνοι την περιουσία τους³⁸, διότι τα γεωργικά μέσα δεν είναι οι μόνες απόλυτες. Το τελευταίο διάστημα του 2008 ληστείες σε εκκλησίες³⁹, τράπεζες, διαμερίσματα⁴⁰, δήμους⁴¹, καταστήματα με την χρήση όπλων είχαν αυξηθεί με γρήγορους ρυθμούς με αποτέλεσμα εκτός από

τη τοπική κοινωνία και η αστυνομία έψαχνε τρόπους επίλυσης αυτής της δύσκολης κατάστασης.

Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας από τον Δήμο Θεσπείων

Η είδηση της σύλληψης των τεσσάρων αντρών, προκάλεσε αίσθηση και στον δήμαρχο Θεσπείων Δ. Τραπεζιώτη, ο οποίος σε δηλώσεις του στην "Π" κάνει λόγο για έξαρση της μικρομεσαίας εγκληματικότητας τα τελευταία χρόνια. "Οι συμπολίτες μας δικαιολογημένα έχουν αναστατωθεί, ανησυχούν, φοβούνται αλλά και περιμένουν από την πολιτεία να πάρει επιτέλους μέτρα ⁴².

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι το φαινόμενο δεν είναι τοπικό, όπως γνωρίζουμε επίσης μέχρι που μπορούν να φτάσουν τα όρια και οι δυνατότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ποια μπορεί να είναι η συμβολή της στην αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. Δυστυχώς αυτή είναι η αρνητική πλευρά της κοινωνίας που ζούμε. Οφείλουμε λοιπόν να διερευνήσουμε τους λόγους που γεννούν αυτά τα φαινόμενα σε τέτοια έκταση και στα πλαίσια βέβαια του δυνατού, να προσπαθήσουμε να τα αντιμετωπίσουμε σαν κοινωνία αλλά και σαν άτομα ⁴².

Να αναδείξουμε τον κοινωνικό χαρακτήρα που οφείλει να έχει ο Δήμος, ο οποίος πρέπει να νοιάζεται πραγματικά για τον κάτοικό του, να στηρίζει τις ευπαθείς ομάδες.

36. Πηγή από την Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ», σελ. 2, Τετάρτη 29 Νοεμβρίου 2006. 37. Πηγή από την Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», Παρασκευή 23 Νοεμβρίου 2007, σελ. 3. 38. Παρασκευή 13 Φεβρουαρίου 2009, σελ. 5, Εφημερίδα «ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ». 39. Εφημερίδα «ΠΟΙΤΕΙΑ ΑΙΤΩΛΩΝ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΩΝ», Τετάρτη 3 Δεκεμβρίου 2008, σελ. 8, της Μαρίας Μπασδέκη και Νανάς Θεοδωροπούλου.

Ένας Δήμος που με την πολιτική του θα αποδείξει στην πράξη ότι ενισχύει την κοινωνική αλληλεγγύη, σε μια κοινωνία πολυπολιτισμική, ανοιχτή στο διαφορετικό και κλειστή στον ρατσισμό και την ξενοφοβία", υποστήριξε.

Μάλιστα ο κ. Τραπεζιώτης υποστηρίζει πως τα ζητήματα της παραβατικότητας δεν αντιμετωπίζονται με αστυνόμευση μόνο αλλά και με την πρόληψη. Για το λόγο αυτό στην επόμενη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου θα εισηγηθεί τη σύσταση του Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης Παραβατικότητας, με στόχο να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην πρόληψη της παραβατικότητας με τη λήψη μέτρων που θα συμβάλλουν τόσο στην περιστασιακή πρόληψη, όσο και στην καταπολέμηση των κοινωνικών παραγόντων που ευνοούν τη δημιουργία παραβατικών συμπεριφορών ⁴².

"Η πρόληψη της παραβατικότητας είναι η σύγχρονη απάντηση στην αντιμετώπιση καθημερινών ζητημάτων που έχουν να κάνουν με την ασφάλεια του πολίτη και επικεντρώνεται στη μείωση του αισθήματος φόβου των πολιτών αλλά και στη μείωση των ευκαιριών που ευνοούν τη δράση του παραβάτη και η λειτουργία του νέου θεσμού προβλέπεται και στο νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων" σημείωσε.

Το Συμβούλιο θα αποτελείται θεσμικά από επιστήμονες και λειτουργούς που διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία στον τομέα της παραβατικότητας, όπως κοινωνικούς επιστήμονες, αστυνομικούς, εκπροσώπους φορέων (εκπαιδευτικοί, εκκλησία) κ.λπ. Ο χαρακτήρας του Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας θα είναι γνωμοδοτικός και έχει στόχο την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής και αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας.

Έργο του θα είναι η καταγραφή και η μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς, η κατάρτιση σειράς προγραμμάτων, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, ο συντονισμός και η εφαρμογή πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς φορείς της περιοχής μας κατάλληλων να προλάβουν ή να περιορίσουν ορισμένες μορφές της μικρομεσαίας εγκληματικότητας και της εν γένει παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο τη

δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, η κοινωνική διαμεσολάβηση για την επίλυση διαφορών ή διαπληκτισμών με συναινετικές διαδικασίες.

"Θέλουμε να συμβάλλουμε στην προστασία της τοπικής κοινωνίας μέσω της πρόληψης, στην καταπολέμηση του φόβου της μικρομεσαίας εγκληματικότητας, στη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του πολίτη, στη ευαισθητοποίηση των πολιτών, ήδη από τις νεαρές ηλικίες για συμπεριφορά σύμφωνη με τους κοινωνικούς κανόνες και στην αποφυγή των αιτιών που οδηγούν στην παραβατικότητα, η πρόληψη παραβατικών τάσεων ευπαθών κοινωνικά ατόμων και η ενίσχυση και ενθάρρυνση του εθελοντισμού" υπογράμμισε ο Δήμαρχος Θεσπιέων ⁴².

3.8 Βίαια Τηλεπαιχνίδια

Τα βιντεοπαιχνίδια μπορούν να αυξήσουν επιθετικές σκέψεις και συμπεριφορές τόσο σε συνθήκες εργαστηρίου όσο και στην πραγματική ζωή, σύμφωνα με δύο σημαντικές έρευνες ⁴³. Τα βίαια ηλεκτρονικά παιχνίδια πιο επικίνδυνα και από σειρές ή ταινίες βίας εξαιτίας της αλληλεπιδραστικής φύσης τους με τον παίκτη αφού τον απορροφούν και απαιτούν ταύτιση με τον επιτιθέμενο, υποστηρίζουν οι ερευνητές ⁴³.

3.9 Σωματεμπορία – Εμπόριο λευκής σαρκός

Ακόμη ένα δημοσίευμα της εφημερίδας ΜΑΧΗΤΗΣ⁴⁴ δείχνει πώς η εγκληματικότητα στο νόμο Αιτωλοακαρνανίας αποτελεί μεγάλο πρόβλημα. Μέσω διαδικτύου κοπέλα ψάρευε πελάτες και εκδιδόταν. Επίσης και άλλο περιστατικό καταγράφηκε εκείνη την περίοδο σε άλλη τοπική εφημερίδα καθώς Τέσσερα άτομα από την ευρύτερη περιοχή του Μεσολογγίου παραπέμφθηκαν να δικαστούν με την κατηγορία ότι εξωθούσαν αναγκαστικά στην πορνεία έξι κοπέλες από τη Ρουμανία, η μία εκ των οποίων ήταν ανήλικη ⁴⁵.

40. Παρασκευή 29 Αυγούστου 2008. σελ. 4. Πηγή από την Εφημερίδα «ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ». 41. Τρίτη 17 Φεβρουαρίου 2009. σελ. 4 Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ». 42. Ομιλία του δημάρχου Θεσπιέων Δ. Τραπεζιζότη στην Εφημερίδα «Π». 43. Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ», σελ. 8. Τετάρτη 29 Νοεμβρίου 2006. συγγραφείας Χαρά Νομικού. Κλινική Ψυχολόγος – Παιδοψυχολόγος. Διδάκτωρ Ψυχοπαθολογίας του Πανεπιστημίου Toulouse II. 44. Εφημερίδα «ΜΑΧΗΤΗΣ» σελ. 18. Τρίτη, 1 Μαΐου 2008

3.10 Εκμετάλλευση ανηλίκων

Καταπολέμηση της παιδοφιλίας στο Διαδίκτυο

Οι νέες θεσμικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την καταπολέμηση της παιδοφιλίας στο Διαδίκτυο και άλλα σχετικά μέτρα ⁴⁶.

1. Σχετικά με δημοσιεύματα ότι απαιτούνται μέτρα για τη συμπλήρωση των παλαιών νομοθετικών κενών και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για την καταπολέμηση διαφόρων εγκλημάτων – παιδοφιλίας, παιδεραστίας στο διαδίκτυο, το Υπουργείο Δικαιοσύνης θέλει να γνωστοποιήσει τα εξής⁴⁶:

Ήδη με το νόμο 3625/2007 που ψηφίστηκε από τη Βουλή, πραγματοποιήθηκε η κύρωση και εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία, που ενσωματώνεται στο εσωτερικό μας Δίκαιο και προσαρτάται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ⁴⁶.

Παράλληλα, στον ίδιο νόμο περιλαμβάνεται σειρά νέων διατάξεων, οι οποίες εναρμονίζουν την Ελληνική νομοθεσία προς το περιεχόμενο του παραπάνω πρωτοκόλλου και άλλα διεθνή νομοθετήματα, για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, σε ένα σύνολο κατηγοριών (σεξουαλικός τουρισμός, ασέλγεια μεταξύ συγγενών, παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο, διανομή και χρήση υλικού παιδικής πορνογραφίας μέσω συστήματος Η/Υ ή με τη χρήση Διαδικτύου, προστασία της ιδιωτικής ζωής του ανηλίκου κλπ.) ⁴⁶.

⁴⁵. Βλέπε πληροφορίες: Μεσολόγγι, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ – 29.6.2008. Μ. ΝΟΔΑΡΟΣ.

⁴⁶. Πέμπτη 24 Ιανουαρίου 2008. Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», σελ. 5, σχετική ανακοίνωση και στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ministryofjustice.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=1032>.

2. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ως σταθερή του προτεραιότητα την αναμόρφωση και ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών και ειδικότερα την καταπολέμηση των νέων μορφών εγκληματικής συμπεριφοράς, θύματα της οποίας είναι κυρίως ανήλικοι και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ⁴⁶.

Μεταξύ των διατάξεων, που εκπονήθηκαν υπάρχει πρόβλεψη για την άρση απορρήτου των επικοινωνιών προς διακρίβωση τέλεσης των σοβαρών αδικημάτων της πορνογραφίας ανηλίκων και κατάχρησης ανηλίκων σε ασέλγεια όπως αυτά αναμορφώθηκαν μετά τους πρόσφατους νόμους Ν. 3500/2006 (για την ενδοοικογενειακή βία) και 3625/2007 (κύρωση, εφαρμογή του προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία), που ψήφισε η Κυβέρνηση και εισήγαγε έτσι στην Ελληνική σύννομη τάξη καινοτόμες διατάξεις για τη προστασία των ανηλίκων θυμάτων από παιδεραστές, παιδόφιλους και εκμεταλλευτές των θέσεων και σχέσεων εμπιστοσύνης προς αυτά ⁴⁶.

3. Δεν ανταποκρίνονται συνεπώς στην αλήθεια όσα είδαν το φως της δημοσιότητας σε μερίδα του τύπου για την μη απάντηση της Κυβέρνησης σε αιτήματα του κ. Προϊσταμένου του τμήματος Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της ΕΛΑΣ ⁴⁶.

Παγκόσμιο σαφάρι κατά παιδοφίλων

Συνελήφθησαν στην Αθήνα, στην Κρήτη και στο Αγρίνιο ακόμη επτά άτομα, που φέρονται να συμμετείχαν στο κύκλωμα. επομένως έχουμε συνολικά 22 συλλήψεις, ενώ έχουν σχηματιστεί δικογραφίες και για ακόμη 11 άτομα σε όλη τη χώρα. Τα πέντε από τα 22 άτομα που κατηγορούνται είναι προφυλακισμένα, αφού είχαν εμπλοκή και στο πρώτο κομμάτι της υπόθεσης Carousel τον περασμένο Μάιο. Οι Αστυνομικοί που χειρίστηκαν την υπόθεση μιλούν για «εικόνες πρωτοφανούς βιαιότητας το περιεχόμενο των οποίων προκαλεί σοκ και αποτροπιασμό» ⁴⁷.

3.11 Ξυλοδαρμοί

Απρόκλητη επίθεση δέχτηκαν ανυποψίαστοι πολίτες στο κέντρο του Αργινίου από αθίγγανους που προσπάθησαν να τους αφαιρέσουν χρήματα και άλλα πολύτιμα προσωπικά αντικείμενα ⁴⁸.

Η βαρβαρότητα των αθίγγανων παραλίγο να καταλήξει σε ανθρώπινη τραγωδία καθώς ξυλοκόπησαν άγρια όλοι μαζί νεαρή κοπέλα, που ενώ διέρχονταν τυχαία από εκείνο το σημείο αντιλήφθηκε ότι άλλη 45χρονη κυρία δέχονταν επίθεση από τους δράστες και προσπάθησε να τη σώσει από τους αθίγγανους ⁴⁸.

3.12 Δελτίο τύπου Αστυνομικής Διεύθυνσης Αιτωλοακαρνανίας

Στις 20 Φεβρουαρίου 2009, η πολιτική Δημόσιας Τάξης & Ασφάλειας, η οποία εφαρμόζεται ήδη από το 2007, στο Ενιαίο Υπουργείο Εσωτερικών, παραμένει στον κορμό του σχεδιασμού του Προγράμματος Πολιτικής Δημόσιας Τάξης και Ασφάλειας 2008-2010, ο οποίος περιλαμβάνει εξειδικευμένα σχέδια δράσης με ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους, σύμφωνα με τις σύγχρονες συνθήκες και απαιτήσεις που έχουν διαμορφωθεί τόσο στο εθνικό όσο και στο διεθνές περιβάλλον ασφάλειας. Η Αστυνομική Διεύθυνση Αιτωλοακαρνανίας με έκδοση Δελτίου παρουσίασε το σχέδιο δράσης αντεγκληματικής πολιτικής καθώς και τις προτεραιότητες ΤΗΣ Πολιτικής Δημόσιας Τάξης & Ασφάλειας που έχει θέσει με στόχο την καταπολέμηση της εγκληματικότητας - παραβατικότητας στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας για τα έτη 2008-2010 ⁴⁹.

Στις *προτεραιότητες* της Ελληνικής Αστυνομίας είναι η ριζική αντιμετώπιση των σύγχρονων μορφών εγκληματικότητας, οι οποίες απειλούν τον κοινωνικό ιστό της Χώρας, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής.

Ως εκ τούτου αναμένεται και η ενίσχυση της παρουσίας της Αστυνομίας στις γειτονιές και ειδικότερα όπου σήμερα παρουσιάζεται αυξημένη μικροεγκληματικότητα, αποσκοπώντας κυρίως στην πρόληψη.

47. Ημερομηνία δημοσίευσης: 4/9/2008 στην Εφημερίδα «ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΗ», σελ. 7.

48. Απόσπασμα Τρίτη 17 Φεβρουαρίου 2009, σελ. 5, Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ».

Βασική αρχή της πολιτικής, μεταξύ άλλων, είναι η σφυρηλάτηση σχέσεων εμπιστοσύνης της Ελληνικής Αστυνομίας με τους πολίτες, με σκοπό την διαμόρφωση σχέσεων αμοιβαιότητας και η ουσιαστική συνεργασία με τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ⁴⁹

Στόχοι δράσης της ΕΛ.ΑΣ.

Οι **στόχοι** της Ελληνικής Αστυνομίας Αιτωλίας & Ακαρνανίας είναι οι παρακάτω ⁴⁹:

- ❖ Βελτίωση της Αστυνομίας ως οργανισμού
- ❖ Συνεργασία για καλύτερη ποιότητα ζωής των πολιτών
- ❖ Ενδυνάμωση του αισθήματος ασφάλειας
- ❖ Αύξηση στην ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών
- ❖ Αποτελεσματικότητα στις εξιχνιάσεις συμβάντων
- ❖ Αποτελεσματικότητα στην πρόληψη για μείωση των εγκλημάτων

Σχεδιασμός δράσεων

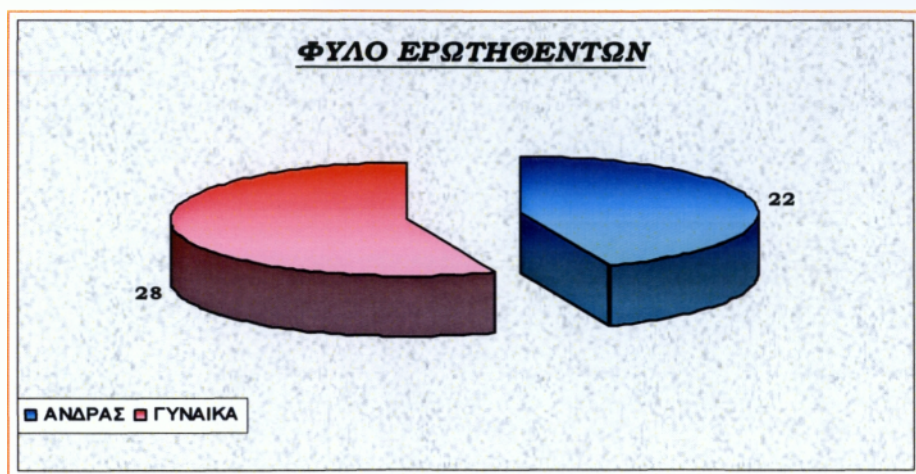
Οι Αστυνομικές Υπηρεσίες και των δύο Διευθύνσεων του νομού, της Ακαρνανίας & της Αιτωλίας, προκειμένου να υλοποιήσουν τους κοινούς στόχους & τις προτεραιότητες, που έθεσαν για το 2009, θα αναπτύξουν τις εξής **δράσεις** ⁴⁹

- ❖ Καταπολέμηση των ναρκωτικών
- ❖ Αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος και της Τρομοκρατίας
- ❖ Προστασία των ανηλίκων (παραβατικότητα-θυματοποίηση)
- ❖ Αντιμετώπιση της μικροεγκληματικότητας
- ❖ Οδική Ασφάλεια – τροχονομική αστυνόμευση και πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων.
- ❖ Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων
- ❖ Αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης
- ❖ Καταπολέμηση του Ηλεκτρονικού εγκλήματος
- ❖ Αντιμετώπιση ακραίων αντικοινωνικών συμπεριφορών ⁴⁹

49. Απόσπασμα του Δελτίου τύπου Αστυνομικής Διεύθυνσης Αιτωλοακαρνανίας αναφέρεται λεπτομερώς στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου 2009.

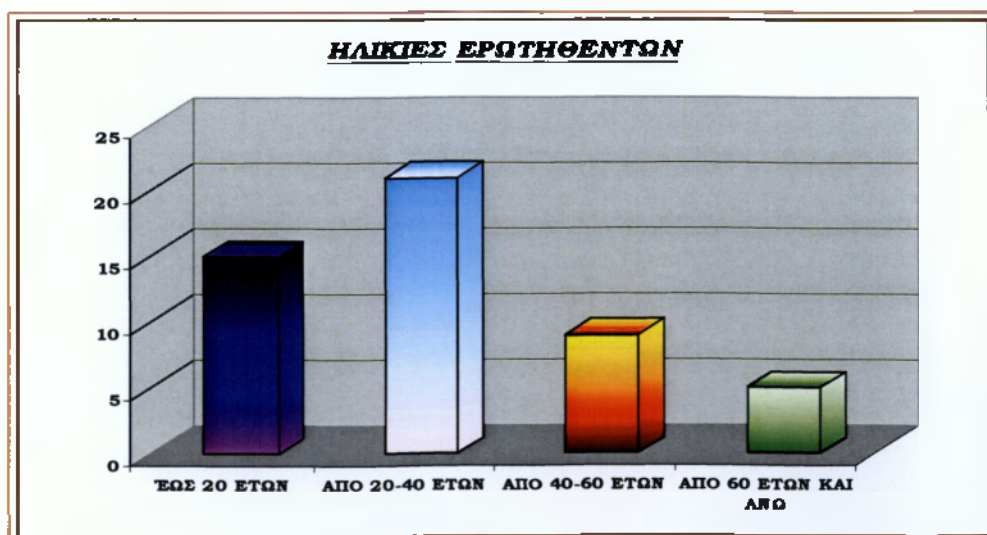
3.13 Οι Απαντήσεις Δημοτών Αγρινίου – Θέρμου για τον ρόλο των Τ.Σ.Π.Π. στην πρόληψη της Παραβατικότητας

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΟΥ

Διάγραμμα 1

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε με θέμα «Ο ρόλος των Τ.Σ.Π.Π. στην πρόληψη και αντιμετώπιση της Παραβατικότητας» στο Δήμο Θέρμου, συνολικά ερωτήθηκαν 28 γυναίκες και 22 άνδρες, όπως φαίνεται και στο *Διάγραμμα 1*.

Διάγραμμα 2

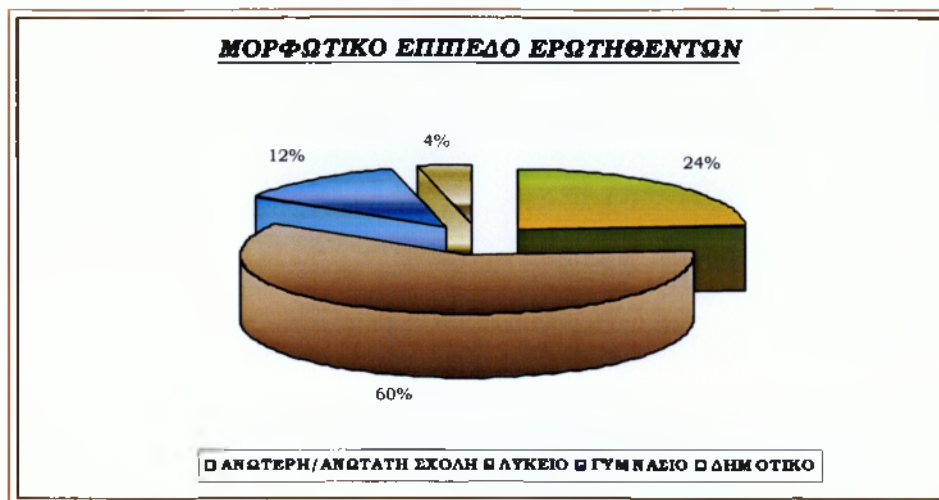
Όπως φαίνεται από το παραπάνω *Διάγραμμα 2* οι ηλικίες των ερωτηθέντων είναι:

Έως 20 ετών → 15 άτομα

Από 20 – 40 ετών → 21 άτομα

Από 40 – 60 ετών → 9 άτομα

Από 60 ετών και άνω → 5 άτομα

Διάγραμμα 3

Όπως απεικονίζεται στο παραπάνω *Διάγραμμα 3* το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων αντιστοιχεί στα εξής ποσοστά:

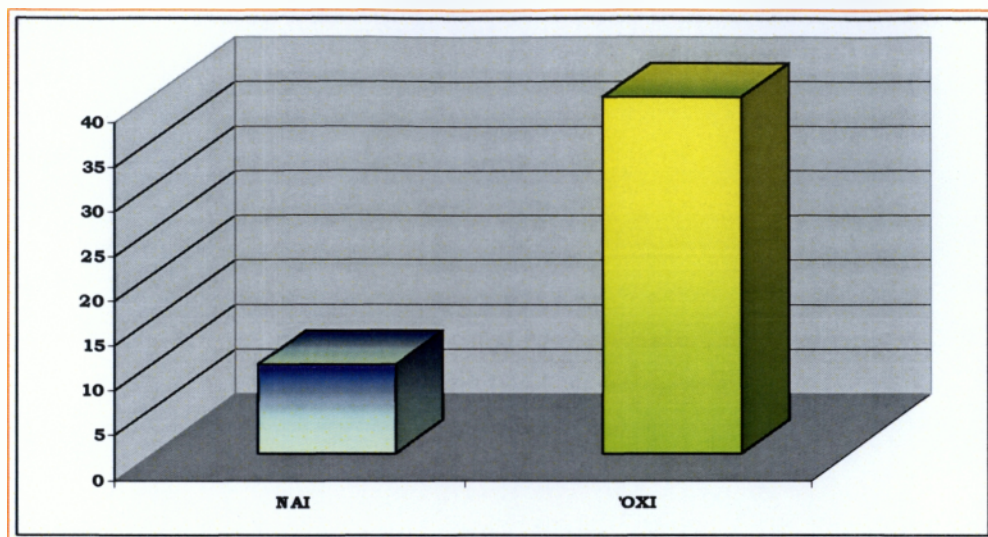
Ανώτερη/Ανώτατη σχολή → το 24 %

Λύκειο → το 60 %

Γυμνάσιο → το 12 %

Δημοτικό → το 4 %

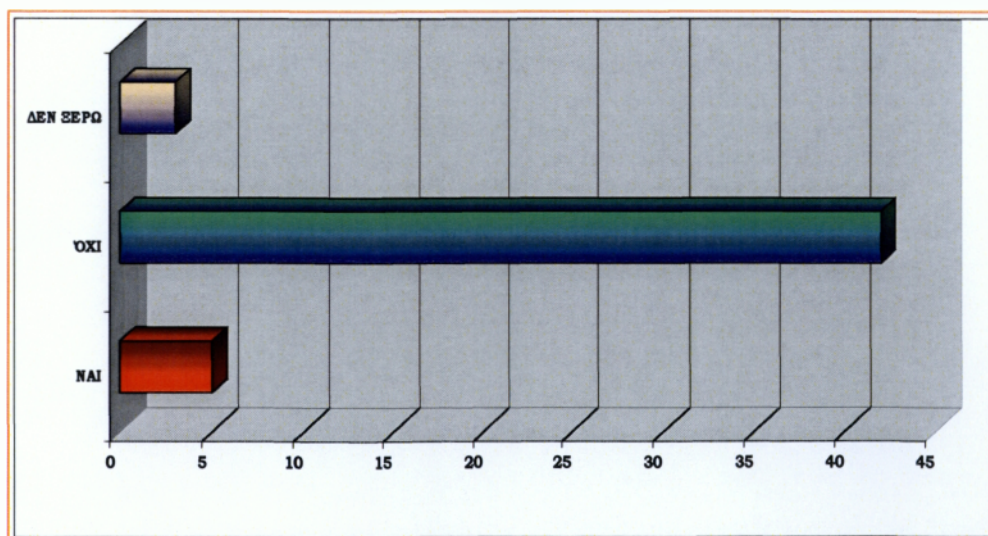
1. Γνωρίζετε τι είναι τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 4

Όπως απεικονίζεται στο παραπάνω *Διάγραμμα 4*, τα 10 άτομα γνωρίζανε την έννοια του Τ.Σ.Π.Π, ενώ τα 40 άτομα δεν γνωρίζανε την έννοια αυτή.

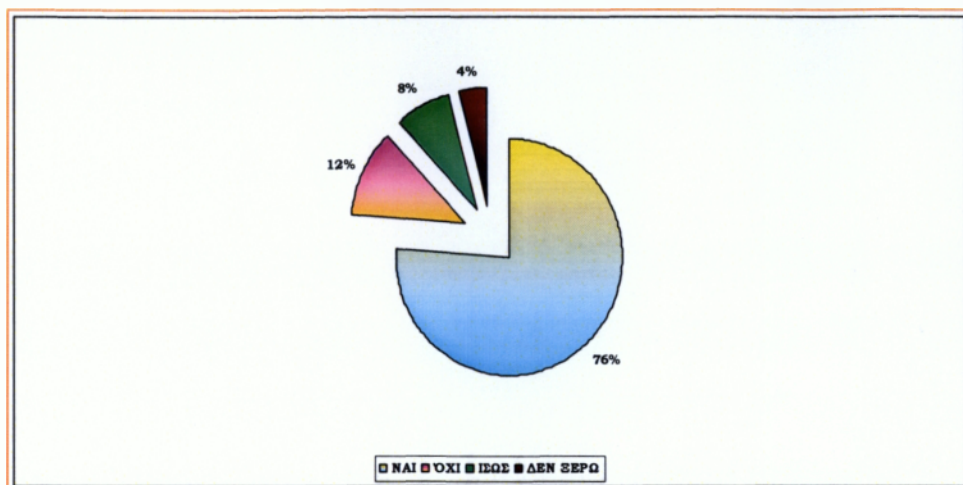
2. Γνωρίζετε αν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 5

Όπως φαίνεται στο *Διάγραμμα 5*, τα 5 άτομα γνωρίζανε την ύπαρξη των Τ.Σ.Π.Π στον Δήμο τους, τα 42 άτομα απαντήσανε πως δεν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο τους, και τέλος τα 3 άτομα δεν γνωρίζανε αν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π.

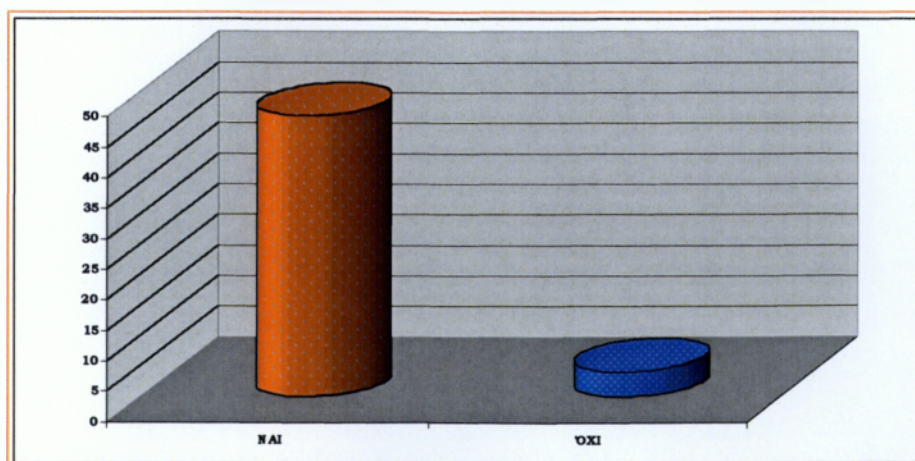
3. Πιστεύετε ότι συμβάλλει ή θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 6

Από το *Διάγραμμα 6* συμπεραίνουμε ότι το 76 % των ερωτηθέντων πιστεύουν πως η ύπαρξη Τ.Σ.Π.Π. συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας, το 12 % δεν πιστεύουν ότι θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας, το 8 % απαντήσανε ότι ίσως και να συμβάλλει το Τ.Σ.Π.Π. στην μείωση παραβατικότητας και τέλος το υπόλοιπο 4 % απαντήσανε ότι δεν γνωρίζουν.

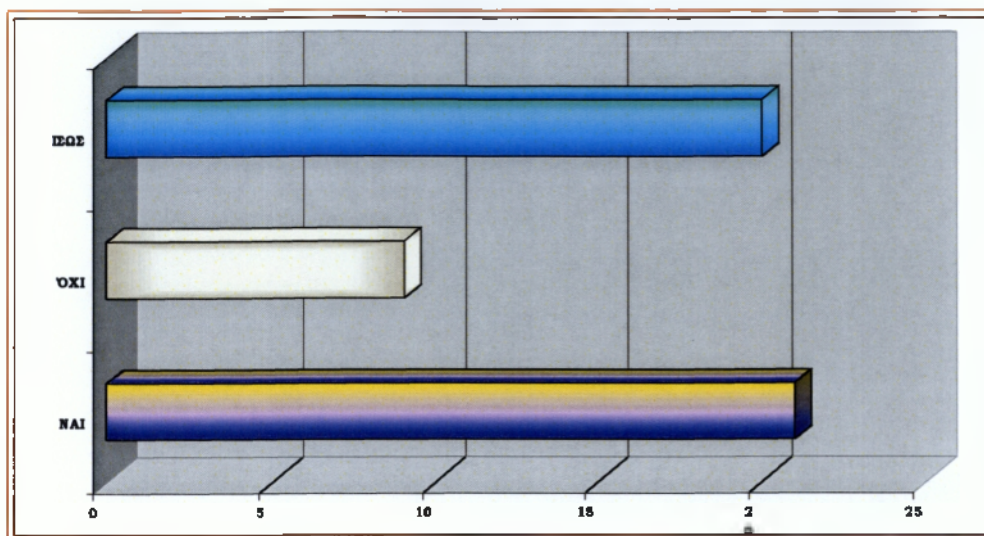
4. Θα προτείνατε την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Διάγραμμα 7

Στο *Διάγραμμα 7* φαίνεται ότι τα 46 άτομα απαντήσανε ότι θα πρότειναν την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π, ενώ τα υπόλοιπα 4 άτομα απαντήσανε όχι.

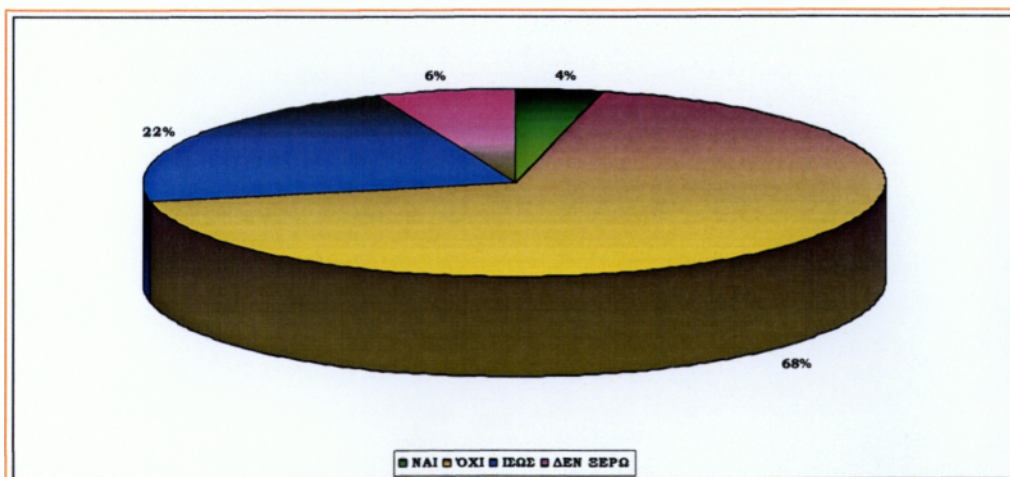
5. Αν μπορούσατε θα θέλατε να είστε μέλος ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Διάγραμμα 8

Από το *Διάγραμμα 8* προκύπτει ότι τα 21 άτομα θα θέλανε να είναι μέλη ενός Τ.Σ.Π.Π, τα 9 άτομα δεν θα θέλανε και τα υπόλοιπα 20 άτομα ίσως και να θέλανε να είναι μέλη.

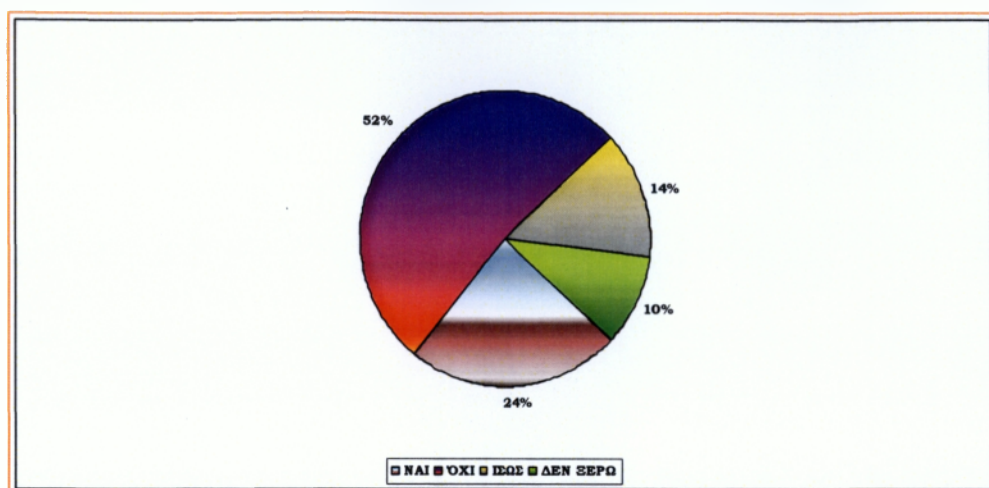
6. Γνωρίζετε αν στο Δήμο σας υπάρχει Δημοτική Αστυνομία ?

Διάγραμμα 9

Όπως προκύπτει από το *Διάγραμμα 9*, το 4 % των ερωτηθέντων γνωρίζανε την ύπαρξη Δημοτικής Αστυνομίας στο Δήμο τους, το 68 % απαντήσανε δεν υπάρχει, το 22 % ίσως και να υπάρχει ενώ το υπόλοιπο 6 % δεν γνωρίζανε την ύπαρξή της.

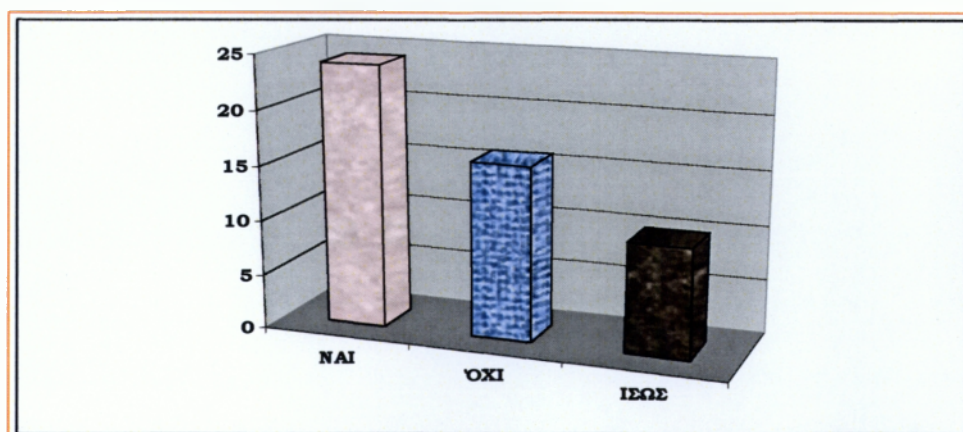
7. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 10

Στο *Διάγραμμα 10* φαίνεται ότι, το 24 % των ερωτηθέντων πιστεύανε ότι η ύπαρξη της Δημοτικής Αστυνομίας συμβάλλει στην μείωση παραβατικότητας, το 52 % απαντήσανε δεν συμβάλλει, το 14 % ίσως και να συμβάλλει, ενώ το υπόλοιπο 10 % δεν γνωρίζανε.

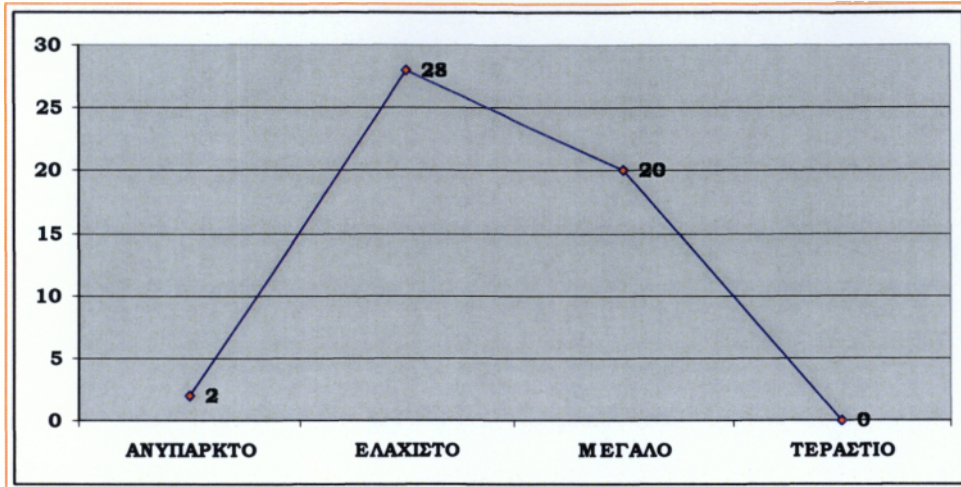
8. Πιστεύετε πώς ζείτε σε ένα ασφαλή Δήμο ?

Διάγραμμα 11

Στο *Διάγραμμα 11*, τα 24 άτομα πιστεύουν πως ζουν σε ένα ασφαλή Δήμο, τα 16 άτομα δεν πιστεύουν και τα υπόλοιπα 10 άτομα απαντήσανε πως ίσως και να βρίσκονται σε ένα ασφαλή Δήμο.

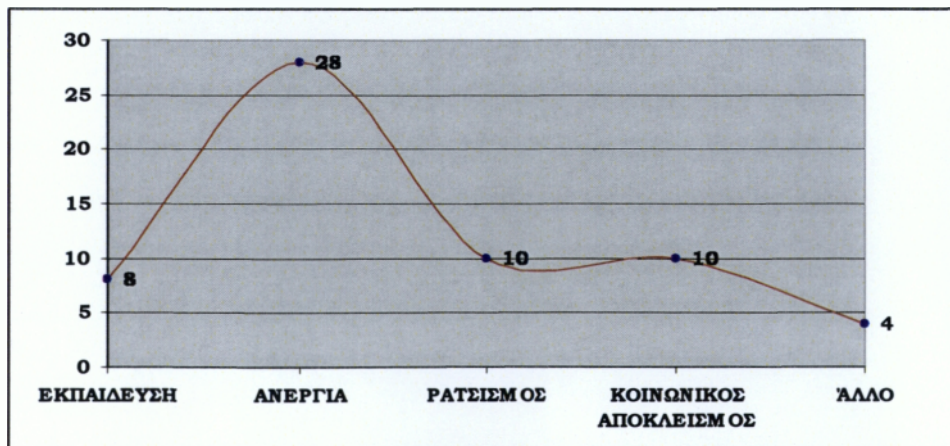
9. Σε τι μέγεθος πιστεύετε ότι υπάρχει παραβατικότητα στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 12

Από το παραπάνω *Διάγραμμα 12*, παρατηρούμε ότι από τα 50 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 2 άτομα απάντησαν ότι η παραβατικότητα στο Δήμο τους είναι ανύπαρκτη, τα 28 άτομα απάντησαν ότι είναι ελάχιστη η παραβατικότητα, τα 20 άτομα απάντησαν ότι είναι μεγάλη και τέλος δεν απάντησε κανένα άτομο ότι έχουν τεράστια παραβατικότητα στο Δήμο τους.

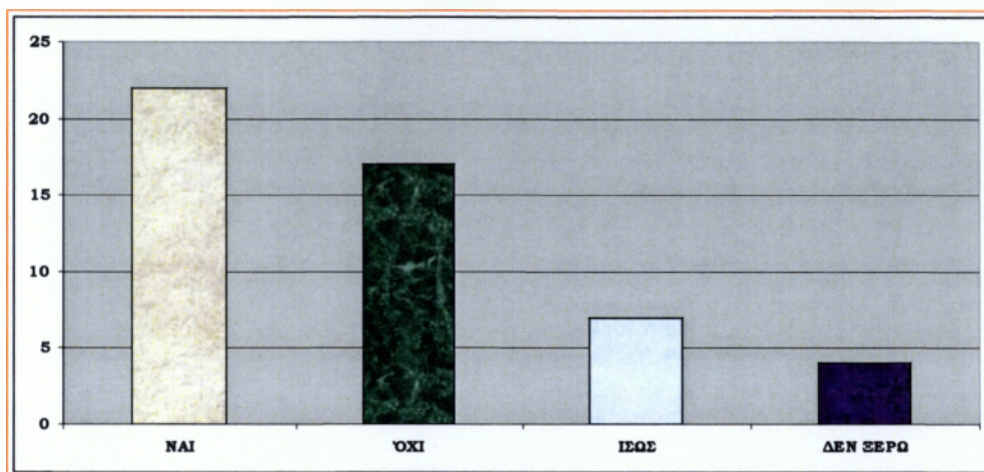
10. Που πιστεύετε ότι οφείλεται η ύπαρξη της Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 13

Όπως προκύπτει από το παραπάνω *Διάγραμμα 13*, 8 άτομα πιστεύουν ότι η ύπαρξη της παραβατικότητας οφείλεται στην Εκπαίδευση, 28 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται στην Ανεργία, 10 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται στον Ρατσισμό, 10 άτομα πιστεύουν πως οφείλεται στον κοινωνικό αποκλεισμό και τέλος 4 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται σε κάποιο άλλο παράγοντα.

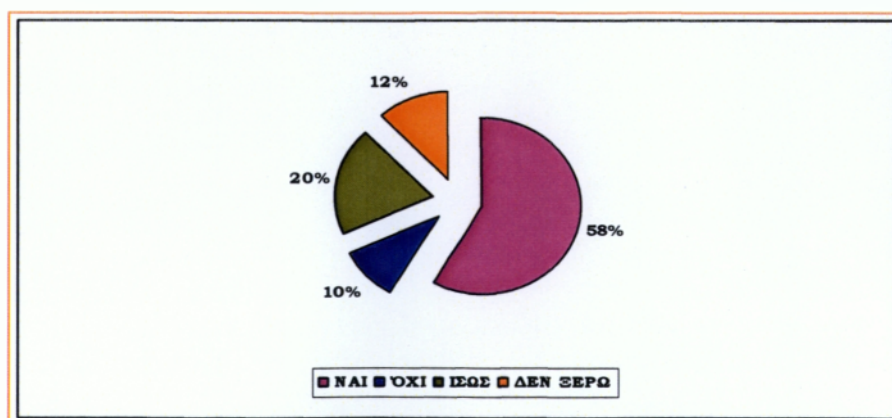
11. Πιστεύετε πως ο Δήμος έχει ευθύνη για την ύπαρξη Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 14

Όπως φαίνεται στο *Διάγραμμα 14*, τα 22 άτομα που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι ο Δήμος ευθύνεται για την ύπαρξη παραβατικότητας, τα 17 άτομα δεν πιστεύουν, τα 7 άτομα απαντήσανε πως ίσως και να ευθύνεται, ενώ τα υπόλοιπα 4 άτομα που ερωτήθηκαν δεν γνώριζαν.

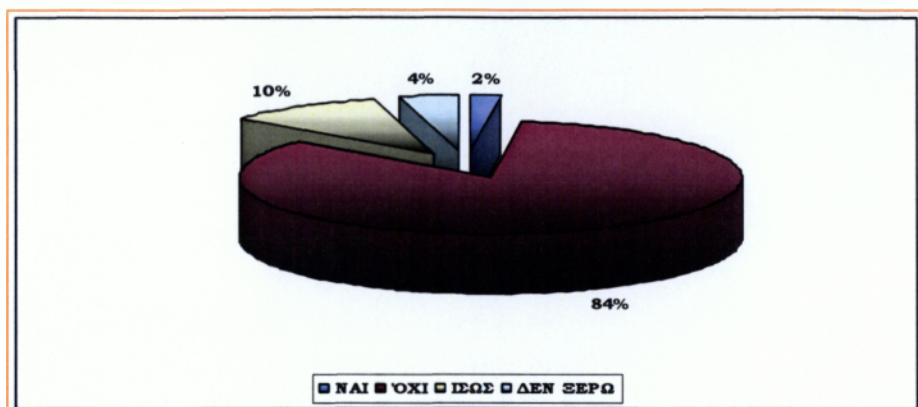
12. Οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 15

Στο παραπάνω *Διάγραμμα 15*, το 58 % απαντήσανε ότι οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη παραβατικότητας, το 10 % απαντήσανε ότι δεν μπορούν να συντελέσουν, το 20 % απαντήσανε ίσως, ενώ το υπόλοιπο 12 % δεν απαντήσανε.

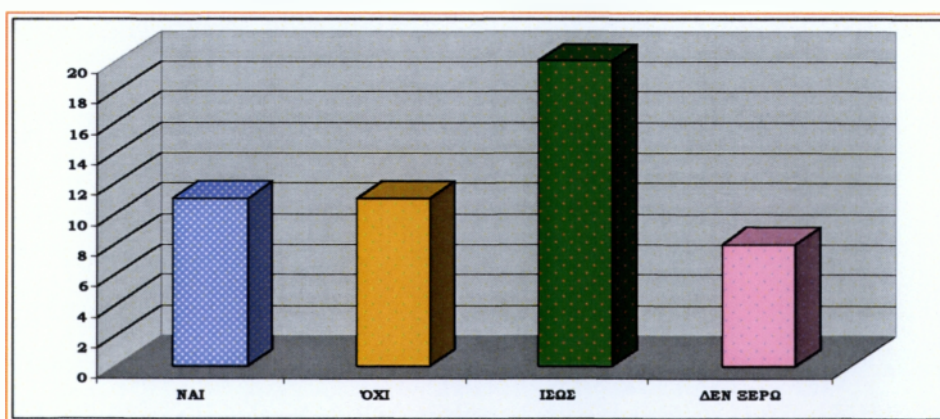
13. Υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 16

Στο παραπάνω *Διάγραμμα 16*, το 2 % γνωρίζανε αν υπάρχουν Κέντρα Απασχόλησης των νέων στο Δήμον τους, το 84 % απαντήσανε ότι δεν υπάρχουν τέτοια κέντρα, το 10 % είπαν ίσως και να υπάρχουν, ενώ το 4 % δεν γνωρίζανε.

14. Οι Ο.Τ.Α έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική πρόληψη της παραβατικότητας ?

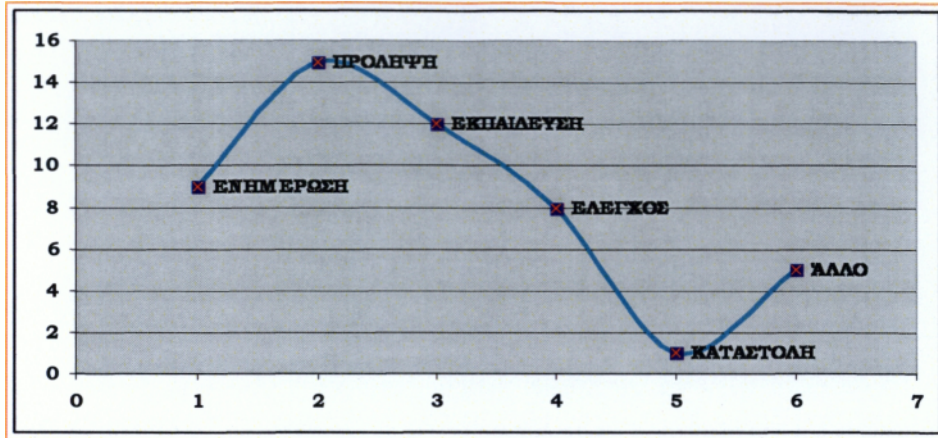

Διάγραμμα 17

Στο *Διάγραμμα 17*, φαίνεται ότι από τα 50 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 11 άτομα απαντήσανε ότι οι Ο.Τ.Α. έχουν την οικονομική δυνατότητα, τα 11 άτομα είπαν ότι

δεν έχουν οικονομική δυνατότητα, τα 20 άτομα απαντήσανε ίσως και να έχουν και τέλος τα 8 άτομα δεν γνωρίζανε.

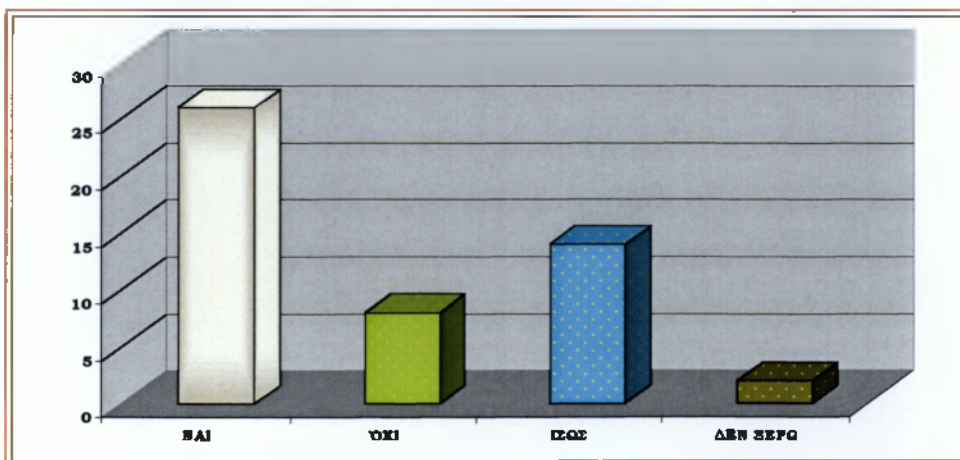
15. Πως πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 18

Όπως περιγράφεται στο παραπάνω *Διάγραμμα 18*, από τα 50 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 9 άτομα απάντησαν ότι με την Ενημέρωση μπορεί να επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας, τα 15 άτομα απάντησαν ότι με την Πρόληψη μπορεί να μειωθεί η παραβατικότητα, τα 12 άτομα απάντησαν με την Εκπαίδευση, τα 8 άτομα με Έλεγχο, 1 άτομο απάντησε με Καταστολή και τέλος 5 άτομα απάντησαν με άλλο παράγοντα.

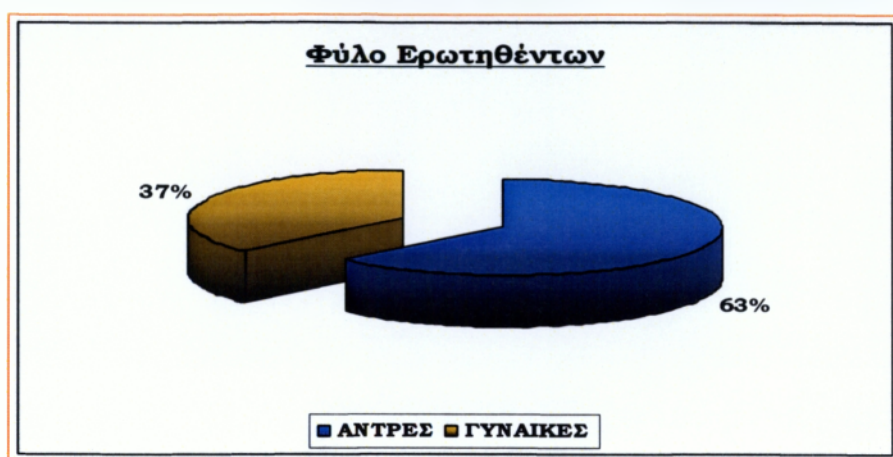
16. Πιστεύετε ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας θα φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 19

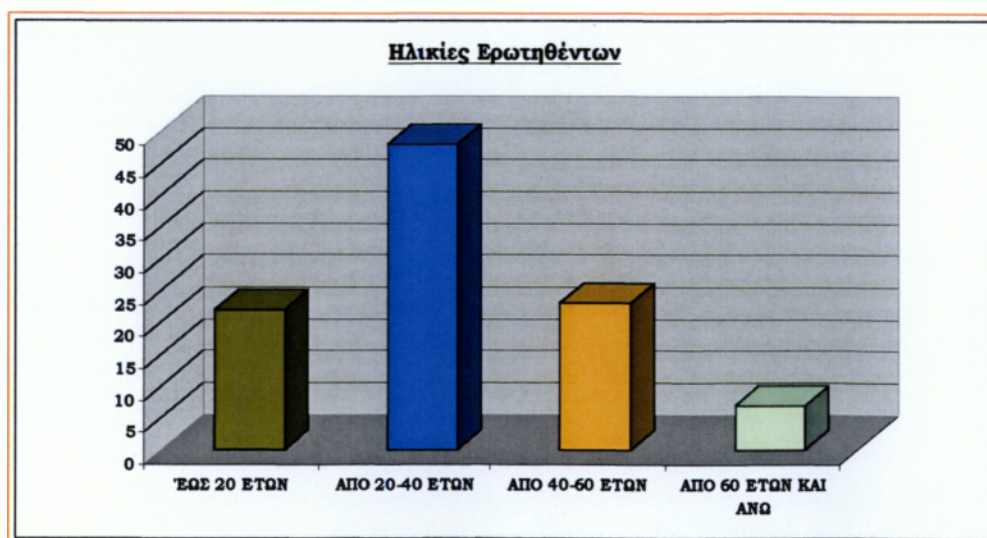
Όπως προκύπτει από το *Διάγραμμα 19*, από τα 50 άτομα που ερωτήθηκαν συνολικά: τα 26 απάντησαν ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας μπορεί να φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας, τα 8 άτομα είπαν όχι, τα 14 άτομα απάντησαν ίσως και να φέρει αποτελέσματα και τέλος 2 άτομα δεν γνώριζαν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

Διάγραμμα 1

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε με θέμα «Ο ρόλος των Τ.Σ.Π.Π. στην πρόληψη και αντιμετώπιση της Παραβατικότητας» στον Δήμο Αγρινίου, συνολικά ερωτήθηκαν 37 γυναίκες και 63 άνδρες, σε ποσοστό 37 % και 63 % αντίστοιχα, όπως φαίνεται και στο *Διάγραμμα 1*.

Διάγραμμα 2

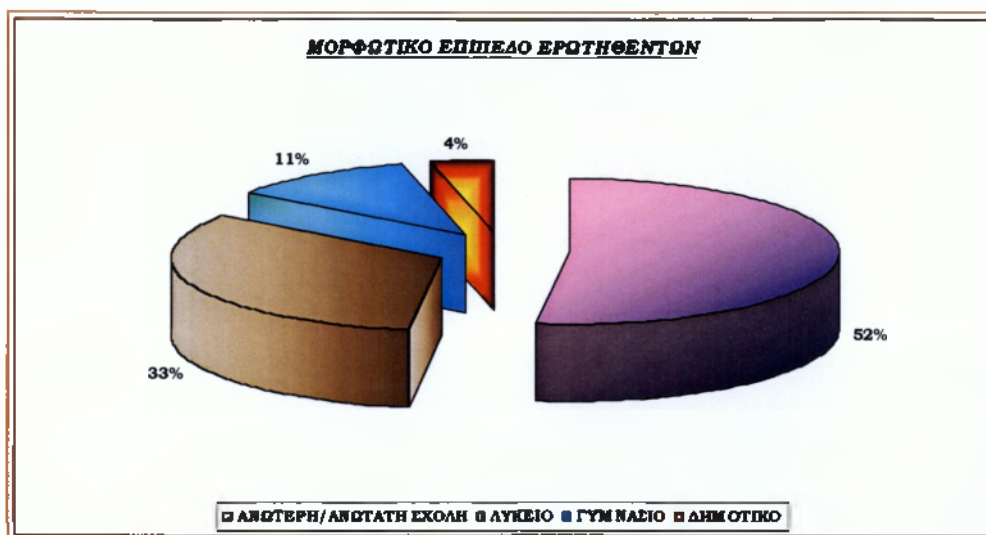
Όπως φαίνεται από το παραπάνω *Διάγραμμα 2* οι ηλικίες των ερωτηθέντων είναι:

Έως 20 ετών → 22 άτομα

Από 20 – 40 ετών → 48 άτομα

Από 40 – 60 ετών → 23 άτομα

Από 60 ετών και άνω → 7 άτομα

Διάγραμμα 3

Όπως απεικονίζεται στο παραπάνω *Διάγραμμα 3* το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων αντιστοιχεί στα εξής ποσοστά:

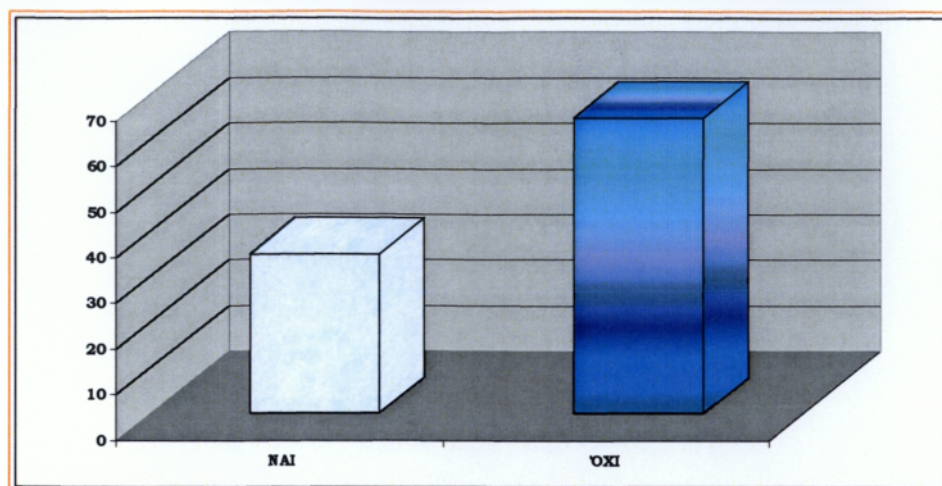
Ανώτερη/Ανώτατη σχολή → το 52 %

Λύκειο → το 33 %

Γυμνάσιο → το 11 %

Δημοτικό → το 4 %

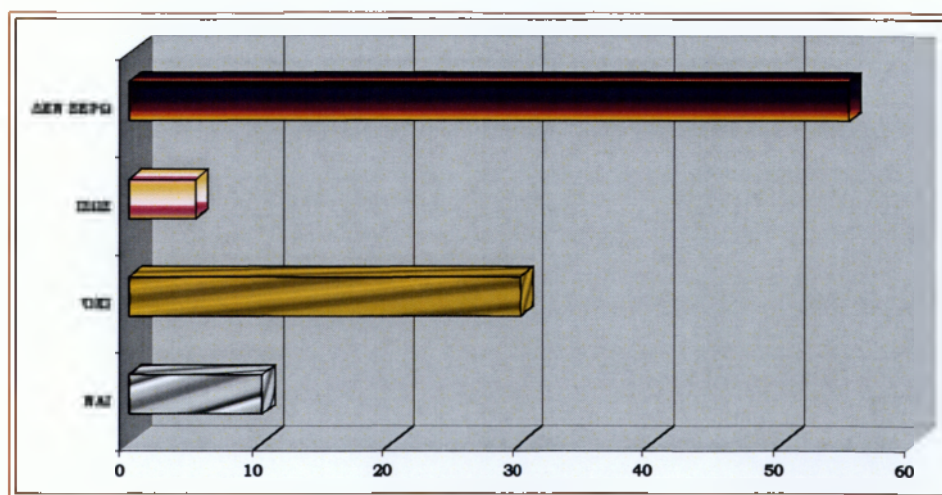
1. Γνωρίζετε τι είναι τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 4

Από το παραπάνω *Διάγραμμα 4*, φαίνεται τα 35 άτομα να γνωρίζουν την έννοια του Τ.Σ.Π.Π, ενώ τα 65 άτομα δεν γνώριζαν την έννοια αυτή.

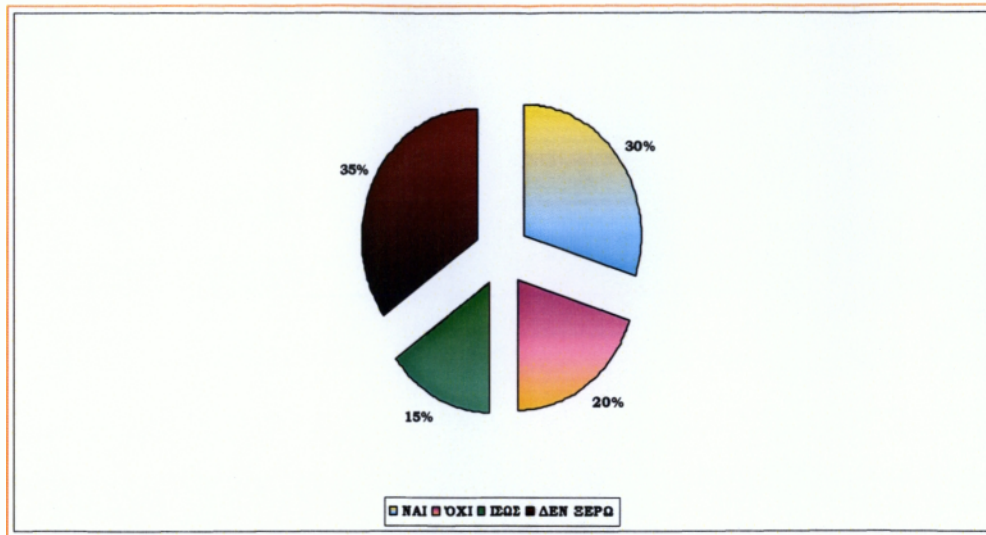
2. Γνωρίζετε αν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 5

Όπως φαίνεται στο *Διάγραμμα 5*, τα 10 άτομα γνώριζαν την ύπαρξη των Τ.Σ.Π.Π στον Δήμο τους, τα 30 άτομα απαντήσανε πως δεν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο τους, τα 5 άτομα απαντήσανε ίσως και να υπάρχει Τ.Σ.Π.Π. και τέλος τα 55 άτομα δεν γνώριζαν αν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π.

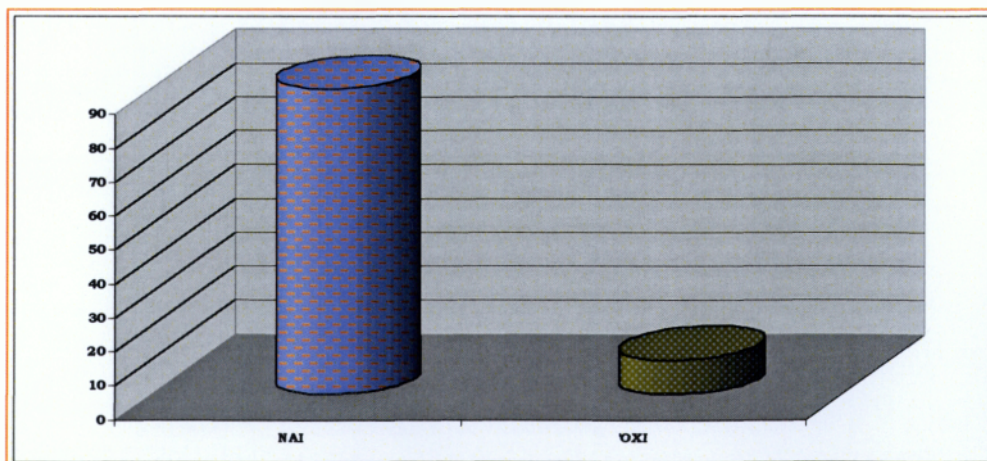
3. Πιστεύετε ότι συμβάλλει ή θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 6

Από το *Διάγραμμα 6* συμπεραίνουμε ότι το 30 % των ερωτηθέντων πιστεύουν πως η ύπαρξη Τ.Σ.Π.Π. συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας, το 20% δεν πιστεύουν ότι θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας, το 15 % απαντήσανε ότι ίσως και να συμβάλλει το Τ.Σ.Π.Π. στην μείωση παραβατικότητας και τέλος το υπόλοιπο 35 % απαντήσανε ότι δεν γνωρίζουν.

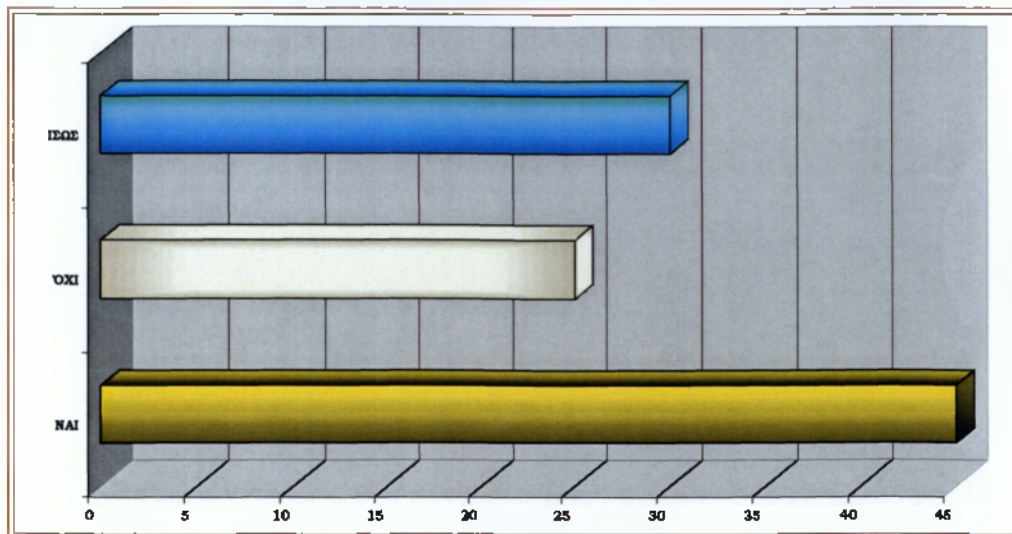
4. Θα προτείνατε την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Διάγραμμα 7

Στο *Διάγραμμα 7* φαίνεται ότι τα 90 άτομα απαντήσανε ότι θα πρότειναν την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π, ενώ τα υπόλοιπα 10 άτομα απαντήσανε όχι.

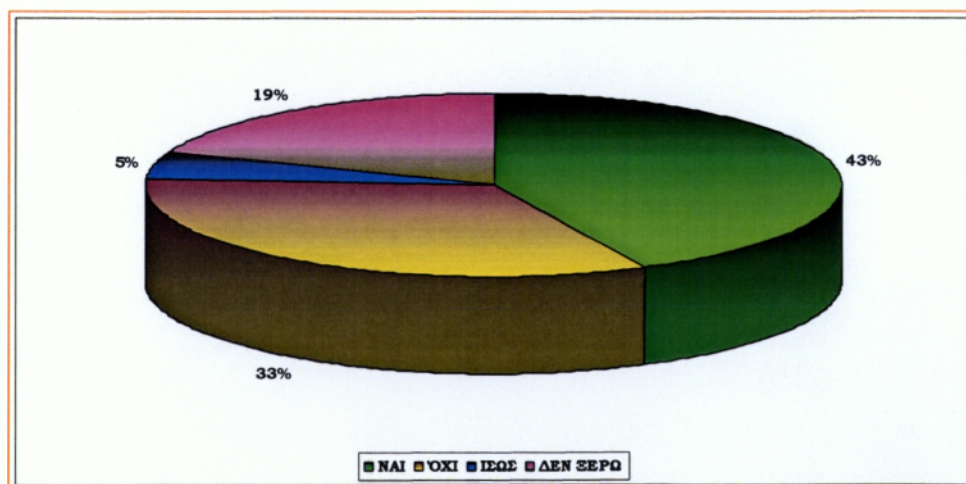
5. Αν μπορούσατε θα θέλατε να είστε μέλος ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Διάγραμμα 8

Από το *Διάγραμμα 8* προκύπτει ότι τα 45 άτομα θα θέλανε να είναι μέλη ενός Τ.Σ.Π.Π, τα 25 άτομα δεν θα θέλανε και τα υπόλοιπα 30 άτομα ίσως και να θέλανε να είναι μέλη.

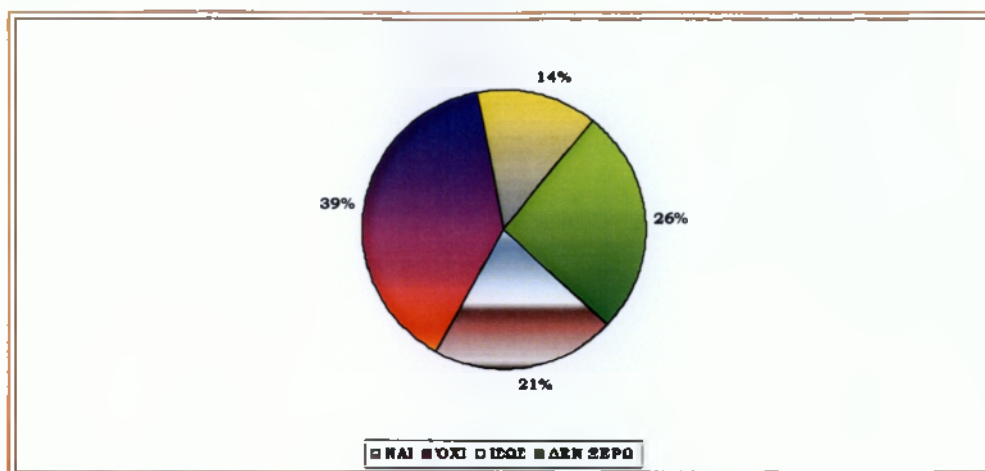
6. Γνωρίζετε αν στο Δήμο σας υπάρχει Δημοτική Αστυνομία ?

Διάγραμμα 9

Όπως προκύπτει από το *Διάγραμμα 9*, το 43 % των ερωτηθέντων γνωρίζανε την ύπαρξη Δημοτικής Αστυνομίας στο Δήμο τους, το 33 % απαντήσανε δεν υπάρχει, το 5 % ίσως και να υπάρχει ενώ το υπόλοιπο 19 % δεν γνωρίζανε την ύπαρξή της.

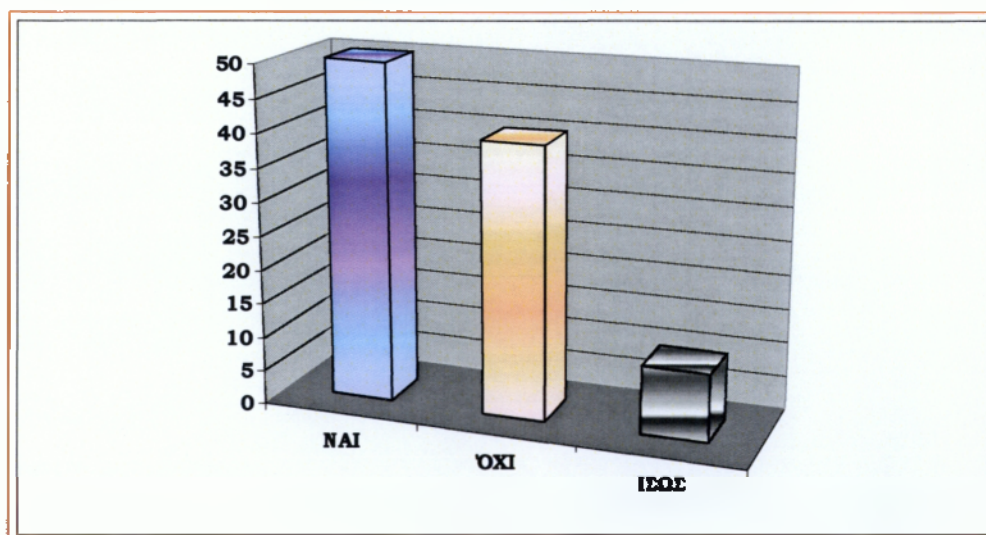
7. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 10

Στο **Διάγραμμα 10** φαίνεται ότι, το 21 % των ερωτηθέντων πιστεύανε ότι η ύπαρξη της Δημοτικής Αστυνομίας συμβάλλει στην μείωση παραβατικότητας, το 39 % απαντήσανε δεν συμβάλλει, το 14 % ίσως και να συμβάλλει, ενώ το υπόλοιπο 26 % δεν γνώριζανε.

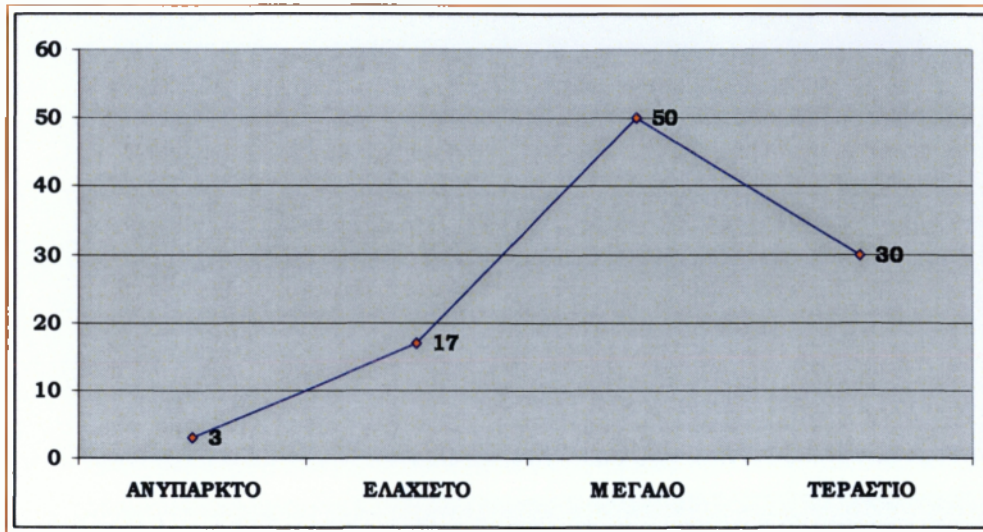
8. Πιστεύετε πώς ζείτε σε ένα ασφαλή Δήμο ?

Διάγραμμα 11

Στο *Διάγραμμα 11*, τα 50 άτομα πιστεύουν πως ζουν σε ένα ασφαλή Δήμο, τα 40 άτομα δεν πιστεύουν και τα υπόλοιπα 10 άτομα απαντήσανε πως ίσως και να βρίσκονται σε ένα ασφαλή Δήμο.

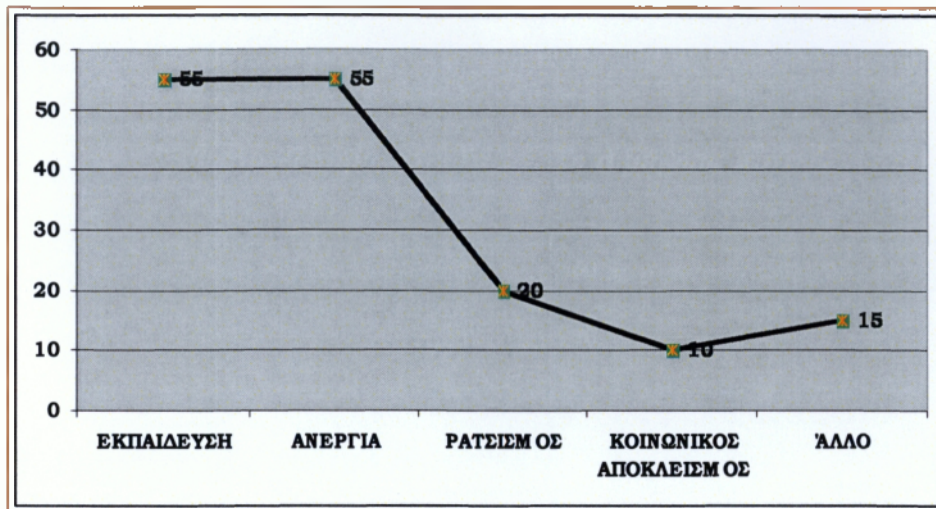
9. Σε τι μέγεθος πιστεύετε ότι υπάρχει παραβατικότητα στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 12

Από το παραπάνω *Διάγραμμα 12*, παρατηρούμε ότι από τα 100 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 3 άτομα απάντησαν ότι η παραβατικότητα στο Δήμο τους είναι ανύπαρκτη, τα 17 άτομα απάντησαν ότι είναι ελάχιστη η παραβατικότητα, τα 50 άτομα απάντησαν ότι είναι μεγάλη και τέλος 30 άτομα απάντησαν ότι υπάρχει τεράστια παραβατικότητα στο Δήμο τους.

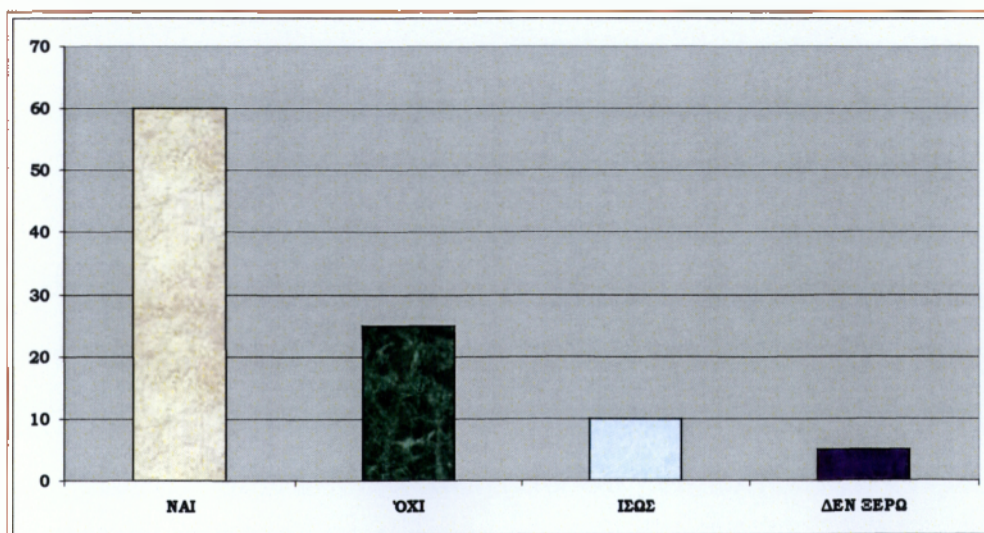
10. Που πιστεύετε ότι οφείλεται η ύπαρξη της Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 13

Όπως προκύπτει από το παραπάνω *Διάγραμμα 13*, ερωτήθηκαν συνολικά 155 άτομα από τα οποία: τα 55 άτομα πιστεύουν ότι η ύπαρξη της παραβατικότητας οφείλεται στην Εκπαίδευση, 55 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται στην Ανεργία, 20 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται στον Ρατσισμό, 10 άτομα πιστεύουν πως οφείλεται στον κοινωνικό αποκλεισμό και τέλος 15 άτομα πιστεύουν ότι οφείλεται σε κάποιο άλλο παράγοντα.

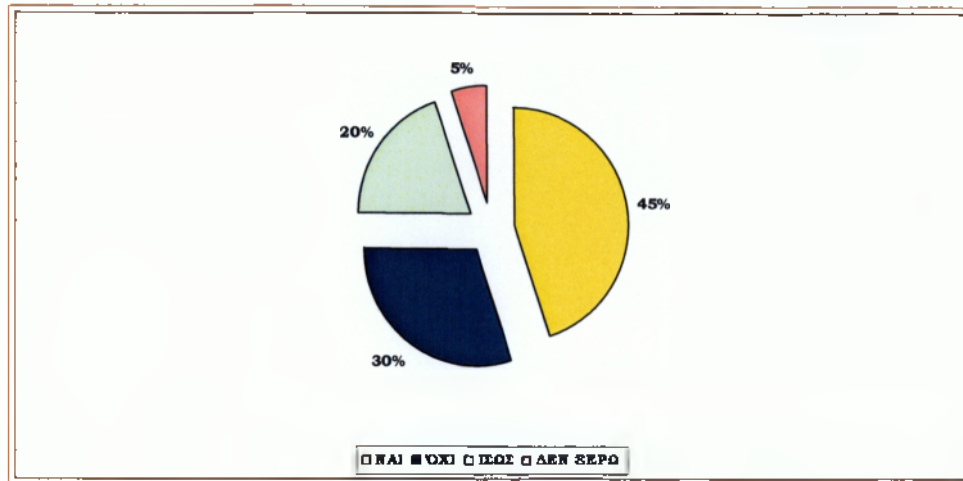
11. Πιστεύετε πως ο Δήμος έχει ευθύνη για την ύπαρξη Παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 14

Όπως φαίνεται στο *Διάγραμμα 14*, τα 60 άτομα που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι ο Δήμος ευθύνεται για την ύπαρξη παραβατικότητας, τα 25 άτομα δεν πιστεύουν, τα 10 άτομα απαντήσανε πως ίσως και να ευθύνεται, ενώ τα υπόλοιπα 5 άτομα που ερωτήθηκαν δεν γνώριζαν.

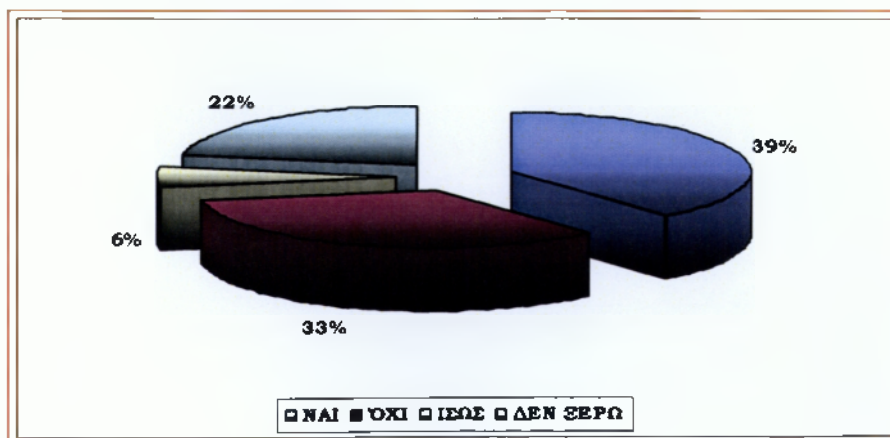
12. Οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 15

Στο παραπάνω *Διάγραμμα 15*, το 45 % απαντήσανε ότι οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη παραβατικότητας, το 30 % απαντήσανε ότι δεν μπορούν να συντελέσουν, το 20 % απαντήσανε ίσως, ενώ το υπόλοιπο 5 % δεν απαντήσανε.

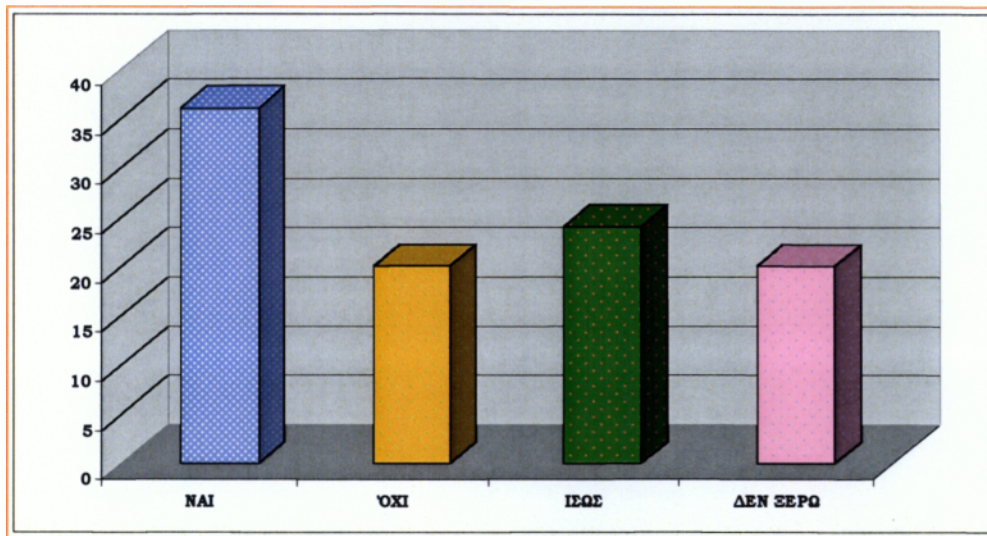
13. Υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων στο Δήμο σας ?

Διάγραμμα 16

Όπως προκύπτει από το παραπάνω *Διάγραμμα 16*, το 39 % γνωρίζανε αν υπάρχουν Κέντρα Απασχόλησης των νέων στο Δήμο τους, το 33 % απαντήσανε ότι δεν υπάρχουν τέτοια κέντρα, το 6 % είπαν ίσως και να υπάρχουν, ενώ το 22 % δεν απάντησαν.

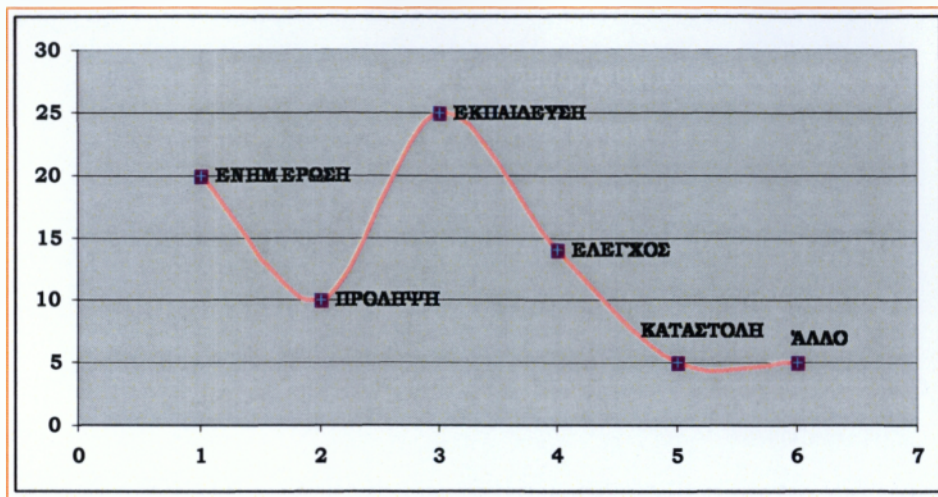
14. Οι Ο.Τ.Α έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική πρόληψη της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 17

Στο *Διάγραμμα 17*, φαίνεται ότι από τα 100 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 36 άτομα απαντήσανε ότι οι Ο.Τ.Α. έχουν την οικονομική δυνατότητα, τα 20 άτομα είπαν ότι δεν έχουν οικονομική δυνατότητα, τα 24 άτομα απαντήσανε ίσως και να έχουν και τέλος τα 20 άτομα δεν γνωρίζανε.

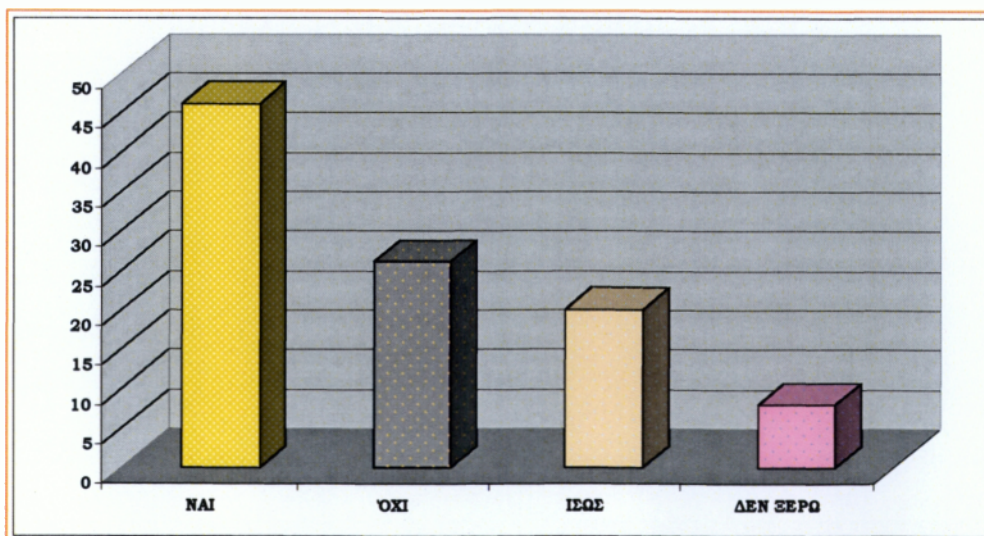
15. Πως πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 18

Παρατηρώντας το *Διάγραμμα 18*, μπορούμε να εξάγουμε τα παρακάτω συμπεράσματα: από τα 79 άτομα που ερωτήθηκαν: τα 20 άτομα απάντησαν με Ενημέρωση, τα 10 άτομα απάντησαν με Πρόληψη, τα 25 άτομα απάντησαν με Εκπαίδευση, τα 14 άτομα απάντησαν με Έλεγχο, τα 5 άτομα απάντησαν με Καταστολή και τέλος τα υπόλοιπα 5 άτομα απάντησαν με κάποιο άλλο παράγοντα.

16. Πιστεύετε ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας θα φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας ?

Διάγραμμα 19

Όπως προκύπτει από το *Διάγραμμα 19*, από τα 100 άτομα που ερωτήθηκαν συνολικά: τα 46 απάντησαν ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας μπορεί να φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας, τα 26 άτομα είπαν όχι, τα 20 άτομα απάντησαν ίσως και να φέρει αποτελέσματα και τέλος 8 άτομα δεν γνώριζαν.

3.14 Τα συνοπτικά συμπεράσματα για τις πηγές εμφάνισης παραβατικότητας στους Δήμους Αγρινίου – Θέρμου.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα παραπάνω *Διαγράμματα* είναι ότι και για τους δυο δήμους η έλλειψη ενημέρωσης, κέντρων απασχόλησης νέων, απουσία της δημοτικής και της ελληνικής αστυνομίας, η ανεργία το ελάχιστο ενδιαφέρον για ενεργό δράση των πολιτών και της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως και και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο σε πολλές περιπτώσεις δημιουργούν πηγές για εμφάνιση παραβατικότητας.

3.15 Συμπέρασμα Κεφαλαίου

Σε αυτό το Κεφάλαιο είδαμε και με επίσημα στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη Παραβατικότητας στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας σε διάφορες μορφές εκδήλωσης της όπως τα ναρκωτικά, οι δολοφονίες, κλοπές-διαρρήξεις, ληστείες, ξυλοδαρμοί κλπ. Τα στοιχεία αυτά που παρουσιάστηκαν είναι ανησυχητικά για το νομό μας, με αποτέλεσμα να υπάρχει ανασφάλεια και ανησυχία από την πλευρά των πολιτών όπως φάνηκε και από τις παραπάνω απαντήσεις Δημοτών Αγρινίου-Θέρμου για τον ρόλο των Τ.Σ.Π.Π. στην πρόληψη της Παραβατικότητας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 4 °

Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας

4.1 Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας με την βοήθεια των Τ.Σ.Π.Π. στους Δήμους Αγρινίου και Θέρμου

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες στην Ευρώπη η ραγδαία αύξηση της παραβατικότητας ανηλίκων απασχολεί έντονα τους ειδικούς, το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, την πολιτεία και προβάλλεται από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Επισημαίνουμε ότι ο όρος παραβατικότητα (εγκληματικότητα) είναι κοινωνικο-νομικός όρος που αντικατοπτρίζει μία μορφή αποκλίνουσας συμπεριφοράς μεταξύ άλλων, η οποία όμως συνιστά παράβαση νομικού κανόνα.

Για την αντιμετώπιση της Παραβατικότητας έχουν ιδρυθεί τα Τ.Σ.Π.Π, όπου η ιδέα αυτή για την ίδρυσή τους είναι σχετικά νέα και εμφανίστηκε στην Ευρώπη και αλλού κατά την δεκαετία του '80 όσο και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Τα Τ.Σ.Π.Π, μέχρι στιγμής έχουν ιδρυθεί σε μερικές Πόλεις και Περιοχές. Επειδή δεν έχουν ιδρυθεί τα Τ.Σ.Π.Π. σε πολλούς Δήμους της Χώρας μας, αυτό είναι ένα σοβαρό πρόβλημα.

Εξαιτίας της μη ύπαρξης Τ.Σ.Π.Π. και στους δύο Δήμους (Αγρινίου και Θέρμου) που ερευνούμε για το πώς θα αντιμετωπιστεί η Παραβατικότητα, θα βασιστούμε στην προσωπική άποψη του *Δικηγόρου Σπύρου Γ. Κωνσταντάρα* και ο οποίος τυγχάνει να είναι γνώστης παραβατικών συμπεριφορών και στους δύο Δήμους:

Η προσωπική μου γνώμη ως δικηγόρου για τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας, είναι η εξής:

Πιστεύω, ότι πρέπει να υπάρχουν αυστηρά πλαίσια λειτουργίας των τοπικών αυτών συμβουλίων, τα οποία δεν πρέπει να ξεφεύγουν από το πλαίσιο της πρόληψης και σε καμιά περίπτωση να μην αποφασίζουν την καταστολή του ελέγχου των πολιτών ή τον «χαφιετισμό» πολιτών προς τα αστυνομικά όργανα. Θεωρώ αναγκαίο, ότι ένα τέτοιο

συμβούλιο και στους δύο Δήμους, μπορεί να χαράσσει αντεγκληματική πολιτική αντιμετώπιση της παραβατικότητας και ειδικά των νέων ανθρώπων. Χρειάζεται, στα πλαίσια της πρόληψης να υπάρχουν εκδηλώσεις για τον αλκοολισμό, για τα ναρκωτικά και τους κινδύνους, για την κακοποίηση των παιδιών και των γυναικών κλπ.

Επίσης, ένα τέτοιο συμβούλιο μπορεί να προβεί στην εκτύπωση φυλλαδίων με οδηγίες για μια πιθανή κλοπή και την αποφυγή θυματοποίησης ενός πολίτη εξαιτίας της αμέλειας του να λαμβάνει μέτρα αυτοπροστασίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γνωρίζει ο πολίτης ενός χωριού, ότι δεν πρέπει να αφήνει τα κλειδιά στην πόρτα του σπιτιού του, όλα ανοιχτά τα παράθυρά του ή τέλος με ευκολία όπως στα παλιά χρόνια να αφήνει χρηματικά ποσά ιδιαίτερης αξίας μέσα στο σπίτι του.

Πιστεύω επίσης, ότι τα μέλη των τοπικών αυτών συμβουλίων στους Δήμους Αγρινίου και Θέρμου, θα πρέπει να είναι άνθρωποι ιδιαίτερου κύρους, ώστε να χαράζουν αυτή την πολιτική πρόληψης αλλά και να γίνονται αποδεκτοί από το κοινωνικό σύνολο με την ειδικότητά τους. Έτσι, συνταξιούχοι δικαστικοί, ανώτατοι αξιωματικοί της αστυνομίας, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές και μαίες, μπορούν να δώσουν χρήσιμα αποτελέσματα σε μια τέτοια προσπάθεια.

Τα άτομα τα οποία θα απαρτίζουν τα Τ.Σ.Π.Π. πρέπει να είναι σε θέση να δουν για τι είδους υποθέσεις πρόκειται και κάθε φορά να έχουν σωστή κρίση, να κατανοούν την σοβαρότητα ή όχι της υπάρχουσας κατάστασης ώστε να παραπέμπουν τα άτομα στους σωστούς οργανισμούς αντιμετώπισης των προβλημάτων τους.

Σε αυτά τα είδους προβλήματα έχει την δύναμη το κάθε Τ.Σ.Π.Π. να αντιμετωπίσει την κατάσταση γιατί είναι ένα όργανο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που μπορούν οι πολίτες πιο εύκολα να το προσεγγίσουν χωρίς να στιγματιστούν. Να αναφέρω ένα παράδειγμα, όταν κάποιος πάει στο Δήμο για να συμβουλευτεί το Τ.Σ.Π.Π. δεν θα σχολιαστεί σε αντίθεση με κάποιον που θα πάει στον Ο.Κ.Α.ΝΑ που σε περίπτωση που τον δει κάποιος χωρίς να γνωρίζει τι του συμβαίνει θα του “βγάλει το όνομα” ότι είναι χρήστης ναρκωτικών ουσιών.

Πιστεύω ότι στους μεγάλους δήμους, είναι ευκολότερη η δημιουργία των τοπικών συμβουλίων πρόληψης, γιατί είναι μεγαλύτερα τα προβλήματα της εγκληματικότητας, αλλά υπάρχει και η ανωνυμία σε αντίθεση με τους μικρούς δήμους. Και τούτο, γιατί αν δεν βρεθούν τα πρόσωπα εγνωσμένου και ειδικότητας υπάρχει κίνδυνος εξαιτίας μιας επιφανειακής ενασχόλησης κάποιων να υπάρξουν τα αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που θέλουμε να επιτύχουμε.

Σε κάθε περίπτωση όμως θεωρώ, ότι ένα τέτοιο τοπικό συμβούλιο πρόληψης της παραβατικότητας και στους δύο Δήμους (σε μεγαλύτερο βαθμό στο Αγρίνιο και λιγότερο στο Δήμο Θέρμου), θα μπορέσει να αντιμετωπίσει προβλήματα που «χτυπούν» τις μικρές μας κοινωνίες, όπως η ραγδαία εξάπλωση των ναρκωτικών, οι κλοπές, η παραβίαση των προσωπικών δεδομένων με καταγραφή προσωπικών στιγμών ακόμη και μαθητών και διάδοσή τους στο διαδίκτυο, η κακοποίηση νέων γυναικών και άλλα θέματα τα οποία μπορούν να αποτελέσουν βάση διαλόγου ειδικών επιστημόνων και μικρών κοινωνιών με θεαματικά αποτελέσματα στην πρόληψη⁵⁰.

4.2 Συνεργασία Δημοτικής Αστυνομίας – Αστυνομίας

Το θέμα για την ασφάλεια των πολιτών είναι ζωτικής και ουσιαστικής σημασίας, αλλά και της συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με την Δημοτική Αστυνομία, με την οποία άλλωστε η ΕΛ.ΑΣ. είχε κατά το παρελθόν υπογράψει και μνημόνιο συνεργασίας⁵¹.

Τον τελευταίο καιρό λέγονται και γράφονται πολλά για τη σχέση της Δημοτικής Αρχής με την Αστυνομία. Πιστεύουμε ότι η σχέση αυτή πρέπει να βασίζεται στην αρχή της πλήρους συνεργασίας με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνικής ζωής και την εμπέδωση αισθήματος ασφαλείας στους πολίτες⁵¹.

⁵⁰. Προσωπική άποψη Δικηγόρου και αρχηγού της αντιπολίτευσης του δήμου Θέρμου Σπύρου Γ. Κωνσταντάρα. 3/2/2009.

⁵¹. Δελτίο Τύπου ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ. Αθήνα. 9/12/2004.

Η Δημοτική Αρχή έχει επισημάνει εδώ και καιρό με επανειλημμένα γραπτά και προφορικά διαβήματα προς τον κάθε Διοικητή οποιουδήποτε Αστυνομικού Τμήματος, την ελλιπή αστυνόμευση και εφαρμογή του νόμου σε πολλούς τομείς της δημόσιας ζωής και ιδιαίτερα όσον αφορά την ηχορύπανση, την ανεξέλεγκτη στάθμευση και κυκλοφορία των οχημάτων, την αυθαίρετη κατάληψη οδών και κοινοχρήστων χώρων, την αύξηση της εγκληματικότητας και την απειλητική έξαρση της χρήσης ναρκωτικών ιδιαίτερα μεταξύ των νέων ⁵¹.

Υπάρχουν δυσκολίες αστυνόμευσης λόγω της ελλιπούς στελέχωσης σε ανθρώπινο δυναμικό, αλλά τούτο δεν δικαιολογεί την κατάσταση αυθαιρεσίας και ασυδοσίας που έχει δημιουργηθεί και για την οποία δεχόμαστε τις καθημερινές διαμαρτυρίες και τα παράπονα των πολιτών ⁵¹.

Ο πρώην Υπουργός Δημόσιας Τάξης, Γιώργος Βουλγαράκης και η πρώην Δήμαρχος Αθηναίων, Ντόρα Μπακογιάννη υπέγραψαν μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας του Δήμου Αθηναίων ⁵¹.

Το μνημόνιο αυτό, είναι αποτέλεσμα κοινής πρωτοβουλίας του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, Γιώργου Βουλγαράκη και της Δημάρχου Αθηναίων, Ντόρας Μπακογιάννη για ενίσχυση και διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας στην περιοχή της Αθήνας ⁵¹.

Περιλαμβάνει βασικές αρχές και κατευθύνσεις, ενώ περιγράφει τις κοινές δράσεις που αναπτύσσονται, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο αντιμετώπισης προβλημάτων που απασχολούν τους πολίτες της Αθήνας στην καθημερινότητα τους. Ενδεικτικά, στο μνημόνιο προβλέπεται ⁵¹:

- Ο ορισμός υπηρεσιακών συνδέσμων μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας (σε επίπεδο Γ.Α.Δ.Α.) και Δημοτικής Αστυνομίας με σκοπό την αλληλοενημέρωση και την δρομολόγηση λύσεων σε προβλήματα κοινού ενδιαφέροντος.
- Η χαρτογράφηση των προβλημάτων στην περιοχή της Αθήνας αλλά και των αιτιών που τα δημιουργούν.
- Η συνεργασία των επιχειρησιακών κέντρων της Δημοτικής Αστυνομίας και της Γ.Α.Δ.Α. Έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία για την τοποθέτηση τετραψήφων

τηλεφωνικών αριθμών στα κέντρα της Αμέσου Δράσεως και της Δημοτικής Αστυνομίας για άμεση ενημέρωση και επικοινωνία.

- Ο κοινός προγραμματισμός στόχων, δράσεων αλλά και διάθεσης πόρων ⁵¹.
- Η συνεργασία των Διοικητών Αστυνομικών Τμημάτων, Τμημάτων Ασφάλειας, Υπηρεσιών Τροχαίας και των Προϊσταμένων κλιμακίων Δημοτικής Αστυνομίας, κατά Δημοτικό Διαμέρισμα ⁵¹.

Η κοινή δράση σε θέματα όπως:

- Μεγάλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Πριν από την πραγματοποίηση τέτοιων εκδηλώσεων θα πραγματοποιείται σύσκεψη μεταξύ Ελληνικής Αστυνομίας και Δημοτικής Αστυνομίας, όπου θα καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα που θα λαμβάνονται, οι ρόλοι, οι δράσεις και οι πόροι που θα διατίθενται.
- Αστυνόμευση ευαίσθητων περιοχών. Σε ευαίσθητες περιοχές θα πραγματοποιούνται από κοινού ή συμπληρωματικά (ανάλογα με τον ειδικότερο σχεδιασμό και τις ληφθείσες αποφάσεις) περιπολίες ή άλλες οργανωμένες δράσεις.
- Αντιμετώπιση παραεμπορίου γενικά αλλά και ειδικά σε χώρους λαϊκών αγορών, παζαριών κλπ., με την πραγματοποίηση κοινών συνδυασμένων δράσεων.
- Αστυνόμευση σταθμών Η.Σ.Α.Π.
- Αντιμετώπιση μικροεγκληματικότητας, επαιτείας κλπ ⁵¹.

Ενδεικτικά για τα θέματα αυτά, προβλέπεται ότι ⁵¹:

- Ειδικά για την περίοδο των Εορτών των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους, πριν από την κατάρτιση του σχετικού Σχεδίου Αστυνόμευσης του κέντρου της Αθήνας και των λοιπών περιοχών, θα υπάρξει συνεργασία μεταξύ των δύο Υπηρεσιών και στο βαθμό που απαιτείται κοινή ή συμπληρωματική δράση (κατανομή έργου μεταξύ Δημοτικής Αστυνομίας και Τροχαίας, κοινές ή συμπληρωματικές περιπολίες στις οδούς που υπάρχει έντονη αγοραστική κίνηση κλπ)⁵¹.

- Για την αντιμετώπιση του παραεμπορίου θα παρέχεται στην Δημοτική Αστυνομία ουσιαστική και αποτελεσματική συνδρομή από τις Υπηρεσίες της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής⁵¹.

- Η συνεργασία και κοινή δράση στις γειτονιές.

- Η εκπαίδευση Δημοτικών Αστυνομικών σε θέματα Αστυνομίας, Τάξης – Τροχαίας από αρμόδιους Αξιωματικούς της Ελληνικής Αστυνομίας και πρακτική εκπαίδευση τους σε πιλοτικό πρόγραμμα.

- Για τον απολογισμό και την αξιολόγηση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας, θα πραγματοποιείται μια φορά το μήνα στην Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής συνάντηση στην οποία θα συμμετέχουν οι υπηρεσιακοί σύνδεσμοι καθώς και εκπρόσωποι του Δήμου Αθηναίων, της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής και της Δημοτικής Αστυνομίας. Σε ειδικότερες περιπτώσεις, οι συναντήσεις θα πραγματοποιούνται στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας με τη συμμετοχή αρμόδιων υπηρεσιακών παραγόντων.

- Οι συναντήσεις αυτές έχουν σκοπό την ανάλυση των προβλημάτων, την εκτίμηση της συνεργασίας και της δραστηριότητας των Υπηρεσιών, με βάση τις ειδικότερες αρμοδιότητες τους, την υποβολή προτάσεων και την αναθεώρηση στόχων και δράσεων.⁵¹

Η απόφαση για ενίσχυση και διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και της Δημοτικής Αστυνομίας στην περιοχή της Αθήνας στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων και στα ιδιαίτερα σημαντικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί από την κοινή δράση που αναπτύχθηκε⁵¹:

- Κατά την περίοδο των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων με κοινές περιπολίες και τη λήψη μέτρων σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.

- Με τα μικτά κλιμάκια ελέγχου από υπαλλήλους της Ελληνικής Αστυνομίας, του Σ.Δ.Ο.Ε, του Υπουργείου Ανάπτυξης, της Δημοτικής Αστυνομίας και της Διεύθυνσης Καθαριότητας του Δήμου Αθηναίων.

- Με την παροχή συνδρομής στην Δημοτική Αστυνομία για την αστυνόμευση των λαϊκών και παραλαϊκών αγορών⁵¹.

4.3 Συνεργασία με την εκπαίδευση

Το σχολείο ως οργανισμός έχει έναν εξειδικευμένο χαρακτήρα, που το διαφοροποιεί από τους άλλους οργανισμούς. Αυτό οφείλεται στο ότι είναι επιφορτισμένο με συγκεκριμένες παιδαγωγικές και διδακτικές διαδικασίες και συγκεκριμένα τις διαδικασίες της διδασκαλίας, της αγωγής, της αξιολόγησης και της κοινωνικοποίησης. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που αποκαλείται παιδαγωγικός οργανισμός. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του σχολείου είναι ότι απευθύνεται σε παιδιά και νέους που βρίσκονται στη διαδικασία της διαμόρφωσης της προσωπικότητάς τους και που σε σύγκριση με τους ενήλικες δεν έχουν αναπτύξει ακόμα «πλήρως» τις ικανότητες της επίδοσης, της εργασίας και γενικά αυτές που απαιτούνται, για να αντιμετωπίζουν μόνοι τους ζητήματα της κοινωνικής ζωής⁵².

Οφείλει, λοιπόν, το σχολείο να λάβει τα ανάλογα μέτρα κάτω από σαφή παιδαγωγική οπτική, για να συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού. Να λαμβάνει δηλαδή έμπρακτα υπόψη τις όποιες ιδιαιτερότητες του μαθητή. (Κωνσταντίνου Χ., 2000). Το ερώτημα όμως που προκύπτει, είναι κατά πόσον πραγματικά λειτουργεί ως παιδαγωγικός οργανισμός το σχολείο, ή μήπως κυριαρχεί ο γραφειοκρατικός του και κατά συνέπεια ο αυταρχικός του χαρακτήρας; Λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε παιδιού ή ξεχνά την ταυτότητα του παιδιού εξαιτίας της ιδιότητας του μαθητή; Είναι ένα ανοιχτό σχολείο ελεύθερων ατόμων ή απλώς παιδονομεί, υποτάσσει, πλάθει υπάκουους πολίτες, μαριονέτες του αόριου⁵²;

“Τάξη” και “παραβατικότητα”

Στην σχολική γλώσσα με τον όρο “τάξη” αναφερόμαστε στη σχολική αίθουσα, στη βαθμίδα της σχολικής μονάδας αλλά κυρίως στο σύνολο των πλαισίων οργάνωσης των ρητών και των άρρητων κανόνων της σχολικής ζωής. Όταν οι μαθητές παραβούν αυτούς τους κανόνες τότε γίνεται λόγος για “αταξία”, η οποία όταν είναι συστηματική, χαρακτηρίζεται ως παραβατική συμπεριφορά. Κατά συνέπεια η εννοιολογική οριοθέτηση της μαθητικής “παραβατικής” συμπεριφοράς έρχεται σε

αντιπαράθεση με αυτό που θεωρείται ως “φυσιολογική” συμπεριφορά (Ζαφειριάδης, Σουσαμίδου-Καραμπέρη, 2004⁵² Παππά, 2006). Η παραβατικότητα όμως, δεν περιορίζεται στη στάση και τη συμπεριφορά μόνον των μαθητών αλλά και όσων ενηλίκων διαχειρίζονται την εξουσία. Οι ενήλικοι επιπλέον, όταν απαιτούν από τους ανήλικους να καλλιεργούν αξίες χωρίς ταυτόχρονα να τους παρέχουν και τα μέσα, είναι σαν να τους ωθούν αυτοί στην παραβίαση των κανόνων και επομένως στην παραβατική συμπεριφορά (Μαυρογιώργος, 1995⁵² Μυλωνάς, 1995⁵² Σώκου, 2003).

Η σχολική μονάδα και οι εκπαιδευτικοί

Η ετοιμότητα της σχολικής μονάδας στην πρόληψη και αντιμετώπιση της παραβατικότητας των μαθητών σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις γνώσεις και δεξιότητες των εκπαιδευτικών της. Οι γνώσεις που απέκτησαν οι εκπαιδευτικοί κατά τις σπουδές τους στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, πιθανότατα απαιτούν εμπλουτισμό και επικαιροποίηση ενώ οι εμπειρικές δεξιότητές τους απαιτούν συστηματοποίηση και τεκμηρίωση. Για παράδειγμα, ο εκπαιδευτικός που βρίσκεται μέσα στην τάξη, θα πρέπει να είναι βέβαιο ότι μπορεί να διακρίνει πότε οι μαθητές είναι σε θέση να χειριστούν μόνοι τους μια σύγκρουση και πότε είναι απαραίτητη η δική του παρέμβαση (Abrahamsson κ.συν., 1999, 26⁵² Τσιφλικά, 2004).

Ο βαθμός στον οποίο οι εκπαιδευτικοί συνειδητοποιούν τις ανάγκες τους, προκύπτει από τη σύγκριση των πραγματικών αναγκών τους και της προσωπικής άποψής τους γι’ αυτές. Με βάση αυτή τη σύγκριση, οι ανάγκες διακρίνονται στις συνειδητές και ρητές, στις συνειδητές και μη ρητές και στις λανθάνουσες (Βεργίδης & Καραλής, 1999, 29⁵² Λευτεριώτου, 2005). Χρειάζεται επομένως οι εκπαιδευτικοί να συνειδητοποιήσουν τις μη ρητές και τις λανθάνουσες ανάγκες τους, να διερευνήσουν στη συνέχεια τις αιτίες από τις οποίες αυτές προέκυψαν και να αναζητήσουν τρόπους να τις καλύψουν ⁵².

52. Αντιμετώπιση παραβατικής συμπεριφοράς στο σημερινό σχολείο. Εμπειρική έρευνα σε σχολεία Προτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Ιωαννίνων. Ζάρρα-Φλούδα Μαρία. Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης. Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Κωνσταντίνου Χαράλαμπος, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Παραβατικότητα και μαθητές

Σύμφωνα με το σκεπτικό του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 2007, η παραβατική συμπεριφορά των ανηλίκων ενέχει πολύ μεγαλύτερους κινδύνους σε σχέση με αυτή των ενηλίκων καθώς πλήττει ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο τμήμα του πληθυσμού, που βρίσκεται στο στάδιο της διαμόρφωσης της προσωπικότητάς του, εκθέτοντας τους ανηλίκους από πολύ νωρίς στον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού και του στιγματισμού. Σύμφωνα μάλιστα με εθνικές, ευρωπαϊκές, αλλά και διεθνείς μελέτες, το φαινόμενο της παραβατικότητας ανηλίκων παρουσιάζει, τις δύο τελευταίες δεκαετίες σημαντική αύξηση⁵².

Είναι γνωστό ότι οι μαθητές έρχονται σε ένα σχολείο αυταρχικό, παραμένουν εκεί αρκετές ώρες και αφού σχολάσουν συνεχίζουν στα φροντιστήρια ελπίζοντας ότι θα γράψουν καλά στις εξετάσεις. Αυτή η ασφυκτική σχολική ζωή και ο παθητικός ρόλος των μαθητών, προλειαίνουν το έδαφος για παραβατική συμπεριφορά (Καλογρίδη, 1995⁵ Κολοκυθά, 2007⁵ Κυριάκου, 2007⁵ Γότσικα, 2006). Ακόμα και η σιωπή ενός μαθητή ή η άρνησή του να μετέχει στη μαθησιακή διαδικασία δεν είναι απολύτως σεβαστή ακόμα κι αν αυτή η στάση οφείλεται σε αίσθημα ανασφάλειας (Κιουρτσής, 2006, 10). Είναι επίσης γεγονός ότι οι τιμωρίες μέσα στην τάξη είναι πολύ περισσότερες από τους επαίνους, κάτι που αποτελεί έναν επιπλέον σημαντικό παράγοντα παραβατικότητας. Αλλά και η παρέα μπορεί να είναι προβληματική και να αναπτύσσει μια ιδιόρρυθμη ή και παραβατική υποκουλτούρα, η οποία ανάγεται, συνήθως, σε προβλήματα σχέσεων του μαθητή με την οικογένεια και το σχολείο του (Farrington, 2002, 678⁵ Κουράκης, 2003)⁵².

Γενικά όμως η λύση ενός σχολικού προβλήματος έχει στον πυρήνα της την κατανόηση ότι πρόκειται για πολιτική διαδικασία και επομένως δε μπορεί να περιορίζεται στο προσωπικό βουλευτικό πλαίσιο των εκπαιδευτικών (Κιουρτσής, 2007)⁵².

Οι αλλαγές στις στάσεις και συμπεριφορές των μαθητών συσχετίζονται με τις αλλαγές στο χώρο, στους ανθρώπους και στις διαδικασίες της σχολικής μονάδας⁵².

Σήμερα, στα Ελληνικά σχολεία, οι παραβάσεις των γραπτών και άγραφων κανόνων από τους μαθητές αποτελούν ένα πρόβλημα όχι τόσο σημαντικό. Επειδή όμως φαίνεται ότι χρόνο με το χρόνο οι παραβάσεις θα αυξάνονται, γι' αυτό θα πρέπει να δραστηριοποιηθούν το σχολείο, η τοπική κοινωνία και το Υπουργείο. Οι εκπαιδευτικοί από την πλευρά τους δέχονται ότι οφείλουν να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους και να εμπλακούν ενεργά σε ενέργειες σχετικά με την πρόληψη της παραβατικότητας. Περιμένουν όμως από την ηγεσία τους ένα "όραμα" για ένα σχολείο διαφορετικό, το οποίο δεν θα προβάλλει ως μοναδικό στόχο του την εισαγωγή των μαθητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αλλά θα σέβεται την ανάγκη των μαθητών για αυτοεκπλήρωση⁵².

Οι ανάγκες των εκπαιδευτικών που αναδύθηκαν, σχετικά με την πρόληψη της παραβατικότητας σχετίζονται με την ενίσχυση του παιδαγωγικού τους ρόλου και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους. Ενώ οι ανάγκες του σχολείου αναφέρονται: (α) στη μείωση του χάσματος σχολείου-οικογένειας, (β) στη δημοκρατική οργάνωση και διοίκηση του σχολείου και (γ) στην υποστήριξη του σχολείου από ειδικούς της ψυχικής υγείας⁵².

4.4 Μέτρα για την αντιμετώπιση της μαθητικής παραβατικότητας

Σήμερα στις περισσότερες ευρωπαϊκές κοινωνίες υπάρχει μια προοδευτική αύξηση της παραβατικότητας των ανηλίκων, κάτι που επιβεβαιώνεται από εθνικά στατιστικά στοιχεία, διεθνείς έρευνες και μελέτες, ο Δημοκρατικός Συναγερμός (είναι κόμμα το οποίο ιδρύθηκε στις 4 Ιουλίου 1976 από αξιωματούχους, στελέχη και μέλη του Ενιαίου Κόμματος, της Προοδευτικής Παράταξης και άλλους πολιτικούς παράγοντες, με πρωτοβουλία του πρώην Προέδρου της Βουλής και τέως Προέδρου της Δημοκρατίας Γλαύκου Κληρίδη. Πρόεδρος του κόμματος ήταν ο Γλαύκος Κληρίδης από την ίδρυσή του μέχρι το 1993 που εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας) και προτείνει τα ακόλουθα δέκα μέτρα⁵³:

1. Δημιουργία και λειτουργία μόνιμου Παρατηρητηρίου Ασφάλειας για τα σχολεία, με την συνδρομή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να αναλύονται και να

καταγράφονται τα επίπεδα παραβατικότητας πάνω σε επιστημονική βάση, αλλά και να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται ⁵³.

2. Τροποποίηση των κανονισμών μέσης εκπαίδευσης που αφορούν στη μαθητική παραβατικότητα ⁵³.

3. Ενδυνάμωση και περαιτέρω στελέχωση των Σχολών Γονέων σε συνεχή βάση και σε τοπικό επίπεδο, ώστε οι γονείς να επιμορφώνονται σε θέματα ψυχολογίας, παιδαγωγικών μεθόδων, κοινωνιολογίας και παραβατικής συμπεριφοράς ⁵³.

4. Ενίσχυση και αναβάθμιση των υπηρεσιών Συμβουλευτικής Αγωγής και Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας ⁵³.

5. Στήριξη των αλλόγλωσσων μαθητών ή μαθητριών και των μαθητών ή μαθητριών με μαθησιακές δυσκολίες ⁵³.

6. Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών, σε ότι αφορά θέματα αντιμετώπισης της μαθητικής συμπεριφοράς και παραβατικότητας στις σύγχρονες διδακτικές μεθόδους, αλλά και στη βελτίωση της επικοινωνίας ⁵³.

7. Μείωση των μαθητών ανά σχολείο και ανά τάξη και την δημιουργία ειδικά διαμορφωμένων χώρων κοινωνικοποίησης των μαθητών ⁵³.

8. Συνεχής παρακολούθηση του Ευρωπαϊκού χώρου στα θέματα που αφορούν την μαθητική παραβατικότητα, ώστε να αντλήσουμε από την εμπειρία άλλων χωρών και να είμαστε συνεχώς ενήμεροι για νέα μέτρα και εφαρμογές ⁵³.

9. Φύλαξη των σχολικών χώρων και ενίσχυση της ασφάλειας τους ⁵³.

10. Η παραβατικότητα εκτρέφεται και από την ίδια την αρχιτεκτονική των σχολικών μας κτιρίων. Δεν πρέπει να συνεχίσουμε να κτίζουμε σχολεία χωρίς καφετέριες, παιδότοπους και συστήματα κλιματισμού. Πώς αναμένουμε να κοινωνικοποιηθεί ομαλά ένα παιδί, όταν φεύγει από το οικογενειακό περιβάλλον και καταλήγει σε ένα σχολικό περιβάλλον χωρίς υποδομές ⁵³.

Τέλος, «η μαθητική παραβατικότητα μας αφορά και μας επηρεάζει όλους». Και «Οφείλουμε να εργαστούμε όλοι μαζί οι πολίτες προς αυτή την κατεύθυνση για το καλό των παιδιών μας. Το μήνυμα που επικρατεί σήμερα στην Ε.Ε είναι: «Τα «κακά» παιδιά είναι συνήθως και «θλιμμένα» παιδιά. Οφείλουμε να επιστρέψουμε το χαμόγελο στα χείλη τους!»⁵³

4.5 Συνεργασία με τον Ο.ΚΑ.ΝΑ (Οργανισμό Καταπολέμησης Ναρκωτικών) και με την πρόνοια

Ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) ιδρύθηκε με το Νόμο 2161/93 που ψηφίστηκε από το σύνολο του Κοινοβουλευτικού Σώματος και η λειτουργία του ξεκίνησε το 1995. Είναι ένα αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που τελεί υπό την εποπτεία του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Τα Κέντρα πρόληψης κατά των ναρκωτικών είναι τοπικές υπηρεσίες που ανήκουν κυρίως στους δήμους και τις νομαρχίες και δημιουργήθηκαν προκειμένου να καλύψουν ένα τεράστιο κενό που υπήρχε στη χώρα μας στο χώρο πρόληψης της χρήσης ουσιών και έχουν τέσσερις βασικούς στόχους⁵⁴:

- ✓ Ο πρώτος στόχος είναι η πρόληψη,
- ✓ Ο δεύτερος είναι η θεραπεία των χρηστών,
- ✓ Ο τρίτος είναι η επανένταξη των χρηστών στην κοινωνία, η οποία γίνεται μετά από εκπαίδευση και προσανατολισμό που έχει αναλάβει να κάνει ο ΟΚΑΝΑ.
- ✓ Και ο τέταρτος είναι η μελέτη του προβλήματος των ουσιοεξαρτήσεων σε εθνικό επίπεδο, την παροχή έγκυρων και εμπειριστατωμένων πληροφοριών και την ευαισθητοποίηση του κοινού⁵⁴.

Δυστυχώς η χρήση των ναρκωτικών γίνεται πλέον από πολύ μικρή ηλικία, "χτυπάει" κυρίως τους εφήβους γι' αυτό και σημαντικότερο σημείο της στρατηγικής του ΟΚΑΝΑ η πρόληψη. Αυτή γίνεται κεντρικά από τον ΟΚΑΝΑ, αλλά και περιφερειακά σε όλη τη χώρα μέσα από 72 κέντρα πρόληψης, τα οποία έχουν ιδρυθεί και οργανωθεί σε συνεργασία του ΟΚΑΝΑ με την Τοπική Αυτοδιοίκηση»⁵⁴.

Ο ΟΚΑΝΑ από την ίδρυσή του έως σήμερα, επιδιώκει να ανταποκριθεί στο διττό του ρόλο ως εθνικού συντονιστικού φορέα και ως φορέα ανάπτυξης υπηρεσιών και

προγραμμάτων πρόληψης, θεραπείας και επανένταξης. Για την χάραξη και το συντονισμό της εθνικής πολιτικής για τα ναρκωτικά, ο ΟΚΑΝΑ συνεργάζεται με φορείς της χώρας (συναρμόδια υπουργεία, θεραπευτικά προγράμματα, τοπική αυτοδιοίκηση, πανεπιστημιακά ιδρύματα, κ.ά.) καθώς και με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς (Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας EMCDDA, Ομάδα Ρομπίνου του Συμβουλίου της Ευρώπης, Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, κ.ά.), ενώ για την μελέτη του προβλήματος των ναρκωτικών σε εθνικό επίπεδο, συνεργάζεται στενά με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία (ΕΚΤΕΠΝ) ⁵⁴.

Υπάρχει συνεργασία του ΟΚΑΝΑ με τους παραπάνω φορείς οι οποίοι βοηθούν τους χρήστες ουσιών να απεξαρτηθούν. Υπάρχει ένα δίκτυο άμεσης συνεργασίας σε πολύ καλό κλίμα και πνεύμα ⁵⁴.

4.6 Συμπέρασμα Κεφαλαίου

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι:

Για την αντιμετώπιση ή την πρόληψη της παραβατικότητας θα πρέπει να υπάρχει πλήρης και εποικοδομητική συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία Δημοτικής Αστυνομίας - Ελληνικής Αστυνομίας, Πρόνοιας, Ο.ΚΑ.ΝΑ, υπουργείων, θεραπευτικών προγραμμάτων, εκπαίδευσης για να αντιμετωπιστεί η Παραβατικότητα

⁵³. Απόσπασμα από άρθρο της Εφημερίδας «ΡΩΜΗΟΣΥΝΗΣ» Του Μ. Μιχαήλ

⁵⁴. Απόσπασμα από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.guide-online.gr/view.php?code=12282130103430>

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 5 "

Προτάσεις

5.1 Εισαγωγή

Σήμερα που ο μύθος της εγκληματικής προσωπικότητας του «γεννημένου» εγκληματία με προδιαθέσεις γεννητικά προκαθορισμένες, έχει πια καταρριφθεί, είναι πια ευρέως αποδεκτό ότι η παραβατική συμπεριφορά σχετίζεται άμεσα με τους όρους ζωής του ατόμου, είναι προϊόν του περιβάλλοντός του και «ατυχών» συγκυριών. Σε όλους μας, παραβάτες και μη, αλλά πολύ περισσότερο στους ανηλίκους, τους εκφραστές της δυναμικής μιας κοινωνίας, θα έπρεπε λοιπόν, να παρέχεται κάθε δυνατότητα, κάθε ευκαιρία για καλύτερευση αυτών των όρων ζωής, για επιλογή άλλου μέλλοντος από αυτό που το περιβάλλον τους προδιαγράφει. Παρ' όλα αυτά η πρακτική που το ελληνικό κράτος υιοθέτησε για την αντιμετώπιση της παραβατικότητας των ανηλίκων, που ολοένα και αυξάνεται, εκπορεύεται και σαφώς εξυπηρετεί την ιδεολογία της περιθωριοποίησης, του στιγματισμού και τελικά του εγκλεισμού των «κακών» προς «προστασία του κοινωνικού συνόλου»⁵⁵.

Η κοινωνική ένταξη των ανηλίκων παραβατών, η προετοιμασία τους για τον «έξω κόσμο» πραγματοποιείται κάτω από συνθήκες στέρησης ελευθερίας, μέσα σε ιδρυματικό περιβάλλον και με χρήση μέτρων περισσότερο κατασταλτικών παρά «αναμορφωτικών». Μέσα σ' ένα καθεστώς εγκλεισμού και κοινωνικής απομόνωσης που χαρακτηρίζεται κι απ' τη σχεδόν παντελή ανυπαρξία ερεθισμάτων, τα παιδιά αυτά καλούνται, παραμένοντας στο μικρό τους «γκέτο», να μάθουν να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της «αληθινής» ζωής, να αναπτύξουν τις καλύτερες πλευρές της προσωπικότητάς τους, να μορφωθούν να επανενταχθούν και να μας «εκπλήξουν»⁵⁶.

55. Απόσπασμα από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://boulaki.pblogs.gr/tags/parabatikotita-anilikon-gr.html>. Η ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ. Ημερομηνία Δημοσίευσης: Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 2008.

56. Πρόταση του Κοινωνιολόγου Τσώλη Δημήτρη του Δήμου Αγρινίου.

Για τους παραπάνω λόγους, θα πρέπει να υπάρχουν και οι αντίστοιχες προτάσεις σε θέματα που αφορούν την αντιμετώπιση της παραβατικότητας ή αλλιώς παραβατικής συμπεριφοράς από αρμόδια άτομα όπως είναι η Ελληνική Αστυνομία, οι γονείς, οι φοιτητές, το σχολικό περιβάλλον, οι Κοινωνιολόγοι, οι Ψυχολόγοι, οι Εκπαιδευτικοί, η τοπική κοινότητα κ.α⁵⁵.

5.2 Γονείς

Οι γονείς θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα διαπαιδαγώγησης με στόχο την ανάπτυξη και ενίσχυση των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Επίσης, θα πρέπει να βελτιωθεί η ενδοοικογενειακή επικοινωνία (δηλ. η επικοινωνία του γονέα με το παιδί).

Πιο συγκεκριμένα, οι **προτάσεις** των γονέων για την αντιμετώπιση – πρόληψη της παραβατικότητας είναι οι παρακάτω:

- Να υπάρχει καλύτερη ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα που αφορούν την ψυχική και σωματική ανάπτυξη του παιδιού.
- Να υπάρχει σχετική πληροφόρηση πάνω σε θέματα που αφορούν την εγκληματικότητα – παραβατικότητα.
- Η βελτίωση της επικοινωνίας ανάμεσα στον γονέα και το παιδί.
- Να υπάρχει υποστήριξη από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον πάνω σε θέματα παραβατικότητας⁵⁵.

5.3 Κοινωνιολόγοι

Πρόταση Κοινωνιολόγου του Δήμου Αγρινίου

Η Παραβατικότητα είναι μια έννοια που στη συνείδηση του ατόμου είναι συνυφασμένη με την αστυνομία και την προσπάθεια καταστολής της. Πριν φτάσουμε στο σημείο να συζητάμε για μεθόδους καταστολής, πρέπει να αναζητήσουμε μεθόδους πρόληψης κάθε είδους παραβατικής συμπεριφοράς, ξεκινώντας μάλιστα

από τοπικό επίπεδο. Ο κάθε πολίτης πρέπει να αναλαμβάνει ενεργό ρόλο μέσω των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Παραβατικότητας.

Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας είναι εκείνα που εστιάζουν την δράση τους στην πρόληψη του εγκλήματος και της παραβατικότητας. Έχουν προληπτικό, συμβουλευτικό και ενημερωτικό χαρακτήρα. Ο ρόλος τους επικεντρώνεται στην μείωση των αισθημάτων του φόβου και της ανασφάλειας που αισθάνονται οι πολίτες από την μια και την μείωση ευκαιριών ευκαιριών για την ανάπτυξη των παραβατικών συμπεριφορών από την άλλη. Επίσης, οφείλουν να ευαισθητοποιούν τους πολίτες.

- Οι πολίτες πρέπει να έχουν επιλεγεί με βάση την ιδιότητά τους και να έχουν πλήρη γνώση του αντικειμένου.
- Πρέπει να υπάρχει διαρκή και συνεχή παρουσία των μελών του συμβουλίου στις συνεδριάσεις.
- Πρέπει να ακούνε και να λαμβάνουν υπόψη τους την γνώμη, τους φόβους και τους προβληματισμούς των πολιτών. Έτσι θα εξασφαλιστεί σε μεγάλο βαθμό η εύρυθμη λειτουργία των συμβουλίων.
- Οφείλουν από την πλευρά τους οι πολίτες να στηρίζουν την προσπάθεια των τοπικών συμβουλίων παραβατικότητας.

Παρ' όλες τις προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια στην κοινή συνάντηση εργασίας της επιτροπής κοινωνικής πολιτικής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) με τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου του Υ.Δ.Τ. τον Ιανουάριο του 2006, κοινή διαπίστωση αποτέλεσε το γεγονός ότι όσα Τοπικά Συμβούλια έχουν συσταθεί στους Ο.Τ.Α. βρίσκονται σε υπολειτουργία και για τον λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητο μια ολοκληρωμένη παρεμβατική πολιτική, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- ❖ Την χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων των Τοπικών Συμβουλίων από το υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Πρόγραμμα Θησέας).

- ❖ Την κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας τους με σαφή προσανατολισμό και με μεθοδολογικά πρότυπα.
- ❖ Την διαρκή επιστημονική στήριξη των Τοπικών Συμβουλίων.
- ❖ Την ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΚΕ, αμέσως μετά την συνάντηση εργασίας, ανέθεσε στην επιτροπή κοινωνικής πολιτικής την διερεύνηση για σύναψη προγραμματικής σύμβασης με Πανεπιστημιακό ή άλλο φορέα, για τον σχεδιασμό και την οργάνωση των απαιτούμενων δράσεων, ώστε να είναι αποτελεσματική η λειτουργία τους⁵⁶.

5.4 Εκπαιδευτικοί

Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, οι προτάσεις είναι οι παρακάτω:

- Θα πρέπει να παρέχεται εκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση σε θέματα αγωγής υγείας, ανάπτυξης ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων, διαχείρισης συγκρούσεων, λειτουργίας ομάδων, ψυχολογίας του εφήβου. Η εκπαίδευση και η επιμόρφωση να εφαρμόζεται με σεβασμό στις αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Να χρησιμοποιούνται μαθητοκεντρικές μέθοδοι διδασκαλίας. Στη σχολική αίθουσα το διαφορετικό να είναι αποδεκτό ιδιαίτερα σε θέματα κοινωνικής προέλευσης, εθνικής καταγωγής και ατομικών ιδιαιτεροτήτων⁵⁷.
- Να διασφαλίζεται η έγκαιρη και επαρκής στελέχωση των σχολικών μονάδων από εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτυγχάνεται η βέλτιστη λειτουργικότητά τους από την αρχή της σχολικής χρονιάς.
- Να ενισχυθούν οι διαδικασίες επικοινωνίας και συμμετοχικής – βιωματικής μάθησης τόσο στην Α/θμια όσο και στην Β/θμια εκπαίδευση, ιδιαίτερα σε θέματα διαπροσωπικών σχέσεων και δικαιωμάτων του παιδιού.
- Να θεσμοθετηθούν οι διαδικασίες ουσιαστικής ακρόασης των απόψεων των μαθητών στα θέματα που τους αφορούν. Ειδικότερα, να ενισχυθεί ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων με ενημερωτικές και εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που

απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς και να προωθείται διαρκώς η συμμετοχή των μαθητών στην προάσπιση της ποιότητας της σχολικής ζωής.

□ Να λειτουργήσουν και να στελεχωθούν κατάλληλα οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί σε όλη τη χώρα. Να μελετηθεί και να προωθηθεί σε εφαρμογή η σταδιακή ένταξη ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών στις εκπαιδευτικές μονάδες, με στόχο την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων, επικοινωνία με τις οικογένειες που χρειάζονται στήριξη, πρόληψη της σχολικής διαρροής, κλπ ⁵⁷.

□ Να υπάρξει επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και καθοδήγησή τους για την αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων που εκδηλώνονται στο χώρο του σχολείου. Ειδικότερα, απαιτούνται δράσεις επιμόρφωσης ως προς την εφαρμογή των προβλέψεων του νόμου κατά της ενοδοικογενειακής βίας (3500/06) όπως και για όλα τα θέματα που αφορούν την προστασία του παιδιού από κακοποίηση και παραμέληση.

□ Να ενισχυθούν και επεκταθούν τα προγράμματα Αγωγής Υγείας και γενικότερα οι δραστηριότητες που αποσκοπούν στην προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας των μαθητών. Έμφαση είναι σκόπιμο να δοθεί σε προγράμματα πρόληψης της σχολικής βίας, που θα προάγουν τις ειρηνικές σχέσεις και θα ενισχύουν την συμμετοχή των μαθητών στην συμφωνία και προάσπιση κανόνων στις σχολικές μονάδες.

□ Να διασφαλισθεί η ένταξη και παραμονή στην εκπαίδευση όλων ανεξαιρέτως των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με επαρκή υποστηρικτικά μέτρα για την ισότιμη συμμετοχή τους. Ειδικότερα, να διατεθούν επαρκείς πόροι για την εφαρμογή των προβλέψεων της νομοθεσίας (π.χ. παράλληλη στήριξη, ίδρυση τμημάτων ένταξης, εκπαίδευση κατ' οίκον) ανάλογα με τις προτάσεις των αρμοδίων Κέντρων.

□ Να μελετηθεί και προβλεφθεί μέθοδος αξιολόγησης της εκπαιδευτικής απόδοσης όλων των μαθητών με νοητική ανεπάρκεια/ανωριμότητα ή αναπτυξιακές διαταραχές, ώστε να αποφεύγεται η πρόωρη σχολική διαρροή τους ⁵⁷.

⁵⁷ Άρθρο από την διεύθυνση: <http://blogs.sch.gr>. Διερεύνηση των αναγκών των σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με την πρόληψη της παραβατικότητας, Συνέδριο Εταιρείας Επιστημών Αγωγής Δράμας 17-19 Οκτωβρίου 2008. Κωνσταντίνος Κιουρτσής, Βιολόγος, MSc στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Υπεύθυνος Αγωγής Υγείας στη Διεύθυνση Δ/θμιας Εκπ/σης Ν. Πέλλας. ⁵⁸ Απόσπασμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://parameythia.pblogs.gr/2008/04/bovvh-poreia-diataraxias-foithinw-rethymno.htm>, για περισσότερες πληροφορίες. ⁵⁹ Απόσπασμα άρθρου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.elesme.gr/elesme.gr/periodika/130/130_02.htm

5.5 Φοιτητές

Από την πλευρά τους οι φοιτητές διατυπώνουν τις παρακάτω **προτάσεις**:

- Να υπάρχει περισσότερη αστυνόμευση σε στρατηγικά σημεία της πόλης και περισσότερες περιπολίες πεζών αστυνομικών.
- Να υπάρχει επαρκής φωτισμός σε όλους τους δρόμους και τα στενά της πόλης.
- Άμεση σύγκλιση ανοιχτού Νομαρχιακού Συμβουλίου με συμμετοχή της ΕΛ.ΑΣ, του δημοτικού συμβουλίου, των πρυτανικών αρχών, των φοιτητών και των λοιπών τοπικών φορέων.
- Διενέργεια ενημερωτικής εκστρατείας με τη συμμετοχή όλων των φορέων πάνω στα ζητήματα της εγκληματικότητας.
- Διαφύλαξη του κύρους της πανεπιστημιακής κοινότητας με κάθε τρόπο ⁵⁸.

5.6 Αστυνομικοί

Ο τομέας λοιπόν της πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας, στον οποίο και διεθνώς δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα, είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο, που από μόνη της η Αστυνομία ελάχιστα πράγματα είναι σε θέση να συνεισφέρει. Εδώ η Αστυνομία είναι που έχει απόλυτη ανάγκη την συνεργασία με όλους τους φορείς προστασίας του παιδιού αλλά και με ευαισθητοποιημένους συλλόγους και ιδιώτες, όπως επίσης και με την τοπική αυτοδιοίκηση ⁵⁹.

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της πρόληψης είναι εξαιρετικά σημαντικός για το λόγο ότι σε συνεργασία με την Αστυνομία, μπορεί να κινητοποιήσει τους πολίτες προς το σκοπό αυτό.

Από την πλευρά της η Αστυνομία στον τομέα της πρόληψης, λειτουργεί εξειδικευμένες Υπηρεσίες ανηλίκων, ενεργεί τακτικούς ελέγχους σε χώρους όπου συχνάζουν ανήλικοι και ιδιαίτερα σε χώρους όπου η παραμονή τους είναι απαγορευμένη από το νόμο, όπως είναι αίθουσες ηλεκτρονικών παιχνιδιών, κέντρα όπου απαγορεύεται από το νόμο η χορήγηση οινοπνευματωδών ποτών σε ανηλίκους. Από τους χώρους αυτούς γίνονται προσαγωγές ανηλίκων, όπου καλούνται και οι

γονείς τους, οι οποίοι ενημερώνονται σχετικά, στους δε ανηλίκους απευθύνονται συστάσεις⁵⁹.

Αντίθετα στους ιδιοκτήτες και υπεύθυνους των προαναφερομένων καταστημάτων, όταν διαπιστώνεται από αυτούς διάπραξη αξιόποινης πράξης, συλλαμβάνονται και εφαρμόζονται σε βάρος τους διοικητικά μέτρα. Παράλληλα η Αστυνομία έχει θέσει σε προγράμματα εφαρμογής και άλλες δραστηριότητες, όπως είναι η συνεργασία με σχολεία, συλλόγους γονέων και κηδεμόνων κ.λ.π. για την ενημέρωση σε θέματα όχι μόνο παραβατικότητας, αλλά και ναρκωτικών, αλκοολισμού, κακοποίησης κ.λ.π. ενώ οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της επαιτείας των ανηλίκων στα φανάρια, σε συνεργασία με άλλους φορείς, όπως είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας (Ε.Ο.Π.) είχαν το θετικό αποτέλεσμα της σχεδόν εξάλειψης αυτού του φαινομένου⁵⁹.

Οι προσπάθειες της Αστυνομίας επικεντρώνονται κυρίως στην εξάρθρωση σπειρών εκμεταλλευτών ανηλίκων, συχνότερα αλλοδαπών, οι οποίες φέρνουν τους ανηλίκους για τους σκοπούς αυτούς.

Η χώρα μας μετέχει στις τακτικές συναντήσεις της Μόνιμης Εργασίας της INTERPOL με θέματα προστασίας ανηλίκων, από τις οποίες αποκομίζει σημαντική εμπειρία από τον τρόπο αντιμετώπισης των θεμάτων αυτών σε διεθνές επίπεδο. Θέματα όπως της υπερεδαφικής αρμοδιότητας, των εξαφανίσεων ανηλίκων, της διακίνησης ανηλίκων, της παιδοφιλίας και πορνογραφίας, τίθενται επί τάπητος και αναζητούνται λύσεις μέσω της διεθνούς εμπειρίας. Σκοπός, είναι μια ευρύτερη καμπάνια ενημέρωσης πρώτα από όλα των ίδιων των αστυνομικών και στη συνέχεια του κοινωνικού συνόλου σε τέτοια θέματα, καθώς και τη δημιουργία κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στην Αστυνομία και τον πολίτη⁵⁹.

Είναι απαραίτητο να μεταδώσουμε μια θετική εικόνα στα προγράμματα της πρόληψης τα οποία θα στοχεύουν σε ειδικές ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως είναι τα παιδιά που ζουν στους δρόμους και τα παιδιά με αναπηρίες. Ουσιαστικά, η κοινωνία προστατεύεται καλύτερα με την επανένταξη του νέου παρά με τη τιμωρία του. Ο νέος που θα ενταχθεί στο έγκλημα αποτελεί χτύπημα στη ρίζα της κοινωνίας, στο ίδιο της το μέλλον⁵⁹.

Οι προτάσεις της **Ελληνικής Αστυνομίας** για την αντιμετώπιση της Παραβατικότητας είναι:

- Η αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος
- Η καταπολέμηση των Ναρκωτικών
- Η αντιμετώπιση της Μικροεγκληματικότητας
- Η Οδική ασφάλεια
- Η καταπολέμηση της Εμπορίας ανθρώπων, με σκοπό την σεξουαλική και οικονομική τους εκμετάλλευση (trafficking).
- Η αντιμετώπιση της Παράνομης μετανάστευσης
- Η ποιότητα ζωής των πολιτών
- Η Επικοινωνιακή πολιτική
- Η προστασία των ανηλίκων
- Η εκτέλεση των καταδικαστικών αποφάσεων
- Οι κατασχέσεις πυροβόλων όπλων, πυρομαχικών υλών και έλεγχοι τήρησης όρων ασφαλείας στη νόμιμη διακίνηση και φύλαξη τους ⁵⁹.

5.7 Προτάσεις επιμελητών ανηλίκων για την πρόληψη παραβατικής συμπεριφοράς

Οι **προτάσεις** επιμελητών ανηλίκων είναι οι παρακάτω:

- 1) Δημιουργία Κ.Ο.Κ. μια ώρα μάθημα στα σχολεία και δεν δίνει κίνητρο η μη χρηματοδότηση του θεσμού.
- 2) Να δίνεται προτεραιότητα στην ενημέρωση για τα εγκλήματα Ποινικού Κώδικα και για τα Ναρκωτικά.

- 3) Να υπάρχει πρόληψη της παραβατικής συμπεριφοράς των ανηλίκων από 8-18 ετών, διότι ο εγκληματίας δεν γεννιέται αλλά γίνεται.
- 4) Να υπάρχει αρκετή ενημέρωση από την οικογένεια, το σχολείο, το κοινωνικό περιβάλλον.
- 5) Η φυλακή δεν είναι ο καλύτερος τρόπος επιμόρφωσης καθώς και τα γηροκομεία.
- 6) Ο τρόπος σωφρονισμού που θα προτείναμε είναι η άμισθη κοινωνική εργασία ⁶⁰.

5.8 Άμεση λειτουργία των Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο Αργινίου

Στο Δήμο Αργινίου και γενικά στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας δεν έχουν ιδρυθεί ακόμα Τ.Σ.Π.Π. Αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κοινωνία του Δήμου Αργινίου. Ο κύριος λόγος που δεν έχουν συσταθεί ακόμα Τ.Σ.Π.Π. είναι η δύσκολη χρηματοδότησή τους από τους Ο.Τ.Α. γι' αυτό δεν είναι εφικτή και η δημιουργία τους. Για να γίνει κάτι τέτοιο ο Δήμος πιστεύει πως πρέπει να υπολογίζεται ένα ποσό στον προϋπολογισμό του Δήμου. Θα πρέπει όμως να υπάρξει πρόθεση και άμεση λειτουργία από όλα τα αρμόδια όργανα του Δήμου στην ανάπτυξη ενός τέτοιου τοπικού συμβουλίου ⁶¹. Παρακάτω παρατίθενται κάποιες αρμοδιότητες για να ξεκινήσει η λειτουργία ενός Τ.Σ.Π.Π:

- ✓ Θα πρέπει να υπάρχει αρμόδιος αντιδήμαρχος για θέματα παραβατικότητας σε προγράμματα ΟΑΕΔ.
- ✓ Ο αρμόδιος αντιδήμαρχος θα πρέπει να ορίσει το Διοικητικό Συμβούλιο.
- ✓ Θα πρέπει να οριστούν 5-7 άτομα, από τα οποία τα 3 άτομα θα είναι Δημοτικοί Σύμβουλοι. Έπειτα θα πρέπει να οριστούν: ένας σχολικός Εκπαιδευτικός, ένας εγκληματολόγος και ένας κοινωνικός λειτουργός.
- ✓ Στο Τ.Σ.Π.Π. θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία με την αστυνομία και με κοινωνικούς φορείς, επίσης θα πρέπει να υπάρχει άμεση συνεργασία με δικαστικό λειτουργό και εισαγγελέα ⁶¹.

⁶⁰. Απόσπασμα Βασιλική ΙΩΑΝΝΙΔΗ Η πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα. Το τέλος της ιδρυματοποίησης: Μία άλλη πρόταση με προσανατολισμό την προαγωγή της υγείας των ανηλίκων παραβατών

⁶¹. Αποψη του διευθυντή διοικητικών υπηρεσιών κ. Τσουράπη Γεωργίου για την άμεση λειτουργία των Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο Αργινίου.

⁶². Απόσπασμα άρθρου στην διεύθυνση: <http://blogs.sch.gr/azogvz/>

Οι **παράγοντες** για τους οποίους δεν έχει συσταθεί ακόμα το Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο Αγρινίου είναι οι εξής:

- Η κοινωνία του Δήμου Αγρινίου δεν είναι ακόμα έτοιμη να δεχθεί το Τ.Σ.Π.Π. αλλά έχει δυνατότητες.
- Η στήριξη της κεντρικής εξουσίας για το Δήμο μας είναι ανύπαρκτη και δεν υπάρχει μέχρι στιγμής πρωτοβουλία από μέρους τους.
- Η ανάπτυξη στον Νομό μας μειώνεται σταδιακά.
- Επίσης, δεν υπάρχει ακόμα η χρηματοδότηση από τους Ο.Τ.Α. για την ίδρυση ενός Τ.Σ.Π.Π ⁶¹.

5.9 Άλλες προτάσεις

Για την τοπική κοινότητα:

Ενίσχυση των σχολών γονέων για την υποβοήθηση των γονέων και την ενίσχυση της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας. Εμπλοκή των υπηρεσιών ψυχικής υγείας με τη σταδιακή ενσωμάτωση στη σχολική μονάδα, ειδικά καταρτισμένων σχολικών ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών ⁶².

Για τη σχολική μονάδα:

Πρέπει να βελτιωθεί το ψυχοκοινωνικό κλίμα του σχολείου. Ειδικότερα, να συμφωνηθεί ένα κοινά αποδεκτό πλαίσιο λειτουργίας με παιδαγωγική χρήση του συστήματος ποινών/αμοιβών, να παρέχεται σταθερή συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Επίσης, να δημιουργηθεί σε κάθε σχολική μονάδα αίθουσα δημιουργικής απασχόλησης για συναντήσεις μεταξύ καθηγητών και μαθητών, οι μαθητές να εμπλακούν ενεργά σε θέματα αισθητικής και λειτουργικότητας των σχολικών χώρων και να ενισχυθούν οι “αδύναμοι” και οι υπότροποι μαθητές ⁶².

Πρόταση Σύστασης Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο Θέρμου

Ο Δήμος Θέρμου ύστερα από την παραλαβή εγγράφου από το κεντρικό συμβούλιο πρόληψης παραβατικότητας στις 23/12/2008 με θέμα «Σύσταση και λειτουργία των Τ.Σ.Π.Π.», το περιέλαβε στα θέματα τα οποία θα συζητούνταν στο συμβούλιο του Δ.Σ Θέρμου το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 30/01/2009.

Ο πρόεδρος του Δ.Σ έχοντας μια σχετική ενημέρωση για τον θεσμό αυτό κάλεσε στην συζήτηση εκπαιδευτικούς και μέλη του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, ώστε να ενημερωθούν και να καταθέσουν τις προτάσεις τους, ωστόσο τα κάλεσμα αυτό δεν είχε την απαιτούμενη προσέλευση ⁶³.

Για το λόγο αυτό και για το ότι και τα ίδια τα μέλη του Δ.Σ δεν είχαν την επαρκή πληροφόρηση αποφάσισαν όπως είδαμε σύμφωνα με την υπ' αριθμόν απόφαση 38/2009 να ξανατεθεί σαν θέμα συζήτησης ώστε πριν από αυτό να υπάρξει καλύτερη ενημέρωση και οργάνωση ώστε η απόφαση που θα παρθεί να είναι η σωστότερη για την τοπική κοινωνία ⁶³.

Παράγοντες που συμβάλλουν στη μη δημιουργία των Τ.Σ.Π.Π.

Ύστερα από συνομιλία που είχαμε με τον πρόεδρο του Δ.Σ (Δημοτικού Συμβουλίου) οι πιθανοί παράγοντες που επηρεάζουν την μη δημιουργία των συμβουλίων είναι η έλλειψη των απαιτούμενων ειδικοτήτων για την σύστασή τους (λόγο του ότι είναι ένας μικρός Δήμος και δεν διαθέτει αυτές τις ειδικότητες). Παρακάτω αναφέρουμε ποιοι είναι οι παράγοντες αυτοί ⁶⁴:

- Η χρηματοδότηση
- Η ελλιπής ενημέρωση για τον θεσμό
- Η μη ενεργοποίηση των πολιτών
- Η μη απαραίτητη συμμετοχή των ήδη υπάρχουσών ατόμων που θα ήταν κατάλληλα για μέλη.
- Η μη πρωτοβουλία το δήμου χωρίς παρότρυνση της Κ.Ε (Κεντρικής Εξουσίας).

63. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην διεύθυνση: <http://thermo-greece.blogspot.com>

Σαν ένα γενικό πόρισμα καταλήξαμε στο ότι σε μία μικρή κοινωνία όπως η κοινωνία του Θέρμου είναι δύσκολο να συσταθεί ένα τέτοιο συμβούλιο, διότι ο τόπος είναι μικρός και ο στιγματισμός μεγάλος. Επίσης, είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν τα άτομα τα οποία σέβεται το μεγαλύτερο ποσοστό της κοινωνίας μας να θελήσουν οικιοθελώς να αναλάβουν την ευθύνη προώθησης δραστηριοτήτων υπέρ της πρόληψης παραβατικότητας. Αν και είναι αρκετά δύσκολη η υλοποίηση του Τ.Σ.Π.Π ο πρόεδρος του Δ.Σ πιστεύει στην συγκεντρωτική προσπάθεια και στα αποτελέσματα που μπορεί αυτή να επιφέρει. Στην πιθανή δημιουργία του ένας ενδεικτικός συνδυασμός μελών θα ήταν: ένας δικηγόρος, ένας εκπαιδευτικός, ένας ιερέας, ένας ψυχολόγος και πιθανόν ένας αστυνομικός. Για το αν όμως η δημιουργία του θα ωφελήσει την τοπική κοινωνία θα πρέπει να μελετήσουμε και τις απαντήσεις των πολιτών του Δήμου ⁶⁴.

5.10 Προτάσεις της Χαρ. Ουσουλτζόγλου (αρχηγός της μειοψηφίας στο Δημοτικό Συμβούλιο της Βέροιας) για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίαιης συμπεριφοράς των νέων.

Συγκεκριμένα, οι προτάσεις της κας Ουσουλτζόγλου οι οποίες επρόκειτο να κατατεθούν από την παράταξή της προς συζήτηση στη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, είναι οι παρακάτω:

1. Να ζητηθεί η άμεση διάθεση από το αρμόδιο Υπουργείο στο Δήμο, παιδοψυχολόγων. Αυτοί, σε συνεργασία με την εκπαιδευτική Κοινότητα και τους Γονείς πρέπει να κάνουν μια πρώτη προσέγγιση στο ζήτημα.
2. Να γίνει έρευνα για το μέγεθος του προβλήματος πρόληψης της βίας στα σχολεία και σε χώρους όπου συχνάζουν παιδιά και νέοι.
3. Να επαναλειτουργήσει το Συμβουλευτικό Κέντρο για Γονείς-Εφήβους-Νέους που λειτουργούσε στη Βέροια από το 1993 και σταμάτησε το 2002 ⁶⁵.

64. Ομιλία με τον πρόεδρο του Δ.Σ (Δημοτικού Συμβουλίου) του Δήμου Θέρμου.

65. Οι προτάσεις της Χ. Ουσουλτζόγλου αναφέρονται στην διεύθυνση: <http://www.laosver.gr/news/local/6043.html>

Η επαναλειτουργία του για παροχή υπηρεσιών στους τομείς της πρόληψης, ενημέρωσης, συμβουλευτικής, ως κύριων ρόλων του αλλά και μια σειρά άλλων απαραίτητων δραστηριοτήτων που χρειάζεται πια η κάθε ελληνική ευρωπαϊκή πόλη.

4. Να υπογραφεί προγραμματική σύμβαση μεταξύ Δήμου και Υπουργείου Υγείας & Πρόνοιας για την απασχόληση ψυχολόγων με ευθύνη την παρακολούθηση των προβλημάτων παιδιών και οικογενειών. Με σκοπό την καταγραφή- κατηγοριοποίηση προβλημάτων και διατύπωση προτάσεων για αντιμετώπιση.

Εκκαθάρισε ότι το έργο της αστυνομίας και της δικαιοσύνης δεν πρέπει να επηρεάζεται από οποιοδήποτε άλλο παράγοντα, τόνισε όμως ότι καθήκον της τοπικής κοινωνίας είναι να ευαισθητοποιηθεί, να αντιδράσει και κάνοντας την αυτοκριτική της, να αναλάβει το μερίδιο της ευθύνης που αναλογεί σε κάθε αρμόδιο, ή πολίτη.

"Η Βέροια πρέπει και μπορεί να γίνει πόλη - πιλότος για την αντιμετώπιση της βίας". Δεν ζούμε στην πρωτεύουσα του εγκλήματος αλλά σε μια πόλη που μαθαίνει από τα πάθη της και τα αντιμετωπίζει όρθια.

Στην παρούσα φάση, περισσότερο παρά ποτέ, πρώτος ο Δήμος μας, πρέπει να αποδείξει ότι πιο πολύ από τα τεχνικά έργα και τη μίζερη διαχείριση της καθημερινότητας ή ό,τι άλλο σχετικό, αξίζουν οι θεσμοί κοινωνικής προστασίας που καλούμαστε να τους υπερασπιστούμε όλοι μαζί, υπεύθυνα, ενεργά και δυναμικά" τόνισε η κα Ουσουλιζόγλου ⁶⁵.

5.11 Προτάσεις από την Πρόνοια - παιδική προστασία του Συνηγόρου του Παιδιού

Οι προτάσεις της Πρόνοιας είναι οι εξής:

Να υπάρξει σχεδιασμός για την ανάπτυξη μιας οργανωμένης και αποτελεσματικής πολιτικής για την υποστήριξη της οικογένειας και την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση/παραμέληση, με ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού και νομοθετική κατοχύρωση των υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων

τους στον τομέα της παιδικής προστασίας. Απαραίτητη είναι η επαρκής στελέχωση των υπηρεσιών αυτών καθώς και η εξειδίκευση και κατάλληλη εκπαίδευση των λειτουργών τους .

□ Να υλοποιηθεί η πρόβλεψη του ν. 2447/1996 (άρθρο 49) για τη λειτουργία κοινωνικών υπηρεσιών στα Πρωτοδικεία της χώρας, και ειδικότερα να δημιουργηθούν κοινωνικές υπηρεσίες που να υποστηρίζουν το έργο των εισαγγελέων ανηλίκων και να αναλαμβάνουν τη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών και την υποστήριξη της εφαρμογής δικαστικών αποφάσεων σε θέματα οικογενειακού δικαίου, σε συνεργασία με τις άλλες κοινωνικές και ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες της κοινότητας.

□ Να εφαρμοσθεί η διάταξη του άρθρου 48 του ν. 2447/1996 για τα Οικογενειακά Δικαστήρια και να γίνεται εξειδίκευση και επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών που τοποθετούνται σε αυτά σε θέματα οικογένειας και ψυχολογίας ανηλίκων

□ Να δημιουργηθεί εθνικό κέντρο για την πρόληψη και καταπολέμηση της παιδικής κακοποίησης, το οποίο να συγκεντρώνει και να διαθέτει ερευνητικά στοιχεία, να εκπαιδεύει και να καθοδηγεί τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά σχετικά με την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή κακοποίησης.

□ Να αναληφθούν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κατά της παιδικής κακοποίησης και κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών.

□ Να ληφθούν μέτρα για την άμεση εφαρμογή των προβλέψεων του πρόσφατου νόμου 3625/2007 σχετικά με τις καταθέσεις ανηλίκων θυμάτων κατά της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, με το διορισμό πραγματογνωμόνων και τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων και να μελετηθεί η επέκταση των μέτρων αυτών και σε άλλες μορφές παιδικής κακοποίησης.

□ Να στελεχωθούν κατάλληλα όλα τα δημόσια ιδρύματα παιδικής προστασίας, ιδίως από το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό και να υπάρξει πρόβλεψη ώστε σε περίπτωση κένωσης θέσεών τους να γίνονται προσλήψεις με ταχείες διαδικασίες.

□ Να θεσπιστούν προδιαγραφές για όλες τις μονάδες φιλοξενίας και φροντίδας ανηλίκων και σύστημα πιστοποίησης αυτών. Ειδικότερα για τις μονάδες ιδιωτικού δικαίου να προβλέπεται τακτικός έλεγχος και επαρκής χρηματοδότηση.

□ Να ενισχυθεί η δημιουργία και λειτουργία μικρών ξενώνων φιλοξενίας με εξειδικευμένη στελέχωση και θεραπευτικό προσανατολισμό για παιδιά και εφήβους με ψυχικές διαταραχές ή άλλα κοινά χαρακτηριστικά που απαιτούν ειδική αντιμετώπιση (προσφυγιά, παραβατικότητα, χρήση ουσιών, ειδικές μορφές κακοποίησης, κλπ).

□ Να προωθηθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού της αναδοχής με την ενίσχυση των αρμοδίων υπηρεσιών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας με εξειδικευμένο προσωπικό και επαρκείς πόρους, προκειμένου να εφαρμοσθεί ένα επαρκές σύστημα επιλογής, εκπαίδευσης και υποστήριξης αναδοχών γονέων ⁶⁶.

5.12 Συμπέρασμα Κεφαλαίου

Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που προκύπτουν αναφέρονται και σε πολλά άλλα ζητήματα πέρα από αυτά που εξεταστήκαν παραπάνω, τα οποία μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικών ερευνών.

Θα σημειώσουμε δύο από αυτά: (α) Η ανάγκη άμεσης συμβουλευτικής υποστήριξης σε νέους που αρχίζουν να παρουσιάζουν σοβαρή παραβατική συμπεριφορά και (β) Η ανάπτυξη διασύνδεσης μεταξύ των δομών που σχετίζονται με τη πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας όπως είναι οι κοινωνικές υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η Αστυνομία, οι Δικαστικές υπηρεσίες ανηλίκων, τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας, τα Κέντρα Πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, κ.α.

⁶⁶ Θεσμικές προτάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού. Αθήνα. 12.3.2008.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 6^ο

Συμπέρασμα

6.1 Ερωτηματολόγιο Αγρινίου – Θέρμου

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ Τ.Σ.Π.Π ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ
ΘΕΡΜΟΥ

Ταυτότητα Δείγματος

Φύλο(σημειώστε με ×): Άνδρας Γυναίκα

Ηλικία (επιλέξτε με × την κατηγορία στην οποία ανήκετε):

Έως 20 ετών 20 - 40

40 – 60 60 & άνω

Απόφοιτος /η : Δημοτικού

Γυμνασίου

Λυκείου

Ανώτερης/Ανώτατης Σχολής

Επάγγελμα :

1. Γνωρίζετε τι είναι τα τοπικά συμβούλια πρόληψης παραβατικότητας?

Ναι Όχι

2. Υπάρχει Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο σας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

3. Πιστεύετε ότι συμβάλλει ή θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

4. Θα προτείνατε την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι

5. Αν μπορούσατε θα θέλατε να είστε μέλος ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι Ίσως

6. Γνωρίζετε αν στο Δήμο σας υπάρχει Δημοτική Αστυνομία?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

7. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

8. Πιστεύετε πώς ζείτε σε ένα ασφαλή Δήμο?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

9. Σε τι μέγεθος πιστεύετε ότι υπάρχει παραβατικότητα στο Δήμο σας?

Τεράστιο Μεγάλο Ελάχιστο Ανύπαρκτο

10. Που πιστεύετε ότι οφείλεται η ύπαρξη της Παραβατικότητας ?

Στην εκπαίδευση

Στην Ανεργία

Στο Ρατσισμό

Στον κοινωνικό αποκλεισμό

Άλλο

11. Ο Δήμος έχει ευθύνη για την ύπαρξη Παραβατικότητας ?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

12. Οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

13. Υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων στο Δήμο σας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

14. Οι Ο.Τ.Α έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

15. Πως πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας?

Με ενημέρωση Με έλεγχο

Με πρόληψη Με καταστολή

Με εκπαίδευση

Με άλλο τρόπο :.....

16. Πιστεύετε ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας θα φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

6.2 Τελικές Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Αγρινίου - Θέρμου

Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Θέρμου

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ Τ.Σ.Π.Π ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΡΜΟΥ

Ταυτότητα Δείγματος

Φύλο(σημειώστε με ×): Άνδρας Γυναίκα

Ηλικία (επιλέξτε με × την κατηγορία στην οποία ανήκετε):

Έως 20 ετών 20 - 40

40 - 60 60 & άνω

Απόφοιτος /η : Δημοτικού

Γυμνασίου

Λυκείου

Ανώτερης/Ανώτατης Σχολής

Επάγγελμα :

1. Γνωρίζετε τι είναι τα τοπικά συμβούλια πρόληψης παραβατικότητας?

Ναι Όχι

2. Υπάρχει Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο σας?

Ναι Όχι Δεν Ξέρω

3. Πιστεύετε ότι συμβάλλει ή θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

4. Θα προτείνατε την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι

5. Αν μπορούσατε θα θέλατε να είστε μέλος ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι Ίσως

6. Γνωρίζετε αν στο Δήμο σας υπάρχει Δημοτική Αστυνομία?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

7. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

8. Πιστεύετε πως ζείτε σε ένα ασφαλή Δήμο?

Ναι Όχι Ίσως

9. Σε τι μέγεθος πιστεύετε ότι υπάρχει παραβατικότητα στο Δήμο σας?

Τεράστιο Μεγάλο Ελάχιστο Ανύπαρκτο

10. Που πιστεύετε ότι οφείλεται η ύπαρξη της Παραβατικότητας ?

Στην εκπαίδευση

Στην Ανεργία

Στο Ρατσισμό

Στον κοινωνικό αποκλεισμό

Άλλο

11. Ο Δήμος έχει ευθύνη για την ύπαρξη Παραβατικότητας ?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

12. Οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

13. Υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων στο Δήμο σας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

14. Οι Ο.Τ.Α έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

15. Πως πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας?

Με ενημέρωση Με έλεγχο

Με πρόληψη Με καταστολή

Με εκπαίδευση

Με άλλο τρόπο :

16. Πιστεύετε ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας θα φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Αγρινίου

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ Τ.Σ.Π.Π ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

Ταυτότητα Δείγματος

Φύλο(σημειώστε με ×): Άνδρας Γυναίκα

Ηλικία (επιλέξτε με × την κατηγορία στην οποία ανήκετε):

Έως 20 ετών 20 - 40

40 - 60 60 & άνω

Απόφοιτος /η : Δημοτικού

Γυμνασίου

Λυκείου

Ανώτερης/Ανώτατης Σχολής

Επάγγελμα :.....

1. Γνωρίζετε τι είναι τα τοπικά συμβούλια πρόληψης παραβατικότητας?

Ναι Όχι

2. Υπάρχει Τ.Σ.Π.Π στο Δήμο σας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

3. Πιστεύετε ότι συμβάλλει ή θα συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

4. Θα προτείνατε την δημιουργία ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι

5. Αν μπορούσατε θα θέλατε να είστε μέλος ενός Τ.Σ.Π.Π ?

Ναι Όχι Ίσως

6. Γνωρίζετε αν στο Δήμο σας υπάρχει Δημοτική Αστυνομία?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

7. Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι Όχι Ίσως Δεν Ξέρω

8. Πιστεύετε πώς ζείτε σε ένα ασφαλή Δήμο?

Ναι Όχι Ίσως

9. Σε τι μέγεθος πιστεύετε ότι υπάρχει παραβατικότητα στο Δήμο σας?

Τεράστιο Μεγάλο Ελάχιστο Ανύπαρκτο

10. Που πιστεύετε ότι οφείλεται η ύπαρξη της Παραβατικότητας ?

Στην Εκπαίδευση

55 %

Στην Ανεργία

55 %

Στο Ρατσισμό

20 %

Στον κοινωνικό αποκλεισμό

10 %

Άλλο

15 %

11. Ο Δήμος έχει ευθύνη για την ύπαρξη Παραβατικότητας ?

Ναι 60 % Όχι 25 % Ίσως 10 % Δεν Ξέρω 5 %

12. Οι Ο.Τ.Α μπορούν να συντελέσουν στην πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι 45 % Όχι 30 % Ίσως 20 % Δεν Ξέρω 5 %

13. Υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων στο Δήμο σας?

Ναι 39 % Όχι 33 % Ίσως 6 % Δεν Ξέρω 22 %

14. Οι Ο.Τ.Α έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν στην αποτελεσματική πρόληψη της παραβατικότητας?

Ναι 36 % Όχι 20 % Ίσως 24 % Δεν Ξέρω 20 %

15. Πως πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας?

Με ενημέρωση	20 %	Με έλεγχο	14 %
Με πρόληψη	10 %	Με καταστολή	5 %
Με εκπαίδευση	25 %		
Με άλλο τρόπο :	5 %		

16. Πιστεύετε ότι η συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α και Αστυνομίας θα φέρει αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας?

Ναι 46 % Όχι 26 % Ίσως 20 % Δεν Ξέρω 8 %

6.3 Τελικό Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου Δήμου Θέρμου

Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει από τις παραπάνω Απαντήσεις Ερωτηματολογίου του Δήμου Θέρμου είναι το εξής:

Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν τι είναι τα Τ.Σ.Π.Π. Στον Δήμο Θέρμου δεν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π. οι κάτοικοι όμως του Θέρμου πιστεύουν πως αν υπήρχε Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο τους θα μπορούσε να συμβάλει στην μείωση της παραβατικότητας. Επίσης, οι περισσότεροι κάτοικοι θα θέλανε πολύ να είναι μέλη ενός Τ.Σ.Π.Π. Ένα άλλο επίσης, σημαντικό πρόβλημα είναι ότι οι περισσότεροι κάτοικοι δεν γνωρίζανε καν ότι υπάρχει Δημοτική Αστυνομία στο Δήμο τους και στην ερώτηση “αν μπορεί να συμβάλει στην μείωση της παραβατικότητας»” οι περισσότεροι απαντήσανε αρνητικά. Αυτό σημαίνει ότι οι περισσότεροι κάτοικοι δεν νιώθουν ασφάλεια στο Δήμο τους.

Από τα Διαγράμματα συμπεραίνουμε ότι η Παραβατικότητα είναι ελάχιστη. Επίσης, ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων πιστεύει ότι η παραβατικότητα οφείλεται στην αύξηση της ανεργίας και ότι ο Δήμος έχει την ευθύνη για αύξηση της παραβατικότητας. Οι κάτοικοι πιστεύουν πως, στην πρόληψη της παραβατικότητας

μπορούν να συντελέσουν οι Ο.Τ.Α. (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) αλλά ίσως να μην έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν σε κάτι τέτοιο.

Επίσης, από τα Διαγράμματα συμπεραίνουμε ότι στο Δήμο Θέρμου δεν υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων και οι περισσότεροι πιστεύουν ότι με την πρόληψη μπορεί να επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω ότι με βάση τα Διαγράμματα προκύπτει ακόμη ένα συμπέρασμα: οι περισσότεροι από τους κατοίκους πιστεύουν ότι αν υπάρχει άμεση συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α. και Αστυνομίας θα φέρουν καλύτερα αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας.

6.4 Τελικό Συμπέρασμα Ερωτηματολογίου Δήμου Αγρινίου

Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει από τις παραπάνω Απαντήσεις Ερωτηματολογίου του Δήμου Αγρινίου είναι το εξής:

Οι περισσότεροι άνθρωποι και εδώ όπως και στον Δήμο Θέρμου δεν γνωρίζουν τι είναι τα Τ.Σ.Π.Π. Στον Δήμο τους δεν γνωρίζουν οι περισσότεροι αν υπάρχει Τ.Σ.Π.Π. Οι κάτοικοι του Αγρινίου πιστεύουν πως αν υπήρχε Τ.Σ.Π.Π. στο Δήμο τους δεν γνωρίζουν αν ήταν σε θέση να συμβάλει στην μείωση της παραβατικότητας. Επίσης, οι περισσότεροι κάτοικοι θα θέλανε πολύ να είναι μέλη ενός Τ.Σ.Π.Π.

Εδώ στον Δήμο Αγρινίου σε αντίθεση με τον Δήμο Θέρμου, οι περισσότεροι κάτοικοι γνωρίζουν ότι υπάρχει Δημοτική Αστυνομία και στην ερώτηση “αν μπορεί να συμβάλει στην μείωση της παραβατικότητας»” οι περισσότεροι απαντήσανε αρνητικά.

Από τα Διαγράμματα συμπεραίνουμε ότι η Παραβατικότητα είναι μεγάλη. Επίσης, ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων πιστεύει και εδώ ότι η παραβατικότητα οφείλεται στην αύξηση της ανεργίας και ότι ο Δήμος έχει την ευθύνη για αύξηση της

παραβατικότητας. Οι κάτοικοι πιστεύουν πως, στην πρόληψη της παραβατικότητας μπορούν να συντελέσουν οι Ο.Τ.Α. (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) αλλά δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν σε κάτι τέτοιο.

Επίσης, από τα Διαγράμματα συμπεραίνουμε ότι στο Δήμο Αργινίου ένα ποσοστό της τάξης του 39 % απάντησε ότι υπάρχουν κέντρα απασχόλησης των νέων και οι περισσότεροι πιστεύουν ότι με την εκπαίδευση μπορεί να επιτευχθεί μείωση της παραβατικότητας.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω ότι με βάση τα Διαγράμματα προκύπτει ακόμη ένα συμπέρασμα: οι περισσότεροι από τους κατοίκους πιστεύουν ότι αν υπάρχει άμεση συνεργασία μεταξύ Ο.Τ.Α. και Αστυνομίας θα φέρουν καλύτερα αποτελέσματα στην μείωση της παραβατικότητας.

6.5 Τελικό συμπέρασμα Πτυχιακής Εργασίας

Στην παρούσα Εργασία γίνεται μια σημαντική προσπάθεια προσέγγισης στο θέμα της παραβατικότητας τα αίτια τα οποία την προκαλούν και πως η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί από την πλευρά της να συμβάλλει για την αποτελεσματικότερη πρόληψη της. Η αύξηση της εγκληματικότητας στην εποχή μας αυξάνεται συνεχώς με γοργούς ρυθμούς και δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον της κοινωνίας μας. Το κράτος θέλοντας να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα έδωσε κάποιες αρμοδιότητες σε θέματα πρόληψης στους δήμους ώστε να υπάρξει καλύτερη και αμεσότερη αντιμετώπιση. Η δημιουργία των Γ.Σ.Π.Π. είναι ένας τρόπος που επέλεξε η Τ.Α. ώστε και με την συμμετοχή των πολιτών και συμφωνά με τις υπάρχουσες συνθήκες στη Ελλάδα να προληφθεί η τοπική παραβατικότητα. Ο ρόλος των Γ.Σ.Π.Π. είναι προληπτικός, συμβουλευτικός και ενημερωτικός αποτελούνται κυρίως από επιστήμονες, κοινωνικούς λειτουργούς, δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, αστυνομικοί, κ.λπ. Παρόλο που αρκετές εξουσίες παραχωρηθήκαν στους Ο.Τ.Α δεν είναι αρκετό διότι είναι δύσκολο χωρίς την κατάλληλη οικονομική υποστήριξη οι δήμοι να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις που τους έχουν ανατεθεί έτσι βρίσκονται σε αδιέξοδο.

Παρατηρήσαμε ότι η Τ.Α πρέπει να θέσει προτεραιότητες ώστε να βελτιωθεί το αστικό και φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζουν και μεγαλώνουν τα παιδιά και οι νέοι διότι βελτιώνει την ποιότητα ζωής τους και την υγείας τους και αυτό μπορεί να γίνει με την δημιουργία κέντρων αναψυχής, πάρκων, αθλητικών εγκαταστάσεων κλπ .

Παρέχοντας κατάλληλα διαμορφωμένα και εξοπλισμένα σχολεία, διασφαλίζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για υψηλού επιπέδου μόρφωση και παιδεία, που αναμφισβήτητα λειτουργούν ως παράγοντες προστασίας ως προς τη χρήση ναρκωτικών και άλλων παραβατικών συμπεριφορών .

Προσφέροντας προγράμματα αθλητισμού δίνει τη δυνατότητα στους νέους, να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους και τους δίνει θετικά πρότυπα ζωής, αποτρέποντας τους από αυτοκαταστροφικές επιλογές .

Η Δημοτική Αστυνομία να μην αποτελεί κατασταλτικό μηχανισμό. Να γίνεται αυστηρός περιορισμός των αρμοδιοτήτων της .

Συλλέξαμε αρκετά επίσημα στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη Παραβατικότητας στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας, όπως τα ναρκωτικά, οι δολοφονίες, κλοπές-διαρρήξεις, ληστείες, ξυλοδαρμοί κλπ. Τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν είναι αρκετά ανησυχητικά για το νομό μας, με αποτέλεσμα να υπάρχει αρκετή ανασφάλεια και ανησυχία από την μεριά των πολιτών όπως φάνηκε και από τις απαντήσεις του Ερωτηματολογίου στο Δήμο Θέρμου και Αγρινίου.

Για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί η παραβατικότητα θα πρέπει να υπάρχει άμεση συνεργασία της Δημοτικής Αστυνομίας, της Ελληνικής Αστυνομίας, του σχολείου ή γενικά της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της, την συνεργασία οργανισμών, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πρόνοιας, Ο.ΚΑ.ΝΑ, υπουργείων, θεραπευτικών προγραμμάτων, κλπ.

Τέλος μέσω προσωπικής ερευνάς παρατήρησα πώς η κοινωνία αν και τα ποσοστά είναι αρκετά χαμηλά διαθέτει ευαισθησία και σε αυτό το σημείο πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να δώσει βάση και να προσπαθήσει να ξυπνήσει το ενδιαφέρον και την ανθρωπιά των πολιτών ώστε μέσα από την συνεργασία τους και εμείς και οι επόμενες γενιές να ζούμε σε μια κοινωνία όσο το δυνατόν ασφαλέστερη. Πρέπει να

επικροτούμε τους ανθρώπους που προσπαθούν γι' αυτό το σκοπό και όλοι μας πρέπει να προσπαθούμε.

Κοινωνική Πολιτική – Εισαγωγή

Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύχθηκε σταδιακά και βασίζεται στην αναγνώριση των κοινωνικών δικαιωμάτων και τη διαρκή μέριμνα για την ενίσχυση και την προστασία τους. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ επιβεβαιώνει την προσήλωση της Ε.Ε. στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για τη βελτίωση της θέσης των πολιτών κυρίως σε ότι αφορά τους όρους και τις συνθήκες εργασίας.

Το τμήμα **Κοινωνικής Πολιτικής** ενεργεί κατά τρόπο που να δημιουργούνται και να παρέχονται ίσες ευκαιρίες σε άτομα, ομάδες και κοινότητες χωρίς διακρίσεις τόσο για την κάλυψη βιολογικών, συναισθηματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών τους όσο και για την ανάπτυξη και αξιοποίηση των δικών τους δυνατοτήτων. Αποτελείται από το γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, το γραφείο έρευνας-συντονισμού-εποπτείας προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης, το γραφείο παιδικών σταθμών-παιδικής προστασίας και το γραφείο Πρόληψης της εξάρτησης.

Αρμοδιότητες Τμήματος Κοινωνικής και Πολιτιστικής Πολιτικής του Δήμου Αγρινίου

A) Θέματα κοινωνικής πολιτικής

- Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση των υποδομών της περιοχής του Δήμου σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής, πρόνοιας, υγείας.
- Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση ατόμων του Δήμου που ανήκουν σε διάφορες κοινωνικές ομάδες (νέοι, ηλικιωμένοι, γυναίκες κλπ.) και ιδίως ομάδων με κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.

- Παρακολουθεί την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών πρόνοιας, υγείας, προς τους δημότες, είτε μέσω των Νομικών Προσώπων του Δήμου, είτε μέσω άλλων τοπικών φορέων.
- Σχεδιάζει με ολοκληρωμένο και ορθολογικό τρόπο την κοινωνική πολιτική του Δήμου. Συντονίζει τα προγράμματα των Ν.Π.Δ.Δ. και των Επιχειρήσεων του Δήμου που ασκούν αρμοδιότητες κοινωνικής πολιτικής. Ο σχεδιασμός κοινωνικών προγραμμάτων θα διενεργείται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης, τις αλλαγές που συντελούνται, τις ανάγκες που υπάρχουν ή προκύπτουν από αυτές, την επιστήμη και τη μέχρι τώρα εμπειρία από το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων με κοινωνικό περιεχόμενο.
- Υποβάλλει προτάσεις σε εθνικά προγράμματα και προγράμματα της ΕΕ. Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίησή τους.
- Πληροφορεί / ενημερώνει, ευαισθητοποιείται και γενικά παρέχει ψυχοκοινωνική συμβουλευτική στήριξη των ατόμων και ομάδων της πόλης που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη.
- Εκπονεί έρευνες και μελέτες.
- Αναπτύσσει συνεργασίες και συντονισμό με άλλους φορείς με σκοπό τη δημιουργία ενιαίας αντίληψης για τις ανάγκες και την αποφυγή επικαλύψεων στις υπηρεσίες που παρέχουν. Δημιουργεί ένα μόνιμο μηχανισμό διασύνδεσης και συνεργασίας των φορέων, κρατικών και μη, επαγγελματικών και εθελοντικών, εθνικών, περιφερειακών και ευρωπαϊκών που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες στα γεωγραφικά όρια του Δήμου.
- Φροντίζει για την προσέλκυση εθελοντών.
- Προετοιμάζει τις διαδικασίες για τον ορισμό εκπροσώπων του Δήμου στα Ιδρύματα-Νομικά Πρόσωπα, που συνιστά ή σε άλλους τοπικούς φορείς στο χώρο των Κοινωνικών Υπηρεσιών. Παρέχει γενική υποστήριξη προς τους εκπροσώπους αυτούς για την επιτυχή δραστηριοποίησή τους.

B) Θέματα Πολιτισμού

- Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση των υποδομών της περιοχής του Δήμου σε ζητήματα πολιτισμού.

- Παρακολουθεί την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών πολιτισμού προς τους δημότες είτε μέσω των Νομικών Προσώπων του Δήμου είτε μέσω άλλων τοπικών φορέων.
- Συνεργάζεται με τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου που ασκούν αρμοδιότητες πολιτιστικής πολιτικής.
- Υποβάλλει προτάσεις σε εθνικά προγράμματα και προγράμματα της Ε.Ε. Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίησή τους.
- Πληροφορεί / ενημερώνει, ευαισθητοποιεί τους δημότες.
- Εκπονεί έρευνες / μελέτες πολιτιστικού περιεχομένου.
- Αναπτύσσει συνεργασίες και συντονισμό με άλλους φορείς με σκοπό τη δημιουργία ενιαίας αντίληψης για τις ανάγκες και την αποφυγή επικαλύψεων στις υπηρεσίες που παρέχουν. Δημιουργεί ένα μόνιμο μηχανισμό διασύνδεσης και συνεργασίας των φορέων, κρατικών και μη, επαγγελματικών και εθελοντικών, εθνικών, περιφερειακών και ευρωπαϊκών που παρέχουν πολιτιστικές υπηρεσίες στα γεωγραφικά όρια του Δήμου.
- Φροντίζει για την προσέλκυση εθελοντών.
- Σχεδιάζει/ υλοποιεί προγράμματα με στόχους: τη διάσωση και διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την προώθηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών των νέων της πόλης με νέους από την Ευρώπη και τη διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
- Παρέχει πολιτιστικές υπηρεσίες συμπληρωματικά με τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου.

Γ) Υπηρεσία Υποστήριξης Νέων

- Διευκολύνει και υποστηρίζει τους νέους και ιδιαίτερα τους νέους-χρήστες για την πρόσβασή τους στο διαδίκτυο.
- Ενημερώνει και υποστηρίζει τους νέους για τη χρήση των υπηρεσιών του διαδικτύου.
- Ερευνά και καταγράφει δικτυακούς τόπους που αφορούν τους νέους (επιμόρφωση, εκπαίδευση, χρηματοδοτήσεις, ψυχαγωγία, κ.ο.κ.).

Δ) Υπηρεσία διαχείρισης θεμάτων παιδείας και σχολικών επιτροπών

- Καταγράφει τις στεγαστικές και λειτουργικές ανάγκες των σχολείων.
- Μεριμνά για την επίλυση προβλημάτων των σχολείων από το Δήμο ή από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς.
- Εισηγείται προς την Επιτροπή παιδείας, για τη ρύθμιση των πιστώσεων των λειτουργικών δαπανών όλων των σχολικών μονάδων και για απαλλοτριώσεις χώρων για ανέγερση νέων διδακτηρίων.
- Συγκεντρώνει πληροφορίες και ενημερώνει την Δημοτική Επιτροπή Παιδείας και τις σχολικές επιτροπές σε θέματα αρμοδιότητάς τους.
- Συνεργασία με την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών για τη ρύθμιση των πιστώσεων των επισκευών και συντηρήσεων των σχολικών κτιρίων και την διεκπεραίωση κτιριακών θεμάτων που έχουν σχέση με συντηρήσεις, ανεγέρσεις, προσθήκες αιθουσών, αθλητικές εγκαταστάσεις, επεκτάσεις χώρων στα υπάρχοντα σχολεία, αγορές οικοπέδων νέων σχολικών μονάδων.
- Τηρεί φακέλους κάθε σχολείου ή συγκροτήματος.
- Τηρεί τους φακέλους των προϋπολογισμών των σχολείων που υπάγονται στο Δήμο.
- Καταγράφει τις καταστάσεις κατανομής λειτουργικών δαπανών και ενημερώνει τα σχολεία για την παραλαβή των χρημάτων.
- Ελέγχει τα απολογιστικά στοιχεία.

Συνέντευξη Αστυνομικού του Δήμου Αγρινίου

Στην μείωση της παραβατικότητας και γενικά σε ότι αντιτίθεται στο νόμο το πρωταρχικό ρόλο έχει η αστυνομία σε συζήτηση με τον Κ. Καλλιμάνη Κων/νο αρχιφύλακα της αστυνομικής Δ/σης Ακαρνανίας η δημιουργία και άλλων μορφών παρέμβασης στην πρόληψη παραβατικότητας σε συνεργασία με την αστυνομία ανοίγει το δρόμο για αλλαγή των μέτρων επιβολής περιορισμών. Αν και η αστυνομία διαθέτει εκτός από αστυνομικούς καταστολής και αστυνομικούς με γνώσεις σε ψυχικά θέματα (ψυχολόγους) δεν παύει να είναι η εξουσία η οποία είναι δύσκολο να προσεγγίσει τα προβλήματα των πολιτών.

Η δημιουργία των Τ.Σ.Π.Π. είναι η αρχή με την οποία η αστυνομία μπορεί να δείξει ότι μπορεί να είναι κοντά στον πολίτη και να τον βοηθήσει χωρίς να είναι απαραίτητη η επιβολή εξουσίας. Το γεγονός ότι όλοι επικρίνουμε τον τρόπο με τον οποίο προσπαθεί να μας συνετίσει δίνει την βάση και σε αυτούς να ψάξουν για κοινούς διαύλους επικοινωνίας. σύμφωνα με τον αρχιφύλακα το έγκλημα ως κοινωνικό φαινόμενο στα πλαίσια της συνολικής λειτουργίας της κοινωνίας και της γενικά παραδεκτής και αποδεκτής αντίληψης των πραγματικών αιτιών του φαινομένου μπορεί να αντιμετωπισθεί κυρίως στο προληπτικό σταθμό όπως και αυτό της διάπλασης ευσυνείδητων και ελεύθερων πολιτών.

Σε ερώτησή μας για το που οφείλεται η παραβατικότητα στο Δήμο, μας απαντά πως η οικονομική δυσπραγία, η ανέχεια, το χαλάρωμα των αξιών, η έλλειψη προτύπων από τους μεγαλύτερους και τους κοινωνικά προβεβλημένους είναι παραδείγματα προς αποφυγήν. Η ενημέρωση είναι αποδεκτή από οποιονδήποτε μπορεί να έχει υπεύθυνη και ορθή άποψη. το γεγονός της μη σωστής προβολής του έργου τους που τα θετικά στοιχεία μένουν αθέατα η για λόγους επικοινωνιακούς παρουσιάζονται ως γενίκευση μόνο λίγα σε αντίθεση με τα αρνητικά που υπερδιογκώνονται σε καμιά περίπτωση δεν εμποδίζουν την αστυνομία να είναι παρούσα παντού και πάντα προς όφελος του πολίτη. Μέσω των Τ.Σ.Π.Π. όπου ο πολίτης θα πρέπει να είναι ένα ενεργό μέλος και θα πρέπει να συνεργαστεί με την αστυνομία βλέποντας από κοντά ένα κομμάτι της λειτουργίας της θα κατανοήσει και θα εκτιμήσει το ρόλο της. Κλείνοντας μας τονίζει πως παρά το φαινομενικά αντίθετο η τοπική κοινωνία έχει ευαίσθητα αντανακλαστικά στα θέματα που σχετίζονται με τους κινδύνους που απειλούν τα ίδια τα παιδιά της και συνεπώς κάθε σοβαρή και αξιόπιστη πρόσκληση όπως αυτή του Τ.Σ.Π.Π θα ήταν ευπρόσδεκτη.

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

του

*Άγγελου Α. Τσιγκρή**

Στο κατώφλι της νέας χιλιετίας η εγκληματικότητα αναγνωρίζεται ως ένα από τα κυρίαρχα κοινωνικά προβλήματα. Η ποσοτική και ποιοτική της μετεξέλιξη την έχει καταστήσει σύγχρονο πολιτικό διακύβευμα. Η αναπαραγωγή και η προβολή της από τα μέσα ενημέρωσης είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του φόβου του κοινού απέναντι στο έγκλημα και την επικίνδυνη αύξηση φαινομένων όπως η ξενοφοβία και ο ρατσισμός.

Η ανεπαρκής εγκληματολογική έρευνα, σε συνδυασμό με την έλλειψη στρατηγικής σχεδίασης μιας ορθολογικής αντεγκληματικής πολιτικής, την διαρκή αύξηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, την ισχυροποίηση των εγκληματικών οργανώσεων και την διαρκώς αυξανόμενη βίαιη εγκληματικότητα, δεν θα πρέπει να μας κάνει να αισθανόμαστε ιδιαίτερα αισιόδοξοι ενόψει του αιώνα που ανατέλλει.

Για μια πιο ορθολογική αντεγκληματική πολιτική και για την καλύτερη κατανομή των κονδυλίων του εθνικού προϋπολογισμού ενός κράτους, είναι απαραίτητη η ποσοτική και ποιοτική καταγραφή της εγκληματικότητας. Παρόλα αυτά, η επίσημη Πολιτεία, πολλές φορές αναφορικά με την αντεγκληματική της πολιτική φαντάζει ως γιατρός που χορηγεί φάρμακα στον ασθενή του χωρίς να γνωρίζει την ασθένεια από την οποία πάσχει.

Θα πρέπει να δοθεί έμφαση από την Πολιτεία πρώτα και κύρια στο οργανωμένο έγκλημα και πιο συγκεκριμένα, σε εγκληματικές δραστηριότητες όπως το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, όπλων, πυρηνικών και άλλων επικίνδυνων υλικών, η τρομοκρατία, η διακίνηση λαθρομεταναστών και το δουλεμπόριο. Μια άλλη κατηγορία εγκλημάτων που χρήζουν προσοχής είναι τα οικονομικά εγκλήματα. Εγκλήματα όπως η φοροδιαφυγή, η τοκογλυφία, η λαθρεμπορία, η διαφθορά και ο χρηματισμός κρατικών λειτουργών και η κατασπατάληση του δημόσιου χρήματος. Τέλος, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση

στην εγκληματικότητα των λαθρομεταναστών, καθώς και στην εγκληματικότητα με δράστες και θύματα ανήλικους,

Η δημόσια ασφάλεια προϋποθέτει δημόσια τάξη, η δημόσια τάξη προϋποθέτει καλή αστυνόμευση, η καλή αστυνόμευση προϋποθέτει σύγχρονη και αποτελεσματική αστυνομία και η καλή αστυνομία προϋποθέτει καλά εκπαιδευμένους και αξιοπρεπώς αμειβόμενους αστυνομικούς.

Η Ελληνική Αστυνομία έχει ανάγκη από ριζικές αλλαγές προκειμένου να είναι σε θέση επιτελέσει με επιτυχία την αποστολή της. Μερικές από αυτές είναι η προσαρμογή των διεθνών προτύπων στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής περίπτωσης, η αλλαγή της νομοθεσίας αναφορικά με την χρήση των όπλων, η δημιουργία ειδικών σωμάτων με εξειδίκευση σε ιδιαίτερα εγκλήματα, οι πεζές περιπολίες, η δημιουργία ανεξάρτητου από πολιτικές παρεμβάσεις Αρχηγείου, η ίδρυση του ειδικού σώματος της Δικαστικής Αστυνομίας, η προσπάθεια προς την κατεύθυνση απεξάρτησης από πολιτικές παρεμβάσεις παντός τύπου, η πάταξη της διαφθοράς, η πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού, η ορθολογική κατανομή του έμψυχου δυναμικού, η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής και η ενημέρωση με βάση τις νέες τεχνολογίες.

Αναφορικά με τη εκπαίδευση των Ελλήνων αστυνομικών (αστυφυλάκων και αξιωματικών) μπορούν να γίνουν πολλά. Το πλέον σημαντικό είναι η δημιουργία του Πανεπιστημίου Αστυνομικών σπουδών.

Αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, όμως, θα πρέπει να γίνουν και αναφορικά με την εργασιακή θέση του Έλληνα αστυνομικού. Μερικά απ' αυτά που θα μπορούσαν άμεσα να γίνουν είναι η αύξηση των αποδοχών τους, η λήψη αποτελεσματικών μέτρων προστασίας του αστυνομικού και της οικογένειάς του, η έναρξη μιας εκτεταμένης εκστρατείας ενημέρωσης του κοινού για το ρόλο και τις επιτυχίες της αστυνομίας, η συμμετοχή της στη χάραξη της κοινωνικής πολιτικής του Κράτους έτσι ώστε να παρουσιάζεται ως αρωγός του πολίτη και τέλος, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στον τομέα των δημοσίων σχέσεων και την εικόνα του αστυνομικού και της αστυνομίας, γενικότερα.

Στον αγώνα κατά της εγκληματικότητας είμαστε όλοι απαραίτητοι και στο μέτρο που αυτή εξακολουθεί να μεταλλάσσεται ποιοτικά και να αυξάνει ποσοτικά, είμαστε όλοι μας υπεύθυνοι. Πρωταρχικό χρέος όλων μας είναι να δώσουμε τα χέρια, να συνεργαστούμε ουσιαστικά, μακριά από λογικές αποκλεισμού, έξω από στρατόπεδα και απαλλαγμένοι από τα φαντάσματα άλλων εποχών. Έχουμε την υποχρέωση να μονιάσουμε και να συστρατευθούμε, αξιοποιώντας όλες τις υγιείς δυνάμεις του τόπου. Κανείς δεν πρέπει να λείπει από το κάλεσμα των καιρών.

* Ο δικηγόρος Άγγελος Τσιγκρής είναι διδάκτωρ της Εγκληματολογίας και συντονιστής της Ομάδας Δημόσιας Τάξης στο Ινστιτούτο Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής».

«Η συμβολή μας είναι καθήκον & ιερή υποχρέωση απέναντι στην κοινωνία»

Κωνσταντίνος Κεχαγιάς, Αστυνομικός Διευθυντής Ακαρνανίας

Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου 2009, Εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", Σελ. 4

Εστιάζοντας στον προβληματισμό πως η εγκληματικότητα είναι μια πραγματικότητα την οποία βιώνουμε καθημερινά και προβληματίζει και την Ελληνική κοινωνία όπως και όλες τις σύγχρονες κοινωνίες, ο κ. Κεχαγιάς ζήτησε την καθολική συμμετοχή και προσπάθεια από όλες τις Υπηρεσίες και το προσωπικό τους.

Αναφερόμενος δε στους Διοικητές των Υπηρεσιών τόνισε πως «οφείλουν να είναι κοντά στο ανθρώπινο δυναμικό. Πρέπει να το εμπνέουν, με την καθημερινή προσωπική, υπηρεσιακή και κοινωνική τους στάση και συμπεριφορά, να του δίνουν κίνητρα και να επιβραβεύουν αυτούς, που έχουν σημαντική προσφορά έργου».

«Συνεχής αστυνόμευση των προβληματικών περιοχών»

Πέτρος Κατσιάδας, Αστυνομικός Διευθυντής Αιτωλίας

Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου 2009, Εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ", Σελ. 4

Αναγνωρίζοντας ότι οι στόχοι και οι προτεραιότητες που τέθηκαν με την έναρξη της υλοποίησης του Προγράμματος στις αρχές του περασμένου έτους, παρουσιάζουν ορισμένες αποκλίσεις από τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ο κ. Κατσιάδας επεσήμανε πως θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για συνεχή Αστυνόμευση των προβληματικών περιοχών τόσο με τις πεζές όσο και με τις εποχούμενες περιπολίες για να εδραιώνεται το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών.

Ωστόσο, αφού εστιάστηκε στην έλλειψη προσωπικού, επανέλαβε πως πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι του 2009, με συνέπεια και εργατικότητα, ώστε η Αστυνομία να φανεί αντάξια της αποστολής και των προσδοκιών της κοινωνίας.

Τέλος, αφού υπογράμμισε την αναγκαιότητα στενής συνεργασίας με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, τους Δήμους και φορείς της περιοχής και τους πολίτες, τόνισε ότι «στόχος για φέτος θα είναι η αύξηση των ελέγχων και η αύξηση του αριθμού των παραβάσεων για ηχορύπανση».

B I B Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

- Barry, J. (1999), *Environment and Social Theory*, Routledge, London.
- Barton, H., ed. (2000), *Sustainable Communities*, Earthscan, London.
- Hooker, C.A. (1992), *Responsibility, ethics and nature*, in Cooper and Palmer, eds. (1992), op.cit.
- Brazelton T.B., Cramer B.C. (1991) *The earliest relationship*, Karnac Books, London.
- Campbell S. (1995) *Behavior Problems in Preschool Children: a review of recent research*, *Child Psychology and Psychiatry, Annual Research Review*, Pergamon, vol. 36, No 1, 113-149.
- Graham P., *Child Psychiatry. A developmental approach*, Oxford University Press, 2nd ed.
- Rutter M., Taylor E., Hersov C. (1996) *Child and Adolescent Psychiatry*, Blackwell, 3rd ed.
- Tsiantis J. (2000) *Emotional and conduct disorders in children*, in : Lavikainen J.
- Νέστωρ Κουράκης (2007) *Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας*, Εκδόσεις Αντ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ.
- Lahtinen E., Lahtinen V. (eds), *Public Health Approach on Mental Health in Europe*.
- Winnicott D.W. (1997), *Deprivation and Delinquency*, Routledge, London.
- Ζουγανέλη-Κουσουλού Κ., *Το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης. Αγωγή Υγείας, Η λέσχη των εκπαιδευτικών*, τχ. 4, Δεκ. 1993.
- *Παιδαγωγική, Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια - Λεξικό*, τ. 9^{ος}, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993, σελ. 4874-4881.
- Περάκη Β, *Ένα όπλο στη μάχη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου*.
- Κωνσταντίνος Γ. Γαρδικας, *ο Θεμελιωτής της Εγκληματολογίας στην Ελλάδα*, 2000 (επιμέλεια Κ.Δ. Σπινέλλη).
- *Ναρκωτικά, δρόμοι προσφοράς – δρόμοι πρόληψης*, 2001 (επιμέλεια Κ.Δ. Σπινέλλη και Λίνα Κροκίδη).
- *«Ανήλικοι και Παραβατικότητα»*, Πρακτικά του 1^{ου} Φοιτητικού Συνεδρίου Εγκληματολογίας, 2007 (επιμέλεια Βασιλική Μπακάλη).

- Ανασφάλεια, αντεγκληματική πολιτική & δικαιώματα του ανθρώπου, 2007 (επιμέλεια Χρ. Ζαραφωνίτου).
- Αραβανής Γ., Πειθαρχία και εκπαίδευση, Εκδ. Γρηγόρης, Αθήνα (1996).
- Γκότοβος Α., Παιδαγωγική αλληλεπίδραση, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα (1990).
- Καψάλης Αχ., Παιδαγωγική Ψυχολογία, Εκδ. Αφ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη (1987).
- Κυρίδης Α., Η Πειθαρχία στο Σχολείο, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα (1999).
- Πηγές από το Διαδίκτυο (Internet):

<http://www.e-logos.gr>

<http://www.hellascams.gr>

<http://larisaionpolis.gr>

<http://www.poinikoslogos.gr>

<http://www.cityofathens.gr>

<http://tsigris.blogspot.com>

<http://www.astynomia.gr>

<http://tsppdm.blogspot.com>

<http://www.haniotika-nea.gr>

<http://portal.kathimerini.gr>

<http://www.isthmos.gr>

<http://www.idkaramanlis.gr>

<http://www.dimospylis.gr>

- Πηγές από Τοπικές Εφημερίδες του Νομού Αιτωλοακαρνανίας:
Εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ"
Εφημερίδα "ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΙΤΩΛΩΝ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΩΝ"
Εφημερίδα "ΜΑΧΗΤΗΣ"
Εφημερίδα "ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΗ"